

Валідація України

Звіт про збір вихідних даних та консультації зацікавлених сторін

Скорочення

АТП	Американська торговельна палата
ОГС	Організація громадянського суспільства
EGPS	Глобальна програмна допомога видобувним галузям
ІПВГ	Ініціатива прозорості видобувних галузей
ЄС	Європейський Союз
ВВП	Валовий внутрішній продукт
HRW	Група захисту прав людини (Human Rights Watch)
МВФ	Міжнародний валютний фонд
МДТФ	Мультидонорський трастовий фонд
Міненерговугілля	Міністерство енергетики та вугільної промисловості
Мінекономрозвитку	Міністерство економічного розвитку і торгівлі
Мінюст	Міністерство юстиції
Мінприроди	Міністерство екології та природних ресурсів
Мінфін	Міністерство фінансів
БГЗО	Багатосторонньої група зацікавлених осіб
НУО	Неурядова організація
НКРЕКП	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
ІУПР	Інститут управління природними ресурсами
SIDA	Шведське агентство з питань міжнародного співробітництва і розвитку
ДП	державне підприємство
ДФС	Державна фіскальна служба
ТЗ	Технічне завдання
USAID	Агентство міжнародного розвитку США
USD	долар США
ПДВ	Податок на додану вартість
НА	Незалежний Адміністратор

Зміст

Скорочення	2
РЕЗЮМЕ	8
Загальні висновки	8
Рекомендації	10
Вступ.....	15
Стислий огляд етапу реєстрації	15
Цілі впровадження та загальний стан виконання Робочого плану.....	15
Відповідно до Робочого плану на 2017 рік, основними цілями України, пов'язаними з національними пріоритетами та принципами ІПВГ, у впровадженні ІПВГ є: (1) підвищення прозорості та зменшення корупції у видобувних галузях; (2) зміцнення партнерства між урядом, місцевими органами самоврядування, компаніями та місцевими громадами з метою зменшення напруги; і (3) виходячи за рамки ІПВГ: гармонізація з реформами енергетичного сектору.	15
Загалом, реалізація поточних заходів, передбачених Робочим планом на 2017 рік, проходить відповідно до плану.	15
Історія звітності ІПВГ	15
Висновки стосовно залучення уряду, громадянського суспільства та промислових компаній... ..	16
Основні характеристики видобувної галузі	16
Адаптована імплементація	19
Пояснення процесу Валідації	20
Частина I – Нагляд БГЗО.....	22
1. Нагляд за процесом ІПВГ	22
1.1 Огляд	22
Цей розділ стосується залучення зацікавлених сторін та середовища для впровадження ІПВГ в країні, управління та функціонування Багатосторонньої групи зацікавлених сторін (БГЗО) та Робочого плану ІПВГ.	22
1.2 Оцінка.....	22
Залучення уряду до процесу ІПВГ (#1.1)	22
Документальне оформлення прогресу	22
Погляди зацікавлених сторін	24
Первісна оцінка	25
Залучення промислових компаній до процесу ІПВГ (#1.2)	25
Документальне оформлення прогресу	25
Погляди зацікавлених сторін	27
Первісна оцінка	28
Залучення громадянського суспільства до процесу ІПВГ (#1.3)	28
Документальне оформлення прогресу	28
Погляди зацікавлених сторін	34
Первісна оцінка	36
Управління та функціонування БГЗО (#1.4).....	37
Документальне оформлення прогресу	37
Погляди зацікавлених сторін	41

Первісна оцінка.....	43
Робочий план (#1.5).....	43
Документальне оформлення прогресу.....	43
Погляди зацікавлених сторін.....	45
Первісне оцінювання.....	45
Частина II – Розкриття інформації відповідно до ІПВГ.....	49
2. Укладання контрактів та отримання ліцензій.....	49
2.1 Короткий огляд.....	49
2.2 Оцінка.....	49
Законодавча база (# 2.1).....	49
Огляд підсумків виконання.....	49
Коментар зацікавлених осіб.....	51
Первісна оцінка.....	51
Видача ліцензій (# 2.2).....	51
Огляд підсумків виконання.....	51
Коментар зацікавлених осіб.....	54
Первісна оцінка.....	54
Реєстри ліцензій (# 2.3).....	55
Огляд підсумків виконання.....	55
Коментар зацікавлених осіб.....	56
Первісна оцінка.....	56
Розкриття контрактів (# 2.4).....	57
Огляд підсумків виконання.....	57
Коментар зацікавлених осіб.....	58
Первісна оцінка.....	58
Розкриття бенефіціарних власників (# 2.5).....	59
Огляд підсумків виконання.....	59
Коментар зацікавлених осіб.....	60
Первісна оцінка.....	61
Участь держави (# 2.6).....	61
Огляд підсумків виконання.....	61
Коментар зацікавлених осіб.....	64
Первісна оцінка.....	65
3. Контроль та видобування.....	71
3.1 Короткий огляд.....	71
3.2 Оцінка.....	72
Огляд видобувного сектору включно з геологорозвідувальними роботами (# 3.1).....	72
Огляд підсумків виконання.....	72
Коментар зацікавлених осіб.....	72
Первісна оцінка.....	72
Дані щодо видобування (# 3.2).....	73
Огляд підсумків виконання.....	73
Коментар зацікавлених осіб.....	73
Первісна оцінка.....	74
Дані щодо експорту (# 3.3).....	74
Огляд підсумків виконання.....	74
Коментар зацікавлених осіб.....	75

Первісна оцінка.....	75
4. Збір податкових надходжень.....	78
4.1 Короткий огляд.....	78
4.2 Оцінка.....	78
Суттєвість (# 4.1).....	78
Огляд підсумків виконання.....	78
Коментар зацікавлених осіб.....	80
Первісна оцінка.....	81
Податкові надходження у натуральній формі (# 4.2).....	81
Огляд підсумків виконання.....	81
Коментар зацікавлених осіб.....	81
Первісна оцінка.....	82
Бартерні та інфраструктурні транзакції (# 4.3).....	82
Огляд підсумків виконання.....	82
Коментар зацікавлених осіб.....	82
Первісна оцінка.....	82
Податкові надходження від транспортування (# 4.4).....	82
Огляд підсумків виконання.....	82
Коментар зацікавлених осіб.....	83
Первісна оцінка.....	84
Проведення транзакцій між ДП та урядом (# 4.5).....	84
Огляд підсумків виконання.....	84
Коментар зацікавлених осіб.....	85
Первісна оцінка.....	86
Адміністративно-територіальні прямі платежі (# 4.6).....	87
Огляд підсумків виконання.....	87
Коментар зацікавлених осіб.....	87
Первісна оцінка.....	87
Рівень розподілу даних (# 4.7).....	88
Огляд підсумків виконання.....	88
Коментар зацікавлених осіб.....	88
Первісна оцінка.....	88
Актуальність даних (# 4.8).....	88
Огляд підсумків виконання.....	88
Коментар зацікавлених осіб.....	88
Первісна оцінка.....	89
Якість даних (# 4.9).....	89
Огляд підсумків виконання.....	89
Коментар зацікавлених осіб.....	92
Первісна оцінка.....	92
5. Управління податковими надходженнями та їхній розподіл.....	98
5.1 Короткий огляд.....	98
5.2 Оцінка.....	98
Розподіл надходжень (# 5.1).....	98
Огляд підсумків виконання.....	98
Коментар зацікавлених осіб.....	98
Первісна оцінка.....	99

Адміністративно-територіальний розподіл (# 5.2)	99
Огляд підсумків виконання.....	99
Коментар зацікавлених осіб	99
Первісна оцінка.....	100
Додаткова інформація щодо управління надходженнями та витрат (# 5.3)	100
Огляд підсумків виконання.....	100
Коментар зацікавлених осіб	100
Первісна оцінка.....	101
6. Соціально-економічні витрати	104
6.1 Короткий огляд	104
6.2 Оцінка	104
Соціальні витрати (# 6.1)	104
Огляд підсумків виконання.....	104
Коментар зацікавлених осіб	105
Первісна оцінка.....	106
Квazифіскальні витрати ДП (# 6.2)	106
Огляд підсумків виконання.....	106
Коментар зацікавлених осіб	107
Первісна оцінка.....	108
Внесок видобувного сектору в економіку (# 6.3)	109
Огляд підсумків виконання.....	109
Коментар зацікавлених осіб	110
Первісна оцінка.....	110
Частина III – Результати та вплив	114
7. Результати та вплив	114
7.1 Загальний огляд	114
7.2 Оцінка	114
Публічні дебати (#7.1)	114
Документування прогресу.....	114
Думка зацікавлених осіб	117
Первісна оцінка.....	119
Доступність даних (#7.2)	119
Документування прогресу.....	119
Думка зацікавлених осіб	120
Первісна оцінка.....	121
Висновки на основі отриманого досвіду та контроль виконання рекомендацій (#7.3)	121
Документування прогресу.....	121
Думка зацікавлених осіб	122
Первісна оцінка.....	123
Результати та вплив впровадження (#7.4)	123
Документування прогресу.....	123
Думка зацікавлених осіб	124
Первісна оцінка.....	125
8. Аналіз впливу (не має розглядатися при оцінці відповідності положенням ІПВГ)	128
Документування прогресу.....	128
Додатки	132

Додаток А – Список членів БГЗО та контактні дані	132
Додаток В – Присутність на зустрічах БГЗО	135
Додаток С – Вартість звітів ІПВГ	139
Додаток D – Список зацікавлених осіб, з якими проводилися консультації	140
Уряд	140
Парламент	141
Промисловість	141
Громадянське суспільство	142
Незалежний адміністратор	142
ЗМІ	142
Інші	143
Додаток Е – Посилання	144
Список використаних джерел	144

Перелік малюнків і таблиць

Малюнок 1: Картка первісної оцінки	13
Малюнок 2: Внесок видобувних галузей в економіку	17
Малюнок 3: Участь держави у нафтогазовому секторі	62
Таблиця 1: Зведені результати первісного оцінювання: нагляд БГЗО	46
Таблиця 7: Підсумкова таблиця щодо первісної оцінки: результати та вплив	126

РЕЗЮМЕ

30 вересня 2009 року Уряд України узяв на себе зобов'язання впровадити ІПВГ. 10 жовтня 2012 року була створена Багатостороння група зацікавлених осіб (БГЗО). 17 жовтня 2013 року, на засіданні Правління ІПВГ в м. Абіджані Україна була прийнята у кандидати ІПВГ.

25 жовтня 2016 р. Правління узгодило дату початку процесу Валідації України на відповідність вимогам Стандарту ІПВГ від 2016 року - 1 липня 2017 р. У цьому звіті представлені результати та первісна оцінка даних Міжнародним секретаріатом щодо збору даних та консультацій із зацікавленими сторонами. Міжнародний секретаріат дотримувався процедур Валідації¹ та застосовував Посібник з Валідації² для оцінки прогресу України у впровадженні Стандарту ІПВГ. Хоча первісна оцінка ще не була розглянута БГЗО та не було проведена перевірки її якості, попередня оцінка Секретаріату полягає в тому, що деякі вимоги Стандарту ІПВГ не були повністю виконані Україною. Стан виконання трьох вимог оцінюється як незадовільний з невідповідним прогресом. Рекомендації та коригувальні заходи з усунення виявлених недоліків стосуються, зокрема, даних щодо видобутку, доходів від транспортування, забезпечення якості даних та повноти звітності, що подається як урядом, так і підприємствами, включаючи державні підприємства, враховуючи квазіфіскальні витрати, фінансові відносини з урядом і частку державної власності.

Загальні висновки

Україна є однією з найбільших країн Європи, що вже 26 років як набула суверенітет і продовжує розвивати демократію та верховенство права. Країна багата на природні ресурси; проте внутрішнє неефективне управління та зовнішнє втручання, що порушує цілісність території країни, призвели до того, що видобувний сектор вносить відносно незначний дохід в економіку. Україна впроваджує ІПВГ в рамках ширшої національної антикорупційної програми. Це є результатом п'ятирічної кампанії громадянського суспільства, яке вимагало від уряду приєднання України до ІПВГ. Після Революції гідності (2013-2014 рр.) ІПВГ входить до цільових заходів уряду, спрямованих на боротьбу з корупцією та відновлення довіри громадян. ІПВГ стала дуже важливим інструментом забезпечення прозорості видобувних галузей.

Уряд користується ІПВГ для покращення іміджу країни, підвищення її кредитного рейтингу та залучення якісних іноземних інвестицій. Звітність за Стандартом ІПВГ допомагає у розробці стратегії України з покращення управління видобувними галузями. Незважаючи на поточні реформи в сфері електронного врядування та відкритого доступу громадськості до інформації, ІПВГ залишається єдиним механізмом розкриття інформації про надходження від видобутку корисних копалин, нафти та газу та їх транспортування. Процес ІПВГ швидко еволюціонував, його рамки розширилися і тепер охоплюють видобуток вугілля, марганцю та титану; кількість компаній, що звітують, збільшилася; подаються детальніше розбиті дані про доходи.

¹ <https://eiti.org/document/eiti-validation-procedures>

² <https://eiti.org/document/eiti-validation-guide>

Впровадження ІПВГ доповнює ширші економічні, фінансові та інституційні реформи, зокрема, завдяки прийняттю Закону України «Про прозорість у видобувних галузях» та внесенню змін до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" та "Бюджетного кодексу України". Іншою перевагою впровадження ІПВГ в Україні є успішне застосування цього процесу для вирішення проблем місцевого значення завдяки активному розповсюдженню інформації і роз'яснювальній роботі, а також шляхом створення платформи для ведення публічних дебатів серед належно поінформованих учасників.

Громадянське суспільство відіграє провідну роль у впровадженні ІПВГ в якості головного агента реформ, що вимагає від уряду звітування за отримані доходи. Громадянське суспільство вважає, що ІПВГ є найкращою платформою для обговорення викликів, пов'язаних з видобувними галузями. Також громадянське суспільство довело свою ефективність у визначенні відповідних партнерів в уряді та компаніях.

Процес впровадження одержав значну підтримку від Світового Банку, який надавав суттєве фінансування з 2015 року. Уряд бере участь шляхом розміщення офісу Національного секретаріату ІПВГ при Міністерстві енергетики та вугільної промисловості. Двигуном впровадження Стандарту ІПВГ переважно було сильне громадянське суспільство; однак інші зацікавлені сторони внесли рівно важливі внески у загальний процес. Вимоги Стандарту ІПВГ стосуються прояснення питань управління позабюджетними надходженнями, фінансових відносин між державними підприємствами та урядом, даних щодо видобутку, соціальних видатків, субнаціональних платежів та практики аудиту, і всі вони стосуються питань, які зацікавлені сторони вважають складними. Стандарт ІПВГ надає унікальну можливість вирішити ці питання.

ІПВГ має відчутний вплив завдяки проведенню урядових реформ, посиленню залучення видобувних компаній та підвищенню обізнаності місцевого населення про їхні права. Наприклад, урядом внесені зміни до Бюджетного кодексу, що дозволило передати п'ять відсотків роялті від видобутку нафтогазових компаній місцевим громадам. ІПВГ в Україні очолила зусилля, спрямовані на покращення обговорення нового законодавства різними зацікавленими сторонами, включаючи Міністерство фінансів, Державну фіскальну службу, Державну казначейську службу, місцеві органи влади, місцеві громади та видобувні компанії. У цьому діалозі, який був відкритим та доступним для громадськості, обговорили практичне застосування нового законодавства з акцентом на розвитку місцевих громад. ІПВГ сприяє розробці нормативних актів та прозорих механізмів звітності щодо розподілу та використання субнаціональних доходів.

Завдяки спільним зусиллям членів БГЗО була прийнята правова база звітності ІПВГ. Зокрема, Закон України # 521-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях", Розпорядження Кабінету Міністрів # 910-р "План дій щодо впровадження ініціативи прозорості видобувних галузей" та Постанова Кабінету Міністрів України # 1039 "Про затвердження Порядку забезпечення прозорості у видобувних галузях". БГЗО також розпочала розробку законопроекту # 6299 "Про прозорість у видобувних галузях", який вже був поданий на розгляд до Верховної Ради України.

Певні аспекти Стандарту ІПВГ є особливо актуальними для вирішення деяких ключових проблем України та минулих суспільних суперечок. Вимоги Стандарту ІПВГ стосовно розкриття даних щодо

видобутку, надходжень від транспорту, фінансових відносин між державними підприємствами та урядом, прозорості контрактів, соціальних витрат, субнаціональних платежів та практики аудиту стосуються питань, які зацікавлені сторони вважають чутливими. Стандарт ІПВГ надає унікальну можливість вирішити ці питання.

Рекомендації

Цей звіт містить рекомендації щодо покращення впровадження, які БГЗО може розглянути та втілити. Нижче надається перелік стратегічних рекомендацій, які можуть допомогти Україні краще скористатися ІПВГ.

1. З метою покращення впровадження уряду рекомендується усунути будь-які перешкоди, які можуть виникнути для громадянське суспільство у зв'язку з прийнятими антикорупційними поправками.
2. З метою покращення впровадження уряду рекомендується інституціоналізувати обов'язкову звітність видобувної промисловості, щоб уникнути проблем у майбутньому.
3. З метою покращення впровадження БГЗО може розглянути питання подальшого фінансування ІПВГ з державного бюджету.
4. З метою покращення своєчасного подання і актуальності інформації, БГЗО та уряд України рекомендовано вивчити можливості об'єднання та розкриття в Інтернеті інформації щодо правової та фіскальної бази України, що дозволить своєчасно та регулярно оновлювати інформацію і таким чином відображати поточну ситуацію у видобувному секторі України.
5. Відповідно до вимоги 2.2.а, уряд повинен забезпечити щорічне розкриття технічних та фінансових вимог, встановлених у виданих ліцензіях та будь-яких незвичайних відхиленні від застосовної законодавчої та нормативної бази, що регулює видачу та передачу ліцензій.
6. Щоб надати більш відповідні та конкретні рекомендації щодо вдосконалення системи ліцензування в Україні, також рекомендується, щоб БГЗО провела додатковий аналіз дієвості та ефективності існуючих процедур надання прав на видобуток та розвідку в Україні.
7. БГЗО та Уряду України рекомендується вивчити можливості надання інформації з реєстру ліцензій у форматах відкритих даних, таких як CSV або Microsoft Excel, для поліпшення доступності даних та для спрощення збору даних, пов'язаних зі звітністю ІПВГ.
8. БГЗО рекомендується продовжувати надалі вивчати політику уряду щодо прозорості контрактів та документально оформлювати висновки у наступних звітах ІПВГ. БГЗО та Уряду України рекомендується продовжувати працювати над забезпеченням розкриття інформації про контракти, що заохочується вимогою 2.4.
9. З метою покращення впровадження та підготовки до повного розкриття інформації про бенефіціарних власників до 2020 року, рекомендується, щоб ІПВГ України розглянула проведення більш масштабної інформаційно-пропагандистської кампанії щодо цілей забезпечення прозорості інформації про бенефіціарних власників, а також провести

обговорення з державними органами щодо шляхів забезпечення доступу до такої інформації у форматі відкритих даних. БГЗО також заохочують подавати інформацію про хід виконання плану дій з розкриття даних про бенефіціарних власників у звітах ІПВГ. БГЗО та Уряду України рекомендують вивчити можливості покращення доступу до даних і забезпечити наявність інформації про бенефіціарних власників у відкритих форматах.

10. Відповідно до вимоги п.2.6.а, БГЗО повинна надати повний огляд державних підприємств, включаючи пояснення чинних правил та практики стосовно нерозподілених прибутків державних підприємств, реінвестицій та фінансування третіх осіб. Уряд також повинен забезпечити щорічне розкриття будь-яких змін частки державної власності у державних підприємствах або їхніх дочірніх компаніях та надати повний звіт про будь-які позики або гарантії за позиками, надані державою чи державними підприємствами гірничовидобувним, нафтовим та газовим компаніям відповідно до вимог п. 2.6.б.
11. Відповідно до вимог п. 3.2, БГЗО повинна забезпечити, щоб у майбутньому у звітах були розкриті дані щодо видобутку у розрізі всіх товарних позицій видобувних галузей, включаючи нафту, природний газ та всі корисні копалини, що охоплюються звітністю. Щоб ще більше вдосконалити впровадження цієї вимоги, БГЗО може надати зауваження стосовно паралельних систем звітності з обсягів видобутку, включаючи регулярні публікації та звіряння з метою забезпечення регулярного надання послідовних та надійних даних.
12. БГЗО має забезпечити повне і чітке розкриття інформації органами державної влади у розрізі окремих суб'єктів економічної діяльності та потоків доходів.
13. БГЗО має забезпечити, щоб Незалежний Адміністратор (НА) включив чітку оцінку повноти наступного Звіту ІПВГ, пояснення розбіжностей та їхнє дослідження у разі необхідності.
14. БГЗО має забезпечити розукрупнення даних по доходах від транспортування за трубопроводами/маршрутами та компаніями-платниками.
15. Згідно з вимогою 4.5, БГЗО має залучити відповідні державні органи та державні підприємства задля забезпечення всебічного висвітлення ролі державних підприємств (ДП) у процесі звітування, включаючи істотні платежі на користь ДП від нафтових, газових та гірничодобувних компаній та перекази коштів між ДП та іншими державними органами.
16. БГЗО рекомендовано залучити відповідні державні органи в цілях забезпечення доступу та регулярного оновлення даних про частку державної власності. У зв'язку з цим, такі дані повинні також містити загальні керівні принципи управління ДП, на додаток до конкретної інформації по державних підприємствах видобувного сектору.
17. З метою покращення впровадження, БГЗО може вирішити додати чітке пояснення про державні органи, що займаються збором усіх оподатковуваних та неоподатковуваних доходів в Україні.
18. БГЗО має забезпечити включення до наступного Звіту ІПВГ огляду ходу виконання рекомендацій, наданих у попередніх Звітах ІПВГ.
19. БГЗО має забезпечити проведення Незалежним Адміністратором оцінки повноти та

надійності наданих (фінансових) даних, включаючи зведену інформацію щодо виконаних Незалежним Адміністратором робіт та обмежень проведеної оцінки.

20. У початковому звіті Незалежного Адміністратора мають бути зазначені розглянуті варіанти та підстави надання гарантій та заяв.
21. БГЗО має забезпечити, щоб до наступного Звіту ІПВГ була включена оцінка упущень та зазначено чи будь-які упущення справили значний вплив на повноту та надійність звіту.
22. До наступного Звіту з ІПВГ необхідно включити думку Незалежного Адміністратора щодо узгодження, у т.ч. розбіжностей.
23. БГЗО має забезпечити чітке погодження та пояснення положень про конфіденційність.
24. З метою покращення впровадження, БГЗО може розглянути надання у Звіті ІПВГ детального пояснення формули, застосованої до розподілу субвенцій.
25. З метою покращення впровадження, БГЗО може продовжити вивчення природи розбіжностей між сумами, передбаченими бюджетом та виконаними переказами коштів.
26. БГЗО заохочується публічно роз'яснити існування обов'язкових соціальних виплат.
27. Відповідно до вимоги 6.2, БГЗО має уточнити визначення істотності стосовно квазіфіскальних витрат ДП, включно з дочірніми компаніями ДП та СП. БГЗО має забезпечити розкриття даних про квазіфіскальні витрати відповідно до вимоги 6.2. Включаючи характер схеми субсидій домогосподарствам за комунальні послуги та роль державних підприємств. Також включаючи фінансові відносини між ДП та їхніми дочірніми компаніями, включаючи спільні підприємства, особливо стосовно покриття збитків.
28. Для подальшого забезпечення повноти розкриття інформації, БГЗО може визначити, які витрати мають квазіфіскальний характер, використовуючи національні закони та нормативні акти, наприклад, визначення, надані у Розпорядженні # 692 Кабінету Міністрів України.
29. БГЗО має з'ясувати наявність, а відтоді оцінити, діяльності неофіційного сектору. Включаючи, але не обмежуючись розробкою родовищ корисних копалин кустарним способом або в дрібних масштабах, відповідно до вимоги 6.3.
30. З метою покращення впровадження, БГЗО може розглянути можливість проведення оцінки впливу, щоб визначити наскільки ІПВГ сприяла вдосконаленню управління державними фінансами та управління у видобувній та нафтогазовій промисловості.
31. З метою покращення впровадження, БГЗО, після консультацій з урядом, має продовжувати працювати з урахуванням напрацьованого досвіду над визначенням, дослідженням та усуненням причин розбіжностей у даних.

Мал. 1: Картка первісної оцінки

Вимоги ІПВГ		РІВЕНЬ ПРОГРЕСУ				
Категорії	Вимоги	відсутній	незадовільний	значний	задовільний	перевищує
Нагляд БГЗО	Залучення уряду (#1.1)					
	Залучення промислових компаній (#1.2)					
	Залучення громадянського суспільства (#1.3)					
	Управління БГЗО (#1.4)					
	Робочий план (#1.5)					
Ліцензії то контракти	Законодавча база (#2.1)					
	Розподіл ліцензій (#2.2)					
	Реєстр ліцензій (#2.3)					
	Політика щодо розкриття інформації про контракти (#2.4)					
	Бенефіцарні власники (#2.5)					
	Частка власності держави (#2.6)					
Моніторинг видобутку	Дані щодо розвідки (#3.1)					
	Дані щодо видобутку (#3.2)					
	Дані щодо експорту (#3.3)					
Збір доходів	Повнота інформації (#4.1)					
	Доходи у натуральній формі (#4.2)					
	Бартерні угоди (#4.3)					
	Доходи від транспортування (#4.4)					
	Операції, пов'язані з ДП (#4.5)					
	Прямі субнаціональні платежі (#4.6)					
	Рівень деталізації (#4.7)					
	Актуальність даних (#4.8)					
	Якість даних (#4.9)					
Розподіл доходів	Розподіл доходів (#5.1)					
	Субнаціональні перекази (#5.2)					
	Управління доходами та витрати (#5.3)					
Соціально-економічний внесок	Обов'язкові соціальні витрати (#6.1)					
	Квазіфіскальні витрати ДП (#6.2)					
	Внесок в економіку (#6.3)					
Результати та вплив	Публічні дебати (#7.1)					
	Доступність даних (#7.2)					
	Виконання рекомендацій (#7.3)					
	Результати та вплив впровадження (#7.4)					

Пояснення до картки оцінювання

	Відсутність прогресу. Всі або майже всі аспекти вимог лишаються невиконаними та ширша ціль вимоги не досягнута.
	Незадовільний прогрес. Значні аспекти вимоги не були виконані та ширша ціль вимоги далека від досягнення.
	Значний прогрес. Значні аспекти вимоги були виконані та ширша ціль вимоги в процесі досягнення.
	Задовільний прогрес. Всі аспекти вимоги були виконані та ширша ціль вимоги досягнута.
	Перевищує вимоги. Країна має кращі показники, ніж передбачено вимогою.
	Ця вимога є лише заохочуваною або рекомендованою, і не враховується при оцінці відповідності вимогам.
	БГЗО продемонструвала, що ця вимога країни не стосується.

Вступ

Стислий огляд етапу реєстрації

30 вересня 2009 року Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко оприлюднила Постанову Кабінету Міністрів # 1098 про вступ до ІПВГ (Кабінет Міністрів, 2009). Постанова була опублікована в Офіційному бюлетені України 23 жовтня 2009 р., а також в "Урядовому кур'єрі" 28 жовтня 2009 р. Постанова включала заяву Кабінету Міністрів України щодо намірів уряду впроваджувати Стандарт ІПВГ. 12 березня 2012 року Прем'єр-міністр Микола Азаров призначив Міністра енергетики та вугільної промисловості відповідальним за впровадження ІПВГ (Постанова # 230 Кабінету Міністрів України, 2012). Впровадження ІПВГ також було включено до Плану заходів з впровадження Ініціативи "Партнерство "Відкритий Уряд", затвердженого Розпорядженням КМУ # 514-р від 18 липня 2012 р. Після подання кандидатур від кожної виборчої сили наказом Міненерговугілля від 10.10.2012 # 785 було офіційно затверджено склад Багатосторонньої групи з питання імплементації в Україні Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (Наказ # 785, 2012). 27 лютого 2017 року Наталія Бойко була призначена на посаду Заступника Міністра з питань європейської інтеграції та, відповідно, очолила БГЗО (Наказ #112-к, 2017)³.

Цілі впровадження та загальний стан виконання Робочого плану

Відповідно до Робочого плану на 2017 рік, основними цілями України, пов'язаними з національними пріоритетами та принципами ІПВГ, у впровадженні ІПВГ є: (1) підвищення прозорості та зменшення корупції у видобувних галузях; (2) зміцнення партнерства між урядом, місцевими органами самоврядування, компаніями та місцевими громадами з метою зменшення напруги; і (3) виходячи за рамки ІПВГ: гармонізація з реформами енергетичного сектору.

Загалом, реалізація поточних заходів, передбачених Робочим планом на 2017 рік, проходить відповідно до плану.

Історія звітності ІПВГ

Україна подала два звіти ІПВГ, що охоплюють фінансові роки 2013-2015. Двічі уклалися контракти із Незалежним Адміністратором Ernst & Young, який склав два звіти ІПВГ за фінансові роки 2013-2015. Кінцевий термін публікації звіту "ІПВГ 2016" - до кінця 2018 року. Звіт готується до публікації в першому кварталі 2018 року відповідно до затвердженого Робочого плану.

³ Наказ №112-к див. на Інтернет-сайті Міненерговугілля <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245187220>

Висновки стосовно залучення уряду, громадянського суспільства та промислових компаній

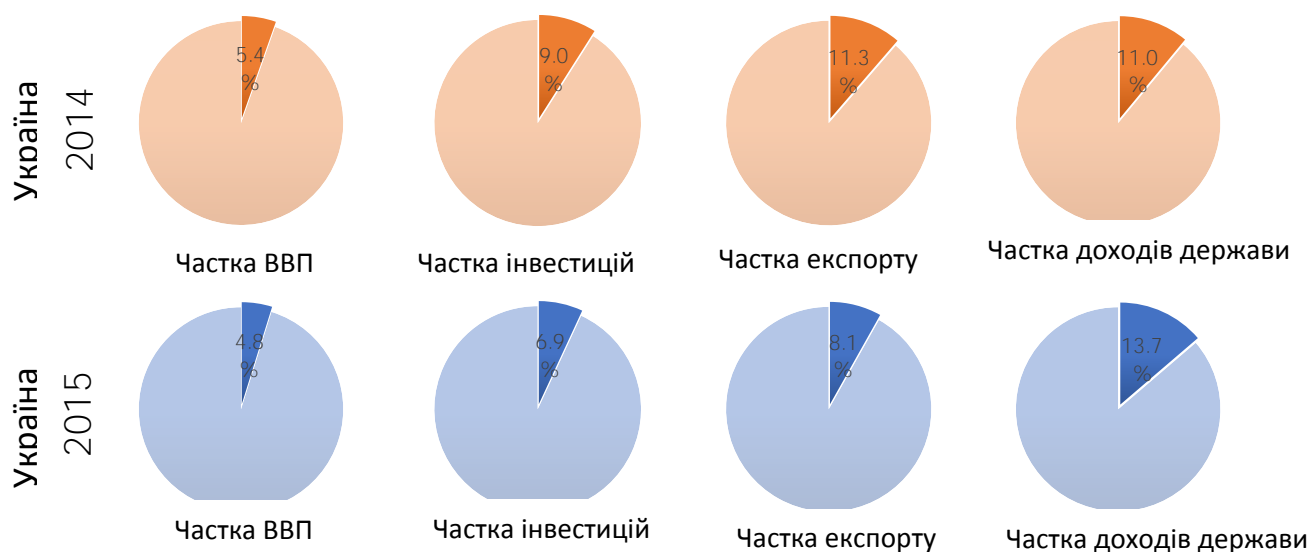
Багатостороння група з питання імплементації в Україні Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях (БГЗО) була створена Наказом Міненерговугілля від 10.10.2012 # 785 (Наказ # 785, 2012). У 2017 році склад БГЗО було збільшено до 24 членів. Кожній виборчій силі було додано по два місця (UA-EITI, 2016d). Заступників членів БГЗО не передбачено. Вісім членів уряду, які входять до БГЗО: Заступник Міністра енергетики та вугільної промисловості Наталя Бойко, яка очолює БГЗО, та представники Національної комісії з питань державного регулювання енергетики та комунального господарства (НКРЕКП); Державної служби геології та надр; Міністерства економічного розвитку та торгівлі (Мінекономрозвитку); Міністерства фінансів (Мінфін); Міністерства енергетики та вугільної промисловості (Міненерговугілля); Міністерства екології та природних ресурсів (Мінприроди); та Державної фіскальної служби (ДФС). Вісім представників від промисловості у БГЗО представляють: "Кадоган Україна", ПАТ "Укргазвидобування", "ДТЕК Енерго", "Укртрансгаз", ДТЕК "Нафтогаз", "ЕНІ Україна", "АрселорМіттал" та "Нафтогаз України". Громадянське суспільство також має вісім представників у БГЗО, які представляють такі організації як «Стратегія XXI»; «Центр дослідження проблем Східної України»; громадська організація "Полтавська філія Суспільної Служби України"; Аналітичний центр DiXi Group; Міжнародний фонд «Відродження»; НУО "Бюро розвитку, інновацій та технологій"; ГО "Нова Енергія"; та Аналітичний центр регіонального співробітництва.

Протоколи відвідування засідань БГЗО свідчать, що кворум був наявний на всіх засіданнях БГЗО, відвідуваність була постійною за всіма трьома виборчими групами. Детальна інформація про присутність членів БГЗО на засіданнях надається в Додатку В.

Основні характеристики видобувної галузі

Видобувний сектор є ключовим пріоритетом українського уряду. Хоча видобувні підприємства не мають особливо великої частки у економічній діяльності України, вони є важливим джерелом доходів українського уряду та валютних резервів від експорту.

Мал. 2: Внесок видобувних галузей в економіку

Джерело: оцінка авторів за даними Звіту ІПВГ України за 2014-2015 рік

Основна видобувна галузь в Україні - нафтодобувна. Доходи держави від нафтових компаній у 2015 році, які були узгоджені в звіті ІПВГ, становили 77% від загальних узгоджених доходів. Частка доходів від видобутку вугілля становила приблизно 11%, тоді як частка від видобутку металевих руд (залізо, марганець та титан) становила 12%.

Однак, з точки зору експорту та прибутків у валюті, вагомість окремих видобувних галузей інша. На видобуток нафти та вугілля припадає менше одного відсотка від загальної вартості експорту. З іншого боку, на металеві руди припадає 97% експорту видобувного сектора України - майже 6% від загального обсягу експорту України, що свідчить про важливість включення цих галузей до звітності. Газ, вироблений на внутрішньому ринку, протягом звітного періоду не експортувався.

Вугільна промисловість приносить до національного бюджету значні доходи. Але цей сектор також сильно залежить від субсидій та державних програм, що підтримують компанії. Це частково пояснюється тим, що у цій галузі працює понад 122 000 осіб, з яких 56 000 працюють на державних підприємствах, що робить цей сектор важливим для населення України. Також у цій галузі існують значні виклики, оскільки більшість шахт, 57%, знаходяться в Донецькій та Луганській областях, які найбільше охоплені сьогодні конфліктом між Росією та Україною.

Інша важлива галузь - система транспортування нафти та газу. У 2015 р. нафтопроводами (які експлуатує державне підприємство ПАТ "Укртранснафта") транспортовано 15,2 млн. т або 111,4 млн. барелів нафти. Доходи від цих видів діяльності склали 3,33 млрд. грн. або 152,4 млн. дол. США. Однак найціннішою транспортною системою є газотранспортна, що складається з майже 39 000 км газопроводу. У 2015 році нею до європейських країн було поставлено 67,1 млрд. м3 газу. Це

робить цей сектор ще важливішим джерелом економічної діяльності, вартість якого створює державне підприємство ПАТ «Укртрансгаз», що становить майже 25,2 млрд. грн. (1,15 млрд. доларів США).

Проте газ вітчизняного видобутку протягом періоду не експортувався. Як зазначалося раніше, вугільна галузь є значною проблемою в Україні. Тому одним з головних завдань Уряду України є досягнення енергетичної незалежності шляхом збільшення внутрішнього виробництва електроенергії, нафти та природного газу та диверсифікації енергопостачання. Видобуток нафтопродуктів в Україні складається на 89% з природного газу, 7,9% - з нафти та 3,1% - з газового конденсату. Більша частина діяльності цієї галузі ведеться в трьох регіонах; Дніпро-Донецький басейн, Карпатський регіон - на заході України, а також Чорноморський та Кримський регіони - на півдні. Дніпро-Донецький басейн є основним регіоном видобутку нафти та газу, на який припадає 90% усього обсягу вітчизняного видобутку України⁴. Провідна позиція у видобутку газу в Україні належить державним компаніям, а саме: ПАТ «Укргазвидобування», ПАТ «Укрнафта» - 73% та 7% обсягу видобутку, відповідно.

Після Революції гідності 2014 року загальна економічна ситуація в Україні була нестабільною. За результатами останньої консультації за статтею IV, проведеної Міжнародним валютним фондом (МВФ, 2017), сьогодні економіка стабілізується після періоду високої інфляції та економічного спаду. В ході консультації також була проведена оцінка ходу виконання Україною умов, що супроводжують Механізм розширеного фінансування МВФ на суму 17,5 млрд. доларів США (МВФ, 2017). МВФ також зазначає кілька проблем України, які стосуються видобувних галузей. Однією з них є існування та участь у державних підприємствах. Незважаючи на те, що державне фінансування на користь головного державного підприємства "Нафтогаз України" значно скоротилося (майже до нуля), існують значні затримки у питанні функціонального розділу та приватизації державних підприємств. Ще однією проблемою є скорочення обсягів імпорту газу. Україна, яка сама по собі видобуває газ у значних обсягах, почала скасовувати надмірно низькі ціни на газ / опалення і, таким чином, стабілізувати внутрішнє споживання. Звіт МВФ підкреслює, що зараз ціни досягають рівня повного відшкодування витрат, і наступним кроком є реформування великої схеми субсидіювання домогосподарств України, а також врахування у цінах на газ витрат на охорону навколишнього середовища. І останнє, у звіті виявлено, що основною проблемою України є безнадійні кредити компаній та державних підприємств, що створює серйозні проблеми для фінансових установ країни.

Індекс державного управління ресурсами в Україні⁵ Інститутом управління природними ресурсами (ІУПР) оцінений як слабкий - 49 зі 100 балів, 44 місце з 89 країн, що проходили оцінювання (ІУПР, 2017). Індекс висвітлює окремі питання, які є особливо складними, включаючи прозорість контрактів, податкові органи та фіскальні правила, а також прозорість некомерційної діяльності державних підприємств. Ліцензійний режим та правила фінансової звітності державних підприємств також на середньому рівні відповідно до індексу.

Деякі з цих сфер також відображені у профілі країни в Індексі легкості ведення бізнесу Світового

⁴ <https://www.export.gov/article?id=Ukraine-Oil-and-Gas>

⁵ <http://resourcegovernanceindex.org/country-profiles/UKR/oil-gas>

банку (Світовий Банк, 2017), Індексі конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ, 2017) та індексі Аналітичного відділу журналу Economist (EIU, 2017) як сфери, де наявні серйозні проблеми. Тим не менше, у дослідженні легкості ведення бізнесу зазначається, що відбувається покращення в сфері примусового виконання контрактів та захисту прав інвесторів (Світовий банк, 2017). Проте питання про рівень бюрократії в Україні разом із відсутністю публічного розкриття інформації зазначаються у всіх індексах як основний виклик конкурентоспроможності України на міжнародних ринках.

Адапована імплементація

У квітні 2014 року урядом України частини Донецької та Луганської областей були проголошені зоною антитерористичної операції після анексії Кримського півострову, на цих територіях були самопроголошені так звані народні республіки. Тому Багатостороння група зацікавлених осіб (БГЗО) подала до Правління ІПВГ запит на адаптоване впровадження Стандарту ІПВГ стосовно охоплення у звітності видобувної діяльності у Донецькій та Луганській областях та в анексованому Криму за фінансові 2014 та 2015 роки. У запиті на адаптоване впровадження Багатостороння група зацікавлених осіб просить, щоб в процесі Валідації потенційну відсутність всебічної інформації по Донецькій та Луганській областях та Кримському півострову не враховували проти України. У запиті стверджується, що уряд та Багатостороння група зацікавлених осіб не мають можливості зобов'язати самопроголошену владу так званих Донецької та Луганської народних республік та Кримського півострова або компанії, що працюють там, подавати інформацію до звітів ІПВГ. У запиті зазначається, що уряд та Багатостороння група зацікавлених осіб будуть продовжувати докладати зусилля, щоб отримувати дані з зони конфлікту та включати їх до звіту ІПВГ.

У жовтні 2016 року Правління ІПВГ затвердило рішення щодо запиту БГЗО стосовно звіту ІПВГ за 2014-2015 рр., а також звернулось до уряду України з проханням *(1) продовжувати співпрацювати з компаніями та державними установами, що здійснюють діяльність у цих регіонах; (2) забезпечити, щоб у Звіті ІПВГ містилися посилання на інші загальнодоступні джерела інформації у тих випадках, коли суб'єкти господарської діяльності з певної території не подавали інформації; (3) забезпечити повне одностороннє розкриття інформації про всі доходи, отримані урядом України від компаній та органів місцевого самоврядування в цих регіонах.*

Що стосується продовження взаємодії з компаніями з Донецької та Луганської областей,

Незалежний Адміністратор Ernst and Young направляє запити звітності до 97 видобувних компаній, які підпадають до сфери дії ІПВГ, включаючи компанії, що працюють в зоні конфлікту. Один з найбільших виробників вугілля, група ДТЕК, представила повні дані про доходи від своїх операцій у Донецькій та Луганській областях у 2014-2015 роках, що дозволило надати інформацію про 93,9% державних надходжень від вугільної промисловості у 2015 році.

Що стосується включення посилань на інші загальнодоступні джерела інформації, Звіт ІПВГ посилається на звіти та заяви Міністерства енергетики та вугільної промисловості⁶, а також на річну звітність, включаючи фінансові звіти Групи ДТЕК⁷.

Що стосується забезпечення повного одностороннього розкриття будь-яких доходів, отриманих урядом України від компаній та органів місцевого самоврядування в цих регіонах, Звіт ІПВГ 2014-15 років показує, що єдиний орган, який відповідає в Україні за збір податкових та неподаткових надходжень - Державна фіскальна служба України, надав повне одностороннє розкриття інформації про загальний дохід, у тому числі від компаній, які не звітують, за кожний суттєвий потік доходів. Крім того, таблиця 5.12-2 Звіту ІПВГ 2014-15 рр. містить дані про податкові надходження з видобувної промисловості у розрізі областей, у тому числі Донецької та Луганської⁸. З точки зору прогалин та упущень, у Звіті ІПВГ не надано конкретних коментарів стосовно оцінки повноти інформації про частку державної власності через відсутність інформації про території, про які був поданий запит щодо адаптованого впровадження, яке було затверджено Правлінням ІПВГ.

Пояснення процесу Валідації

Валідація є суттєвим елементом процесу впровадження ІПВГ. Валідація має на меті надати всім зацікавленим сторонам об'єктивну оцінку відповідності впровадження ІПВГ у країні положенням Стандарту ІПВГ. Також розглядається вплив ІПВГ, здійснення заходів, до яких заохочує Стандарт ІПВГ, досвід, одержаний при впровадженні ІПВГ, а також будь-які питання, щодо яких зацікавлені сторони висловлюють занепокоєння, та рекомендації щодо подальшого впровадження ІПВГ.

Процес Валідації описаний у Розділі 4 Стандарту ІПВГ⁹. Він складається з чотирьох етапів:

1. Підготовка Валідації Багатосторонньою групою зацікавлених осіб (БГЗО)
2. Збір вихідних даних та консультації із зацікавленими особами, що здійснюються Міжнародним секретаріатом ІПВГ.
3. Незалежний контроль якості незалежним Валідатором, який звітує безпосередньо до Правління ІПВГ
4. Розгляд Правлінням.

Посібник з валідації надає детальні інструкції щодо оцінки стану виконання вимог ІПВГ, а також більш детальні процедури перевірки, включаючи стандартизовану процедуру збору даних та консультацій учасників з Міжнародним секретаріатом ІПВГ та стандартизоване технічне завдання Валідатора.

Посібник з валідації містить положення, яке говорить: "За бажанням БГЗО, при Валідації, особлива увага приділяється оцінці стану виконання певних цілей або діяльності відповідно до робочого плану БГЗО, і така оцінка надається на вимогу БГЗО".

Згідно з процедурами Валідації, робота Міжнародного Секретаріату зі збору вихідних даних та

⁶ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=244964062

⁷ http://dtek.com/investors_and_partners/reports/

⁸ Звіт ІПВГ 2014-15 рр., стор. 114-115 <https://eiti.org/document/20142015-ukraine-eiti-report>

⁹ Див. також <https://eiti.org/validation>.

консультації із зацікавленими особами проводили у три етапи:

1. Кабінетний огляд

До відвідування країни Секретаріат здійснив детальний аналіз документації стосовно дотримання країною Стандарту ІПВГ, включаючи, але без обмеження:

- Робочий план ІПВГ та стратегія комунікації;
- Технічне завдання Багатосторонньої групи зацікавлених осіб та протоколи засідань БГЗО;
- Звіти ІПВГ та додаткова інформація, така як зведені звіти, додаткові зауваження від Незалежного Адміністратора та обстеження;
- Інформаційні матеріали (новини, прес-релізи, новинні підборки та інше);
- Річні звіти про прогрес; і
- Будь-яка інша інформація, яка стосується Валідації.

Відповідно до порядку проведення Валідації, Секретаріат не брав до уваги заходи, що проводилися з моменту початку процедури Валідації.

2. Візит до країни

Відвідування країни відбулося **18-22 вересня 2017 року**. Всі зустрічі проходили в м. Києві, Україна. Секретаріат зустрівся з Багатосторонньою групою зацікавлених осіб та її членами, Незалежним Адміністратором та іншими ключовими зацікавленими сторонами, включаючи групи зацікавлених сторін, які представлені в групі зацікавлених осіб, але не беруть безпосередньої участі у БГЗО. На додаток до зустрічі з БГЗО в цілому, Секретаріат зустрівся з представниками її складових груп (уряду, компаній та громадянського суспільства) окремо або в групах виборчих сил з веденням відповідних протоколів, щоб зацікавлені сторони могли вільно висловлювати свою думку, і з дотриманням конфіденційності на запит. Список зацікавлених сторін, про які йде мова, надається в Додатку D.

3. Звітність про прогрес у виконанні вимог

У цьому Звіті Міжнародний Секретаріат надає первісну оцінку прогресу у виконанні вимог відповідно до положень Посібника з валідації. Загальна оцінка відповідності не включається.

До складу групи від Міжнародного Секретаріату входили **Йонас Моберг, Сем Бартлет, Крістофер Клаусен, Алекс Гордій та Оляна Валігура**.

Частина I – Нагляд БГЗО

1. Нагляд за процесом ІПВГ

1.1 Огляд

Цей розділ стосується залучення зацікавлених сторін та середовища для впровадження ІПВГ в країні, управління та функціонування Багатосторонньої групи зацікавлених сторін (БГЗО) та Робочого плану ІПВГ.

1.2 Оцінка

Залучення уряду до процесу ІПВГ (#1.1)

Документальне оформлення прогресу

Заяви уряду:

Уряд України зробив кілька недвозначних заяв про свій намір впровадити ІПВГ. 30 вересня 2009 року Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко підписала Постанову Кабінету Міністрів України # 1098 про вступ до ІПВГ (Кабінет Міністрів, 2009). 12 березня 2012 року Прем'єр-міністр Микола Азаров призначив Міністра енергетики та вугільної промисловості відповідальним за впровадження ІПВГ шляхом прийняття Постанови # 230 (Кабінет Міністрів, 2012). Впровадження ІПВГ також було включено до Плану дій "Партнерства "Відкритий Уряд", затвердженого Постановою Уряду # 514-р від 18 липня 2012 року. Наказом Міністра # 785, підписаним 10 жовтня 2012 року, було створено Багатосторонню групу зацікавлених осіб.

Уряд постійно підтверджував зобов'язання у публічних заявах, інтерв'ю та на заходах. Прем'єр-міністр Володимир Гройсман у своєму виступі висловив підтримку обов'язкового розкриття доходів видобувних галузей за стандартом ІПВГ (UAEITI, 2016a). Члени парламенту Олександр Домбровський, Голова Комітету паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки, та член Правління ІПВГ Ольга Белькова активно виступають за реформи ІПВГ в країні (Домбровський, 2016) (Белькова, 2017). Представники Уряду підтверджували узяті зобов'язання на конференціях ІПВГ, прес-конференціях та на заходах, у публічних заявах та інтерв'ю. Наприклад, на міжнародній конференції ІПВГ у лютому 2017 року.

Україна з 2011 року бере участь у Партнерстві "Відкритий Уряд". Запровадження ІПВГ лишається одним з головних пріоритетів, пов'язаних з Програмою роботи України в Партнерстві "Відкритий Уряд". ІПВГ було включено до Національного плану дій на 2012-2013 роки (Партнерство "Відкритий Уряд" України, 2012), 2014-2015 рр. (Партнерство "Відкритий Уряд" України, 2014) та 2016-2018 рр. (Партнерство "Відкритий Уряд" України, 2016).

Вище керівництво:

12 березня 2012 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову #230, якою Міністра енергетики

та вугільної промисловості було призначено найвищим представником уряду з нагляду за впровадженням ІПВГ на ранніх етапах. У той час цю посаду обіймав Юрій Бойко. Після цього призначення Міністр Юрій Бойко призначив Володимира Макуху, тодішнього Заступника Міністра енергетики та вугільної промисловості на посаду Голови БГЗО (Наказ #785, 2012). На заміну Заступнику міністра Володимиру Макусі прийшов Андрій Бондаренко у липні 2013 року. Останнього змінив Ігор Діденко, який був призначений на посаду Заступника Міністра у 2014 році. 27 лютого 2017 року Наталя Бойко була призначена Заступником Міністра з питань європейської інтеграції, а згодом, очолила БГЗО (Наказ #112-к, 2017)¹⁰.

Після подання кандидатур від кожної виборчої сили, 10 жовтня 2012 року Наказом Міністерства #785 була офіційно створена БГЗО (Наказ #785, 2012). БГЗО було прийнято рішення збільшити його склад до восьми членів від кожної виборчої сили та відповідно оновити його (UA-EITI, 2016d).

Активна участь:

Участь Уряду у розробці, впровадженні, моніторингу та оцінці процесу ІПВГ була послідовно значною в процесі впровадження ІПВГ в Україні. Уряд має вісім представників у БГЗО. У протоколах присутності та протоколах засідань БГЗО зазначається, що в засіданнях зазвичай беруть участь представники уряду від Міненерговугілля, ДФС, Мінфіну, ДГС, Мінекономрозвитку. Представник Мінприроди не відвідав жодної з нарад з 3-го кварталу 2016 року. Представники уряду беруть участь у конференціях¹¹, семінарах, публічних дебатах, просвітницькій роботі та розповсюдженні інформації про ІПВГ. Ігор Насалик та інші високопосадовці відкриті для публічних зустрічей¹² та обговорень¹³ з представниками громадянського суспільства та промисловості.

Представники уряду беруть активну участь в основних заходах, які проводить БГЗО, таких як складання та подання зауважень до робочих планів ІПВГ та річних звітів про діяльність, шаблонів звітів ІПВГ та звітів ІПВГ. Вони входять до спеціальних робочих груп. Аналіз протоколів засідань БГЗО підтверджує, що деякі з цих заходів були ініційовані представниками уряду у БГЗО. Зокрема, представник ДФС запропонував збільшити обсяги звіту ІПВГ на 2014-25 рр. та додати марганцеві та титанові руди. Міністр енергетики ініціював покриття 2015 фінансового року (окрім 2014 року) у другому звіті ІПВГ. Під час обговорення обсягу звіту ІПВГ за 2016 рік, представник уряду запропонував включити дані про видобуток глини.

Національний секретаріат знаходиться у приміщенні Міненерговугілля та складається з трьох співробітників: Діна Нарезнева, голова Національного Секретаріату; Олеся Нехорошко, фінансовий директор; та Лесі Хом'як, координатор відносин з громадськістю. Секретаріат повністю фінансується Світовим банком, однак, Міненерговугілля подано пропозицію включити фінансування впровадження ІПВГ до Державного бюджету на 2018 рік. Крім того, у Міненерговугілля створено посаду для співробітника ІПВГ при Міністерстві з метою підтримки Національного секретаріату. Очікується, що новий співробітник, чия посада фінансується урядом, з'явиться на початку 2018 р.

¹⁰ Наказ №112-к є на офіційному Інтернет-сайті Міністерства енергетики та вугільної промисловості, <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245187220>

¹¹ <http://eiti.org.ua/2017/02/konferentsiya-eiti-v-ukrajini-yak-efektyvno-upravlyaty-resursamy-den-pershyj/>

¹² <http://eiti.org.ua/2016/06/ministr-proponuje-schob-nastupnyj-zvit-ipvh-vklyuchav-dani-za-dva-roky/>

¹³ <http://dixigroup.org/eng/news/v-minenergo-obgovorili-formuvannya-y-oprilyudnennya-naboriv-vidkritikh-danikh/>

Міненерговугілля надає приміщення для проведення засідань БГЗО. Також достатню технічну та фінансову підтримку процесу ІПВГ надають GIZ та Міжнародний фонд «Відродження».

Міжнародний фонд «Відродження» в основному фінансує витрати на відрядження та діяльність громадянського суспільства, тоді як GIZ підписано контракт із постійним спеціалістом зі зв'язків з громадськістю Світланою Мізіною, яка надає підтримку у реалізації стратегії комунікації та координує інформаційно-просвітницьку діяльність в регіонах.

Погляди зацікавлених сторін

Заяви про підтримку:

Представник міжнародної організації високо оцінив синергію між ІПВГ та Партнерством «Відкритий уряд» та як вони підсилили одне одного. Представники співтовариства донорів привітали прогрес уряду у впровадженні ІПВГ та визнали, що якість та обсяг звітів зростають. Деякі члени БГЗО від громадянського суспільства зазначили, що БГЗО посилила міждержавне співробітництво та активізувала дебати між галузевими міністерствами. Більшість представників громадянського суспільства погодилися з тим, що прихильність та активність уряду залишається сильною, однак деякі з них заявили, що підтримка уряду на вищому політичному рівні може бути більшою. Представники уряду та Національного секретаріату заявили, що Міненерговугілля подала пропозицію до Міністерства фінансів про фінансування звітності ІПВГ з державного бюджету у 2018 році. Було зазначено, що уряд позитивно оцінив можливість фінансування, і, найімовірніше, фінансування буде виділено. Представник партнерів з розвитку зазначив, що ІПВГ є частиною антикорупційної програми уряду, і тому була включена до трьох національних планів дій Партнерства «Відкритий уряд». Кабінет Міністрів обговорив виконання ІПВГ з великим інтересом на круглому столі Партнерства «Відкритий уряд» та ІУПР у лютому 2017 року.

Вище керівництво:

Більшість представників громадянського суспільства заявили, що в уряді постійно змінюються кадри і що з 2013 року змінилися чотири міністри. Однак зобов'язання та інтереси уряду лишаються незмінними. Заступник Міністра енергетики та вугільної промисловості, який очолював БГЗО, достатньо займався цією роботою, брав участь у засіданнях і надавав підтримку. Уряд та зацікавлені сторони від промисловості не висловили особливої думки щодо головування уряду в ІПВГ. Представник Національного Секретаріату ІПВГ заявив, що Голова БГЗО, Заступник Міністра енергетики Наталя Бойко дуже підтримує ІПВГ з моменту її призначення на початку 2017 р. Пані Бойко не тільки належно відвідувала засідання БГЗО, але також і брала участь у візитах членів БГЗО в рамках обміну та у заходах, пов'язаних з ІПВГ.

Залучення:

Представник міжнародної організації зазначив, що уряд та депутати ВРУ були зацікавлені та брали участь у процесі ІПВГ. Взаємодія громадянського суспільства, уряду та депутатів ВРУ була добре налагодженою, відвертою та динамічною. Більшість опитаних представників громадянського суспільства погодилися, що зацікавленість уряду є достатньою для конструктивного ведення процесу ІПВГ, але можливо було зробити й більше. Відзначено, що з основними державними агентствами, наприклад, Міністерством фінансів та ДФС, сформувалися стабільні відносини, проте процес політичних змін призводить до частоті ротації персоналу державних агенцій. Інший представник громадянського суспільства зауважив, що Міністерство енергетики підтримує ІПВГ, проте інтерес у деяких випадках є обмеженим. Було зазначено, що Міністр ініціював охоплення у

другому звіті ІПВГ двох фінансових років (2014 та 2015), оскільки був зацікавлений у своєчасному поданні даних. Більшість представників видобувних компаній заявили, що ІПВГ посилив діалог з урядом. Жодних інших особливих думок щодо участі уряду зацікавлені особи від компаній не мали. Всі зацікавлені сторони, включаючи уряд, погодились з тим, що існує кілька слабких сторін, пов'язаних із участю держави у видобувних галузях. Зокрема, зацікавлені сторони висловили зауваження щодо реформування Державної служби геології та надр - головної структури, відповідальної за ліцензування; і приватизації державного підприємства "Нафтогаз України".

Первісна оцінка

За результатами первісної оцінки Міжнародним секретаріатом, **Україна досягла задовільного прогресу** у виконанні цієї вимоги. Незважаючи на затримки з призначенням Голови БГЗО у зв'язку із зміною влади у 2014-2015 роках, уряд регулярно робив публічні заяви про підтримку ІПВГ, очолювати впровадження ІПВГ був призначений високопосадовець, до складу БГЗО входять вищі державні службовці. Документальні підтвердження, включаючи протоколи засідань БГЗО, свідчать про те, що уряд активно та ефективно займається розробкою, впровадженням, моніторингом та оцінкою ІПВГ. Поточний склад БГЗО показує, що уряд серйозно займається цим процесом, і представники уряду були ефективно залучені до всіх аспектів впровадження ІПВГ. Чинники органів місцевого самоврядування були повною мірою і активно задіяні у багатьох кампаніях з розповсюдження інформації в регіонах, цим було створено міцне підґрунтя для публічних дебатів. Національний секретаріат ІПВГ знаходиться в приміщеннях Міністерства енергетики та захисту довкілля. В даний час розглядається питання забезпечення сталого державного фінансування процесу ІПВГ. Для подальшого покращення впровадження, БГЗО може розглянути питання про подальше закріплення фінансування ІПВГ з державного бюджету.

Залучення промислових компаній до процесу ІПВГ (#1.2)

Документальне оформлення прогресу

Активна участь:

Звітність ІПВГ в Україні охоплює гірничодобувну, нафтогазову та газову галузі. Нафтогазова промисловість складається з наступних основних гравців: АрселорМіттал, ТОВ «Кадоган Україна», ДТЕК Енерго, ДТЕК Нафтогаз, ЕНІ та трьох державних підприємств НАК «Нафтогаз України», ПАТ «Укргазвидобування» та ПАТ «Укртрансгаз». Управління нафтогазовою промисловістю в основному здійснює державна компанія НАК "Нафтогаз України". Звітність ІПВГ стосується таких видобувних галузей як видобуток вугілля, залізної руди, марганцю та титанової руди. Відповідно до даних дослідження Scoring Study 2016, загальна кількість видобувних компаній у 2014-2015 роках складала 670 (UAEITI, 2016e). Число значних компаній у сфері звітності ІПВГ зменшилася з 120 в 2013 році до 97 в 2015 році, хоча кількість компаній, які фактично звітували, зросла з 41 у 2013 році до 58 у 2015 році. Головний виклик, пов'язаний із звітністю компаній, стосується видобувних компаній, які не зобов'язані звітувати. До того ж, більшість вугледобувних компаній веде діяльність на Сході України, і дані про них не було повідомлено через військовий конфлікт у Луганській та Донецькій областях.

Роль промисловості у впровадженні ІПВГ визначена у ТЗ БГЗО, включаючи відповідальність виборчої сили за залучення всіх значних видобувних компаній до точного розкриття інформації щодо всіх

платежів згідно з шаблонами звітності ІПВГ, а також за спілкування з іншими зацікавленими сторонами від промислового сектору щодо впровадження стандарту ІПВГ (UA-EITI, 2016b). Видобувні компанії підтримували реалізацію ІПВГ, починаючи з найперших етапів, зокрема шляхом оприлюднення відповідних заяв¹⁴, участі у конференціях¹⁵ / публічних дискусіях¹⁶ / семінарах¹⁷, а також у публікаціях, блогах¹⁸ тощо. Зокрема, АТП щорічно випускає Білу книгу реформ у нафтогазовому секторі (Американська Торгівельна Палата в Україні, 2014-2015 рр.), (Американська Торгівельна Палата в Україні, 2016 р.). Також ТОВ "Шелл Україна" було надано підтримку на переклад стандарту ІПВГ 2013 українською. Асоціація газовидобувних компаній України опублікувала на своєму Інтернет-сайті Звіт ІПВГ¹⁹ та користується інформацією про законодавство видобувних галузей²⁰ для інвесторів. Виконавчий директор Асоціації газовидобувних компаній України Роман Опімах сказав: "Ми глибоко переконані, що участь Асоціації в Ініціативі прозорості видобувних галузей (ІПВГ) потрібна для створення прозорого ланцюга "постачання газу споживачам", підвищення ефективності роботи, а також розвіювання міфів і забобонів навколо видобувних галузей" (Асоціація газовидобувних компаній України, 2017).

Видобувні компанії активно проводили інформаційні заходи та кампанії в регіонах і зробили значний внесок у підготовку публічних дебатів, в яких вже брала участь поінформована громадськість. ДТЕК "Нафтогаз"²¹ та "Укргазвидобування"²² активно просувають ІПВГ у соціальних мережах.

У протоколах реєстрації присутніх та протоколах засідань БГЗО зазначено, що більшість представників галузей від приватних і державних підприємств постійно беруть участь у засіданнях БГЗО та спеціальних робочих груп (див. Додаток В).

Сприятливі умови:

16 червня 2015 року Верховна Рада України прийняла Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях", яким було створено законодавчу базу для звітування видобувних компаній згідно з вимогами ІПВГ (Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях», 2016 р.). Після прийняття Закону Кабінет Міністрів видав Постанову #1039, якою визначає механізм збору та поширення інформації, що вимагається стандартом ІПВГ (Постанова #1039 "Про

¹⁴ <http://www.chamber.ua/Events/Event/1452>

¹⁵ <http://agpu.org.ua/news/ukrainianenergyforum-2017-adama%20smita-AGPU.htm>

¹⁶ <http://agpu.org.ua/news/poltava-partnerstvo-gazovidobuvnikiv-i-miscevih-gromad.htm>

¹⁷ http://agpu.org.ua/association_members/section-teaching_us/seminar-eiti-dlya-fahivciv-naftogazovidobuvno-galuzi.htm

¹⁸ <http://agpu.org.ua/news/prozoriv-rinok-EITI-standart.htm>

¹⁹ <http://agpu.org.ua/analytics/section-infographics/eiti-nacionalniy-zvit-ukrani-2014-2015-.htm>

²⁰ http://agpu.org.ua/en/association_members/section-strategy_documents/

²¹ <https://www.facebook.com/dtekoilandgas/>

²²

https://www.facebook.com/Ukrgasvydobuvannya/?hc_ref=ARTCepw9Yb9gPXo74Vqu5axOfdoNRbyxSk1M3U82_9YHHR6dUSwFYxNxivKQzBhGSwM

затвердження Порядку забезпечення прозорості у видобувних галузях", 2016 р.)²³. Незважаючи на те, що уряд забезпечив сприятливе середовище для звітування нафтогазових компаній відповідно до стандарту ІПВГ, гірничодобувна промисловість залишається не охопленою чинним законодавством. З метою врахування рекомендацій, наданих до звітності ІПВГ та за результатами консультацій із зацікавленими сторонами, у червні 2017 року до Верховної Ради був поданий законопроект про прозорість інформації у видобувних галузях.

Відповідно до заявки кандидата, запрошення взяти участь у БГЗО було направлено всім приватним та державним компаніям, включаючи Американську торгівельну палату та Європейську Бізнес Асоціацію. Американська торгова палата (АТП) та Асоціація газовидобувних компаній України представляють приватні видобувні компанії у БГЗО.

Представники промисловості у БГЗО підтримали законопроект про прозорість у видобувних галузях та ініціювали відкрите звернення до Президента та Прем'єр-міністра України²⁴.

Погляди зацікавлених сторін

Представники громадянського суспільства заявили, що представники від компаній були активними і брали активну участь у процесі ІПВГ. Деякі компанії, такі як ЕНІ та "Укргазвидобування", публічно підтримували ІПВГ та брали участь у регіональних інформаційних та просвітницьких заходах. Наприклад, компанія Shell надала підтримку у перекладі стандарту ІПВГ 2013 українською мовою. Більшість зацікавлених сторін погодились, що прозорість державних підприємств залишається проблемою. Кілька представників уряду висловили зауваження щодо планів приватизації НАК "Нафтогаз України" та реструктуризації деяких її дочірніх підприємств. Представники промисловості заявили, що знайшли ІПВГ корисним. Зокрема, представник ЕНІ звернувся до випадку, коли завдяки невідповідності у звітах було виявлено неточності у державних даних, які в результаті були виправлені.

За даними Незалежного Адміністратора, найбільші нафтові та газові компанії ретельно надавали дані, тоді як гірничодобувні компанії не мали бажання звітувати. Незалежний Адміністратор відзначив, що іноді мав ганятися за компаніями, щоб отримати заповнені звітні форми ІПВГ, що, в кінцевому підсумку, призвело до значних затримок.

Процес розробки Законопроекту про прозорість інформації у видобувних галузях є прикладом залучення всіх зацікавлених сторін, у тому числі підприємств видобувних галузей. Представники усіх сил у БГЗО висловили підтримку цьому законопроекту, що зобов'язує компанії звітувати до Національного Секретаріату ІПВГ в цілях складання звітів ІПВГ або сплачувати штрафи. При цьому компанії мали певні сумніви щодо розміру штрафів та окреслили це питання у листі до Комітету з паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (Американська торгівельна палата в Україні, без дати). Проте вони підтвердили свою підтримку законопроекту.

²³ З текстом Закону українською мовою можна ознайомитися на офіційному сайті ВРУ, <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/521-19>

²⁴ Відкрите звернення Асоціації газовидобувних компаній України опублікована на Інтернет-сторінці Асоціації у [Facebook](https://www.facebook.com/energyassociationukraine/).

Первісна оцінка

За результатами первісного оцінювання Міжнародним секретаріатом, **Україна** досягла **задовільного** прогресу у виконанні цієї вимоги. Найбільші видобувні, нафтогазові компанії брали активну участь у процесі ІПВГ і у наданні інформації і у розробці, запровадженні, моніторингу та оцінці процесу ІПВГ. В законодавстві чітко зафіксовані вимоги до нафтогазових компаній подавати звітність ІПВГ, згідно з якими звітують великі видобувні компанії-платники податків. Втім, питання про звітність гірничодобувних компаній лишається невирішеним. Хоча і питання одержання всебічної звітності від усіх значних компаній також є проблематичним (ди. Вимогу 4.9).

Залучення громадянського суспільства до процесу ІПВГ (#1.3)²⁵

Документальне оформлення прогресу

Що стосується громадянського суспільства, його діяльність в основному координує Асоціація «ЕнергоТранспарентність», надалі - «Асоціація», створена у 2009 році. Асоціація об'єднує більше десяти НУО, у тому числі НУО, які займаються дослідженнями та аналізом, та НУО, які займаються питаннями видобувного сектору. Асоціація має власні правила управління та отримує фінансову підтримку від різних місцевих та іноземних донорів. Інформація про діяльність, пов'язану з ІПВГ, публікується на Інтернет-сторінці Асоціації на національному Інтернет-сайті ІПВГ.²⁶ Асоціація співпрацює з міжнародними групами громадянського суспільства, включаючи РВУР, членом якої вона стала на початку 2013 року; Інститутом управління природними ресурсами; Фондом Сороса в Європі та GIZ. Координацію роботи Асоціації в теперішній час здійснює Віталій Філенко з ГО «Нова Енергія», м. Харків. При цьому однією з головних рушійних сил процесу ІПВГ є Dixi Group, на чолі з Оленою Павленко.

Висловлення:

Не існує жодних доказів наявності законодавчих або нормативних обмежень вільного висловлення думки організаціями громадянського суспільства (ОГС) стосовно процесу ІПВГ. Конституція України²⁷ та Закон «Про інформацію»²⁸ гарантують та забезпечують свободу слова та преси. Уряд запровадив заходи²⁹, якими заборонив або заблокував інформацію, а також російські соціальні мережі та

²⁵ Перший проведений процес Валідації за стандартом ІПВГ (Азербайджан, 2016 р.) створив прецедент Валідації за вимогою 1.3. Протокол ОГС "операціоналізує" вимогу 1.3. Кожна частина протоколу ОГС стосується конкретних частин вимоги 1.3:

2.1 протоколу ОГС оцінює виконання положень 1.3(d), 1.3(e)(i) та 1.3(e)(iv).

2.2 протоколу ОГС оцінює виконання положень 1.3(b) та 1.3(c).

2.3 протоколу ОГС оцінює виконання положень 1.3(e)(iii).

2.4 протоколу ОГС оцінює виконання положень 1.3(a) та 1.3(e)(ii).

2.5 протоколу ОГС оцінює виконання положень 1.3(d).

²⁶ <http://eiti.org.ua/en/category/news/energotransparentnist/>

²⁷ Конституція України, текст українською <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

²⁸ Закон України «Про інформацію» із змінами від 2016 р., текст українською <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8E>

²⁹ <https://www.hrw.org/news/2017/05/16/ukraine-revoke-ban-dozens-russian-web-companies>

засоби масової інформації, такі як "Однокласники", "mail.ru", "Яндекс" та "Вконтакте"³⁰. Відповідно до звіту Державного департаменту США «Про права людини в Україні», в окупованому Донбасі сепаратисти, яких підтримує Росія, придушили свободу слова та преси шляхом переслідування, залякування, викрадення та нападів на журналістів та ЗМІ (Держдепартамент США, 2016). Вони також перешкоджають трансляції українського та незалежного телебачення та радіомовлення в районах, що знаходяться під їх контролем. У свою чергу, уряд запровадив поправки, щоб заборонити заяви, які загрожують територіальній цілісності країни, пропагують війну, підбурюють до етнічних чи релігійних конфліктів або підтримують російську агресію в Україні.

За даними Freedom House, преса в Україні оцінюється як "частково вільна"³¹. Проте, незалежні ЗМІ та новинні Інтернет-сайти активні та висловлюють широкий спектр поглядів. Частка приватних засобів масової інформації, яка в цілому належить впливовим "олігархам", часто представляє читачам думки їхніх власників, публікує сприятливі матеріали про їхніх друзів та критичні матеріали про політичних та ділових суперників (Державний департамент США, 2016). За інформацією державної установи «Книжкова палата України»³², в Україні існує 3221 друкованих ЗМІ, з них 1146 - у Києві.

Незважаючи на загальні обмеження, немає жодних ознак перешкоджання свободі преси або самоцензури серед НУО у питаннях видобутку корисних копалин, нафти та газу та інших питаннях, пов'язаних з ІПВГ, і є численні приклади³³ того, що громадянське суспільство критикує державний нагляд у галузях, у тому числі численні публікації³⁴, заяви³⁵, аналітичні доповіді³⁶, монографії³⁷, дослідження³⁸, огляди³⁹, конференції⁴⁰, прес-конференції⁴¹, громадські заходи⁴², круглі столи та публічні дебати⁴³. Наприклад, в липні 2017 року група DiXi, аналітичний центр, організувала панельну дискусію⁴⁴ між журналістами, що спеціалізуються у незалежних розслідуваннях, та правоохоронними органами (такими як Національне антикорупційне бюро України) для покращення співпраці між ними у питаннях енергетичного сектору. Група DiXi, за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та USAID, підтримує незалежний медіа-портал [www.ua-](http://www.ua-energiya.org)

³⁰ <https://www.economist.com/news/europe/21722360-blocking-websites-may-be-pointless-it-could-help-president-poroshenkos-popularity-ukraine>

³¹ <https://freedomhouse.org/country/ukraine>

³² <http://detector.media/rinok/article/128806/2017-08-10-v-ukraini-vikhodyat-ponad-3-tis-drukovanikh-zmi/>

³³ <http://dixigroup.org/eng/comments/khto-zavaliv-zakon-pro-prozorist-vidobuvnikh-galuzey/>

³⁴ <https://ua-energy.org/en>

³⁵ <http://dixigroup.org/eng/news/gromadski-organizacij-ta-analitichni-centri-pidgotuvali-zayavu-shchodo-virishennya-problem-energetichnoi-zalezhnosti-ukraini/>

³⁶ <http://dixigroup.org/eng/publications/dorozhnyia-karta-reform-u-politici-upravlinnya-prirodnimi-resursami/>

³⁷ <https://ua-energy.org/en/materials?utf8=%E2%9C%93&category%5B%5D=3>

³⁸ <http://dixigroup.org/eng/news/uryad-maye-zvazhen-pidivty-do-vidatkiv-na-subsidii--doslidzhennya-dixi-group/>

³⁹ http://dixigroup.org/storage/files/2016-08-19/polpaper_ua_energy_transition_factors.pdf

⁴⁰ <http://dixigroup.org/eng/news/nova-onlayn-karta-energosektoru-dozvolit-lyudyam-pobachiti-za-shcho-voni-platvat-vlasni-groshi--ekspert/>

⁴¹ <http://dixigroup.org/eng/news/eksperti-za-prikhovuvannya-danikh-pro-vidobutok-peredbacheni-shtrafi/>

⁴² <http://dixigroup.org/eng/news/igri-gazovikh-prestoliv-dixi-group-prezentuye-doslidzhennya-korupciynikh-skhem-u-vidobutku-gazu/>

⁴³ <http://dixigroup.org/eng/news/dixi-group-iniciyuye-debati-shchodo-vugilnikh-shakht/>

⁴⁴ <http://dixigroup.org/eng/news/predstavniki-media-ta-eksperti-spilno-shukali-shlyakhi-yak-zmusiti-pravookhoronciv-reaguvati-na-zhurnalistski-rozsliduvannya-v-galuzi-energetiki/>

energy.org, де висвітлюються питання енергетики України, включаючи видобувні галузі. Протоколи засідань БГЗО доводять, що громадські організації можуть вільно говорити про процес ІПВГ без обмеження або примусу, у тому числі висловлювати критику уряду і компаній у якості сил, що беруть участь у ІПВГ.

Діяльність:

Немає свідчень щодо жодних правових, регуляторних або адміністративних перешкод, що впливали б на здатність представників громадянського суспільства брати участь у процесі ІПВГ. Діяльність громадянського суспільства регулюється Законом «Про громадські об'єднання»⁴⁵, прийнятим у 2012 році, що значно спрощує діяльність ОГС. Згідно з оглядом Міжнародного центру некомерційного права (ICNL)⁴⁶, закон відповідає європейським стандартам, і запроваджує такі положення: спрощені процедури реєстрації громадських об'єднань; право неурядових організацій здійснювати будь-яку законну діяльність чи виконувати будь-які законні завдання; право юридичних осіб на створення та набуття членства в громадських об'єднаннях; право здійснювати діяльність на всій території України, незалежно від місця реєстрації; та право НУО займатися підприємницькою діяльністю для підтримки власної некомерційної діяльності⁴⁷ (Закон України "Про громадські об'єднання", 2012 р.).

Проте 27 березня 2017 року Президент Петро Порошенко затвердив зміни до Закону України "Про запобігання корупції" від 2014 року, які з 2018 року вимагають від активістів та журналістів, що працюють у незалежних організаціях, які займаються антикорупційною діяльністю, а також від членів громадських рад подання публічних декларацій про власні активи у тому ж порядку, що їх декларують публічні діячі⁴⁸. Відповідно до так званих поправок до електронного декларування, неподання НУО декларацій тягне за собою кримінальну відповідальність до двох років позбавлення волі. Такі поправки підняли хвилю засудження та занепокоєння з боку Європейського Союзу⁴⁹, американських та британських дипломатів⁵⁰, а також міжнародних організацій, таких як Human Rights Watch, Freedom House⁵¹ та Amnesty International. Думки місцевого громадянського суспільства розділилися. НУО, які безпосередньо постраждали від поправок щодо електронних декларацій, висловили занепокоєння і поскаржились на те, що ці поправки є тактикою залякування (Transparency International Ukraine, 2017). Інші не поділяють занепокоєння антикорупційних активістів та вважають, що загальна концепція подання електронних декларацій є належною практикою, хоча визнають, що поправки можуть бути використані проти тих НУО, які вимагають змін на місцевому рівні та реформ на державному рівні⁵².

У липні Адміністрація Президента подала два законопроекти, #6674 та #6675, щоб забезпечити публічну прозорість фінансування громадських об'єднань та використання міжнародної технічної допомоги. Якщо вони будуть прийняті, то змінять податкове законодавство України та інші закони,

⁴⁵ Закон України «Про громадські об'єднання», 2012 р. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>

⁴⁶ <http://www.icnl.org/news/2012/22-Mar.html>

⁴⁷ На Інтернет-сайті ICNL є переклад Закону «Про громадські об'єднання», <http://www.icnl.org/research/library/files/Ukraine/public-associations-ENG.pdf>

⁴⁸ <https://www.hrw.org/news/2017/04/05/ukraine-new-law-targets-anti-corruption-activists-journalists>

⁴⁹ <https://www.radiosvoboda.org/a/news/28389531.html>

⁵⁰ <http://www.pravda.com.ua/news/2017/03/24/7139174/>

⁵¹ <https://www.radiosvoboda.org/a/news/28395401.html>

⁵² <http://www.pravda.com.ua/columns/2017/09/21/7155896/>

адже вимагатимуть від неурядових організацій з річним бюджетом більше 18 500 дол. США відкритого звітування про їхнє фінансування та зарплати робітників. Консультанти та компанії, які надають послуги НУО, наприклад, фрілансери, компанії, що надають послуги прибирання чи харчування на заходах, також повинні будуть публічно звітувати про отримані ними кошти та їхнє походження. НУО та податкові органи повинні будуть публікувати звіти на своїх Інтернет-сайтах. Українське законодавство вже зобов'язує неурядові організації подавати численні звіти державним податковим органам та іншим урядовим установам (ICNL, 2017). Human Rights Watch (HRW), Amnesty International та Freedom House закликали Адміністрацію Президента відкликати пропозиції (Human Rights Watch, Amnesty International, Freedom House, 2017).

Тим не менше, немає доказів, що вищезгадані поправки вплинули на здатність громадянського суспільства брати участь у ІПВГ. Занадто рано робити висновки, що поправки до електронного декларування заважатимуть активності громадянського суспільства, у тому числі НУО, які беруть участь у ІПВГ, адже Адміністрація Президента бажає переглянути їх у 2018 році. Крім того, немає доказів того, що представники громадянського суспільства зазнавали обмежень у впровадженні процесу ІПВГ, наприклад, у свободі висловлення думок, діяльності чи доступі до фінансування.

Об'єднання:

Немає доказів, що НУО, які беруть участь у ІПВГ, є обмеженими у праві об'єднання, спілкування та співпраці з іншими національними та міжнародними НУО. Конституція України надає громадянам право на свободу зібрань, і уряд загалом дотримується цього права (Державний департамент США, 2016). Громадянське суспільство в Україні добре розвинене, і, за оцінками, в країні зареєстровано близько 50 000 громадських організацій⁵³.

За даними Державної служби статистики, в Україні зареєстровано 23 237 НУО, з яких 958 зареєстровано в Києві, при цьому загальна сума одержаного ними фінансування в 2016 році становила 6,2 млрд. грн. (233,3 млн. дол. США) (Державна служба статистики, 2017). За даними Міністерства юстиції, в Україні зареєстровано близько 50 000 організацій громадянського суспільства⁵⁴, 66% з яких є місцевими, національними та міжнародними неурядовими організаціями, 0,3% - політичними партіями, 31% - місцевими, всеукраїнськими та міжнародними благодійними організаціями.

Громадянське суспільство з самого початку бере активну участь у процесі ІПВГ в Україні. Більшість неурядових організацій, безпосередньо представлених в БГЗО, є членами Асоціації "ЕнергоТранспарентність". Міжнародний Фонд «Відродження» - єдина донорська організація, представлена в БГЗО від ОГС. Асоціація була заснована у 2009 році за підтримки Міжнародного Фонду «Відродження», Dixi Group, Центра Номус та Q-Club. Метою її заснування було просування ідеї приєднання України до ІПВГ. Після п'яти років пропагандистської кампанії Україна приєдналася до ІПВГ. Асоціація виросла до десяти постійних та активних членів та постійно співпрацює з іншими

⁵³ Див. посилання 45.

⁵⁴ <http://old.minjust.gov.ua/33565>

мережами ОГС, такими як РПР⁵⁵, Енергетичні реформи⁵⁶, екологами⁵⁷, журналістами, які ведуть незалежні розслідування⁵⁸, тощо. Члени Асоціації зустрічаються один раз на рік і обирають координатора та узгоджують стратегічні пріоритети на наступний рік.

Асоціація керується діючими принципами, які визначають його цілі, загальні права та обов'язки членів та процедури виборів членів БГЗО (Асоціація "ЕнергоТранспарентність", 2012 р.). Зокрема, зацікавлені особи зобов'язані надавати громадськості інформацію про ІПВГ та видобувні галузі. Асоціація є відкритою, і щоб стати її членом, ОГС повинна заповнити та надіслати коротку анкету. За даними консультацій із зацікавлених сторонами, Асоціація немає наміру значно збільшувати членство, а скоріше планує співпрацювати з іншими відповідними мережами. Асоціація пов'язана з РВУР. Представники Асоціації постійно контактують з РВУР, NRGІ та іншими міжнародними організаціями; і часто відвідують / організують відповідні заходи, семінари та регіональні зустрічі. Зокрема, у вересні 2016 р. у Львові, Україна, відбулась Євразійська регіональна зустріч громадських організацій. У травні 2015 року Асоціація, за підтримки РВУР, GIZ та Міжнародного фонду «Відродження», організувала в Києві Євразійський регіональний семінар для громадянського суспільства, що займається ІПВГ.

Сьогодні у БГЗО представлено 8 ОГС, з яких 6 розташовані у видобувних регіонах: Аналітичний центр регіонального співробітництва (Львів); НУО «Бюро розвитку, інновацій та технологій» (Івано-Франківськ); Аналітичний центр Dixi Group (м. Київ); Міжнародний фонд «Відродження» (м. Київ); громадська організація "Нова енергія" (м. Харків); громадська організація "Полтавська філія Суспільної Служби України" (Полтава); Центр дослідження проблем Східної України (м. Дніпро); та Стратегія XXI (м. Київ).

У 2016 році за підтримки GIZ та міжнародного фонду «Відродження» члени Асоціації здійснили проект "Розвиток мережі партнерських організацій для впровадження стратегії комунікації ІПВГ в гірничодобувних регіонах України"⁵⁹. Проект складався з інформаційних кампаній в основних видобувних регіонах (Сумська⁶⁰, Полтавська⁶¹, Миргородська⁶², Харківська, Чернігівська⁶³ та Львівська області⁶⁴) та допомагав визначити місцеві НУО та активістів, зацікавлених у залученні до діяльності з ІПВГ. У результаті Асоціація розширила мережу партнерів та збільшила кількість членів. Окрім цього, громадянське суспільство сприяло проведенню низки заходів та проектів з розвитку потенціалу. Наприклад, регіональні тренінги Євразійського центру в м. Стамбулі та м. Баку (щорічно); Регіональні зустрічі РВУР / NRGІ Євразія (щорічно); міжнародні та місцеві конференції /

⁵⁵ Реанімаційний пакет реформ <http://rpr.org.ua/en/>

⁵⁶ <http://enref.org/>

⁵⁷ <http://eiti.org.ua/2016/04/na-poltavschni-shukaly-yak-vyrishyty-problemy-u-hromadah-de-vidbuvajetsya-vydobutok/>

⁵⁸ <http://eiti.org.ua/2016/03/pro-initsiatyvu-prozorosti-rozpovily-zhurnalistam-chernihivschyny/>

⁵⁹ <http://eiti.org.ua/2016/04/na-poltavschni-shukaly-yak-vyrishyty-problemy-u-hromadah-de-vidbuvajetsya-vydobutok/>

⁶⁰ <http://eiti.org.ua/2016/03/pro-initsiatyvu-prozorosti-rozpovily-zhurnalistam-chernihivschyny/>

⁶¹ <http://eiti.org.ua/2016/04/u-poltavi-radylysa-yak-vyrishyty-problemy-hromad-za-dopomohoyu-ipvh/>

⁶² <http://eiti.org.ua/2016/04/hromady-myhrorodschny-hochut-prozorosti-ta-chastku-vid-vydobuvnoji-renty/>

⁶³ <http://eiti.org.ua/2016/05/u-varvi-na-chernihivschyni-hovoryly-pro-pererozpodil-ekolohichnoho-podatku/>

⁶⁴ <http://eiti.org.ua/2016/05/na-livschyni-hotuyutsya-stvoryty-fond-rozvytku-vydobuvnoji-hromady/>

форуми; тощо. Зокрема, Асоціація та PWYP організували триденний регіональний семінар з ІПВГ⁶⁵, в якому взяли участь представники неурядових організацій з 10 країн. Група Dixi спільно з NRGІ провела проект "Підвищення спроможності громадянського суспільства у підтримці та контролі впровадження ІПВГ в Україні в 2013-2014 роках"⁶⁶.

Залучення:

Громадянське суспільство широко, активно та ефективно бере участь у розробці, впровадженні, моніторингу та оцінці ІПВГ шляхом участі в зустрічах БЗО, конференціях та інформаційно-пропагандистських заходах як у столиці Києві, так і в регіонах, у інформаційних та інших заходах.

Існує достатньо доказів того, що представники громадянського суспільства активно сприяють розробці та публікації звітів ІПВГ, надають консультації експертів щодо заповнення шаблонів звітності, беруть участь у спеціальних робочих групах, подають зауваження до ТЗ Незалежного Адміністратора, складають та подають зауваження та пропозиції до Звіту ІПВГ, тощо. Під час підготовки звіту ІПВГ за 2013 рік група громадянського суспільства створювала тиск⁶⁷ на Державну податкову службу, щоб остання надала повну інформацію щодо доходів. Публікація в Facebook⁶⁸, де ДФС була посоромлена, зібрала понад 7000 переглядів та 32 перепости, і в результаті інформація була повністю розкрита урядом.

Крім того, представники громадянського суспільства підготували низку аналітичних досліджень на основі даних, викладених у звіті ІПВГ. Наприклад, на підставі доповіді ІПВГ за 2014-15 рр., ОГС підготували аналітичний звіт щодо режиму оподаткування державних видобувних галузей України (Dixi Group, 2017). НУО, що займаються ІПВГ, також працюють над іншими проектами, пов'язаними з антикорупційними та державними реформами в енергетиці, і не обов'язково використовують бренд ІПВГ. Наприклад, дослідження "Гра газових престолів: презентація найбільш поширених "схем" у видобутку газу" не позначено як звичайне дослідження ІПВГ, однак представляє інноваційний спосіб дослідження корупційних схем у розподілі ліцензій, і доводить, що прийняття закону про ІПВГ Україні рекомендується (Dixi Group, 2016).

Що стосується здатності брати участь у ІПВГ, громадянське суспільство брало участь у ряді заходів та проектів з розвитку потенціалу. Наприклад, регіональні тренінги Євразійського центру⁶⁹ в м. Стамбулі та м. Баку (щорічно); регіональні зустрічі PWYP / NRGІ Євразія⁷⁰ (щорічно); міжнародні та місцеві конференції / форуми; тощо. У 2015-2017 рр. Асоціація проводила проект «Ініціатива зміцнення місцевих фінансів» (MFSI-II)⁷¹ за підтримки USAID, спрямований на розбудову потенціалу місцевих громад. Громадянське суспільство, задіяне в ІПВГ, отримує фінансування з різних джерел, таких як Міжнародний фонд «Відродження», ЄС, Світовий Банк, USAID, GIZ, DFID, SIDA та деякі

⁶⁵ <http://eiti.org.ua/2015/05/hromadski-orhanizatsiji-ukrajiny-ta-krajini-evraziji-vyrobyly-plan-dij-dlya-pidtrymky-eiti/>

⁶⁶ <http://dixigroup.org/eng/projects/pidvishchennya-spromozhnosti-gromadyanskogo-suspilstva-v-pidtrimci-implementacii-eiti-v-ukraini/>

⁶⁷ <http://eiti.org.ua/2015/11/pid-tyskom-hromadskosti-dfs-nadala-dani-dlya-zvitu-ipvh/>

⁶⁸ https://www.facebook.com/pg/UAEITI/posts/?ref=page_internal

⁶⁹ <http://dixigroup.org/eng/news/predstavnik-dixi-group-vzyav-uchast-u-regionalnomu-treningu-eiti-v-turechchini/>

⁷⁰ <http://dixigroup.org/eng/news/predstavnik-dixi-group-vzvala-uchast-u-zustrichi-yevraziyskogo-regionu-v-ramkakh-eiti-v-mongolii/>;

<http://eiti.org.ua/2016/10/pro-dosvid-vprovadzheniya-ipvh-hovoryly-na-zustrichi-evraziyskoho-rehionu/>

⁷¹ http://www.ibser.org.ua/en/project_mfsi

посольства.

Протоколи засідань БГЗО свідчать про активну участь протягом багатьох років, і зрозуміло, що серед широкого громадянського суспільства існує спроможність займатися питаннями, пов'язаними з видобувним сектором. Аналіз відвідуваності БГЗО відображає значне та послідовне залучення громадянського суспільства, при цьому більшість учасників беруть участь у всіх засіданнях БГЗО.

Доступ до державних рішень:

Право громадянського суспільства на доступ до державних рішень в Україні регулюється Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти корупції, Законом «Про місцеве самоврядування», Законом «Про звернення громадян», Законом «Про інформацію» та Законом «Про громадські об'єднання» (Конвенція ООН проти корупції, 2006 р.), (Закон «Про місцеве самоврядування», 2017). Існує багато доказів, що ОГС є основним агентом реформ сьогодні, у тому числі завдяки активній участі у аналізі та просуванні питань природних ресурсів. Наприклад, група представників громадянського суспільства взяла участь у розробці Закону # 521-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях", який був прийнятий у червні 2015 року. Крім того, члени організацій громадського суспільства у БГЗО розпочали розробку законопроекту #6229 про прозорість інформації у видобувних галузях⁷² та провели низку пропагандистських заходів⁷³ разом з депутатами ВРУ⁷⁴. Dixi Group також проводить кампанії⁷⁵ за інші зміни в правовій системі видобувних галузей, що відповідають зобов'язанням України за Угодою про Асоціацію з ЄС⁷⁶.

Представники громадянського суспільства в БГЗО мали організувати семінари та тренінги з розбудови потенціалу⁷⁷ ширшого громадянського суспільства для аналізу даних ІПВГ. Були також зроблені зусилля для поширення інформації та підтримки прозорості управління сектором. Згідно з Річним звітом про прогрес 2016 року, ОГС та ІПВГ Україна організували 74 пропагандистських та інформаційних заходів у Києві та регіонах (УАЕІТІ, 2017). Є дані про звернення представників громадянського суспільства до засобів масової інформації, щоб повідомити громадськості висновки звітів ІПВГ. Наприклад, НУО "Нова Енергія" провела серію семінарів⁷⁸ щодо даних ІПВГ для журналістів, які працюють у видобувних регіонах, а також оголосила конкурс серед журналістів, на конкурс було подано 30 публікацій у пресі, телевізійні і радіопередачі у прямому ефірі.⁷⁹

Погляди зацікавлених сторін

Висловлення:

Всі члени БГЗО від громадянського суспільства погодились, що не було випадків обмеження свободи висловлення думок, пов'язаних чи не пов'язаних з видобувними галузями. Громадянське

⁷² Законопроект українською http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61409

⁷³ <http://dixigroup.org/eng/news/kruglij-stil-shchodo-zakonoproektu-pro-rozkrittja-informacii-u-vidobuvnikh-galuziyakh/>

⁷⁴ http://dixigroup.org/eng/news/obgovorennja_komitet/

⁷⁵ <http://dixigroup.org/eng/news/predstavnik-dixi-group-vzyav-uchast-v-obgovorenni-zakonoproektu-pro-rinok-elektroenergii/>

⁷⁶ <http://dixigroup.org/eng/news/yevroreformi-v-energetici-z-chim-pochinavemo-2017-rik/>

⁷⁷ <http://dixigroup.org/eng/news/dixi-group-podililas-dosvidom-v-advokacii-eiti/>

⁷⁸ <http://eiti.org.ua/2017/05/vidbuvsya-seminar-pro-prozorist-v-haluzi-dlya-zhurnalistiv-poltavschny/>

⁷⁹ <http://eiti.org.ua/2016/12/oholosheno-peremozhtsiv-konkursu-zhurnalistykh-materialiv-pro-ipvh/>

суспільство мало змогу висловити відкрито критичні погляди стосовно політики уряду щодо управління природними ресурсами.

Представник міжнародної організації висвітлив питання, пов'язані із рівнем тиску на журналістів, які займаються незалежними розслідуваннями. Було зазначено, що антиросійська пропаганда українського уряду обмежує свободу слова.

Представники від уряду та компаній зазначали, що група від громадянського суспільства була дуже активною і висловлювалася з питань видобувних галузей на відкритих заходах та засіданнях БГЗО.

Діяльність:

Представник міжнародної організації підтвердив, що існуюче законодавство не створює проблем при реєстрації НУО. Втім, зміни до антикорупційного законодавства можуть створити обмеження у залученні громадянським суспільством фінансування та веденні ОГС антикорупційних проектів.

Всі представники громадянського суспільства у БГЗО та за її межами підтвердили, що немає жодних перешкод мирним зібранням з питань управління природними ресурсами та з будь-яких інших питань. Члени БГЗО від ОГС різко критикували поправки до законодавства про електронне декларування, підписаних Президентом у травні 2017 року, як ганебні та суперечливі. Критика членів БГЗО стосувалася суперечливого і неоднозначного характеру поправок та складності їхнього запровадження на практиці. Деякі представники вважають, що прийняття поправок щодо електронних декларацій є формою помсти антикорупційним НУО за їхнє міцне лобіювання публічного розкриття декларацій статків політичних діячів. Ці представники зазначили, що члени Асоціації раді бути прозорими у питаннях свого фінансування, але засуджують деякі положення поправок. Члени БГЗО з ОГС погодились, що громадянське суспільство не зазнало утисків. Незважаючи на це, деякі представники ОГС погодились, що поправки щодо електронних декларацій можуть спалювати імідж України у питанні сприяння свободі ОГС. Було зазначено, що жоден із членів ОГС у БГЗО не надавав електронних декларацій відповідно до прийнятих поправок. Було зазначено, що Президент Порошенко публічно висловив жаль з приводу прийняття поправок щодо електронних декларацій та створив робочу групу для внесення нових поправок у консультаціях з міжнародною спільнотою та місцевим громадянським суспільством.

Громадські організації, що не входять до БГЗО, висловлюють стурбованість поправками щодо електронних декларацій та їх можливими наслідками для їхньої діяльності. Вони не були готові дотримуватися поправок. Було підкреслено, що уряд може маніпулювати новими поправками, щоб створювати тиск на антикорупційні організації.

Представники уряду заявили, що робоча група під керівництвом Президента розглядає поправки щодо електронних декларацій, щоб запропонувати подальші зміни, які задовольнять громадянське суспільство. Представники компаній не мали особливої думки щодо цього питання. Партнери з розвитку висловили занепокоєння змінами до антикорупційного законодавства та очікують, що уряд скасує їх або внесе до них зміни до кінця 2017 року.

Об'єднання:

Всі представники громадянського суспільства у БГЗО та за її межами підтвердили відсутність

перешкод мирним зібранням.

Члени Асоціації пояснили, що це була відкрита коаліція, де вітають нових членів, але Асоціація не має наміру значно збільшувати свій склад. Поточний склад працював добре і ефективно, охоплюючи всі видобувні регіони України. Натомість вони вважали за краще створювати нові партнерські зв'язки та проекти з іншими мережами ОГС (наприклад, Реанімаційним пакетом реформ), журналістами, які займаються незалежними розслідуваннями, екологічними та іншими НУО. Було зазначено, що Асоціація мала прості правила, раз на рік проводила засідання та приймала рішення більшістю голосів. Щоб стати її членом, НУО повинна була подати просту заявку, висловивши свою зацікавленість у приєднанні. Минулого року Асоціація прийняла кілька нових членів з регіонів. Один представник підкреслив, що всім новим членам було надано можливість розбудовувати спроможність у питаннях ІПВГ завдяки участі у заходах ІПВГ та можливість спільного фінансування. Вся нова інформація, оголошення про події та можливості надаються на відкритій сторінці у Facebook.

Учасники підтвердили, що Асоціація була відкритою коаліцією, до якої приймали усіх бажаючих, куди більшість нових членів приєдналися на різних заходах та в процесі співпраці. Ми не намагалися збільшити склад учасників Асоціації, адже велика кількість членів не означає гарної якості. Існуюча на сьогодні команда є дуже ефективною та представляє всі видобувні регіони України.

Представники від уряду та компаній не висловили будь-яких особливих думок щодо асоціації громадянського суспільства.

Залучення:

Представники громадянського суспільства навели достатньо прикладів їхньої участі у розробці, впровадженні та моніторингу процесу ІПВГ. Це і їхні внески у розробку робочого плану, річного звіту про прогрес, велика робота з підготовки звіту ІПВГ, а також аналіз даних та пов'язані з ними досліджень. Один з членів БГЗО від ОГС підкреслив проект Ініціативи зі зміцнення муніципальних фінансів (MFSI-II) за підтримки USAID, спрямований на розбудову потенціалу місцевих громад, та підгранти, надані місцевим НУО у видобувних регіонах.

Доступ до державних рішень:

Один із партнерів з розвитку вважає, що громадянське суспільство було головною рушійною силою у впровадженні ІПВГ, і що Україна не приєдналася б до ІПВГ, якщо б ОГС не були активними в лобюванні та пропаганді ІПВГ.

Члени БГЗО від ОГС навели багато прикладів їхньої участі у процесі прийняття рішень шляхом надання рекомендацій та зауважень; організації круглих столів, прес-конференцій та публічних дебатів; участі в урядових дорадчих та робочих групах; і роботі з депутатами ВРУ.

Первісна оцінка

За результатами первісної оцінки Міжнародного секретаріату, **Україна вийшла за рамки** вимог ІПВГ у сфері залучення громадянського суспільства. Існує сильне та енергійне громадянське суспільство, яке повною мірою, активно та ефективно займається процесом ІПВГ та значною мірою сприяє

впровадженню ІПВГ в Україні. З 2009 року громадянське суспільство принципово просувало процес ІПВГ, надаючи високоякісний зворотній зв'язок протягом усього процесу; впливаючи на політику та формування програми реформ уряду; і ефективно використовуючи результати розкриття інформації в рамках ІПВГ (див. оцінка виконання вимоги 7).

Здатність представників громадянського суспільства брати участь у процесі ІПВГ не обмежується законодавчо, нормативно, адміністративно або фактичною обстановкою. Протоколи засідань БГЗО та публічні заяви представників громадянського суспільства демонструють, що громадянське суспільство бере значну участь у розробці, впровадженні та моніторингу впровадження ІПВГ та відіграє провідну роль у нагляді за процесом звітності ІПВГ та бере участь у публічних дебатах щодо управління видобувним сектором.

Втім, поправки стосовно електронних декларацій викликають занепокоєння щодо залучення громадянського суспільства до ІПВГ у майбутньому. Уряд повинен розглянути можливість усунути перешкоди залученню громадянського суспільства, які ці поправки можуть спричинити у майбутньому.

Управління та функціонування БГЗО (#1.4)

Документальне оформлення прогресу

Склад та членство у БГЗО:

Наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості від 10.10.2012 # 785 була офіційно створена Багатостороння група з питань імплементації в Україні Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях і затверджено її склад з 18 осіб. У 2017 році склад БГЗО було збільшено до 24 членів, по два місця було додано кожній виборчій групі (UA-EITI, 2016d). Трє членів БГЗО не передбачено заступників членів БГЗО. Вісім членів уряду, які входять до БГЗО: Заступник Міністра енергетики та вугільної промисловості Наталя Бойко, яка очолює БГЗО, та представники Національної комісії з питань державного регулювання енергетики та комунального господарства (НКРЕКП); Державної служби геології та надр; Міністерства економічного розвитку та торгівлі (Мінекономрозвитку); Міністерство фінансів (Мінфін); Міністерства енергетики та вугільної промисловості (Міненерговугілля); Міністерства екології та природних ресурсів (Мінприроди) та Державної фіскальної служби (ДФС). Вісім представників від промисловості у БГЗО представляють: "Кадоган Україна", ПАТ "Укргазвидобування", "ДТЕК Енерго", "Укртрансгаз", ДТЕК "Нафтогаз", "ЕНІ Україна", "АрселорМіттал" та "Нафтогаз України". Громадянське суспільство також має вісім представників у БГЗО, які представляють такі організації як Стратегія XXI; Центр дослідження проблем Східної України; громадська організація "Полтавська філія Суспільної Служби України"; Аналітичний центр Dixi Group; Міжнародний фонд «Відродження»; НУО "Бюро розвитку, інновацій та технологій"; НУО "Нова Енергія"; та Аналітичний центр регіонального співробітництва.

Відповідно до заявки Кандидата на вступ України, запрошення взяти участь у БГЗО було направлено всім зацікавленим міністерствам і відомствам, приватним та державним компаніям, включаючи Американську торговельну палату, Європейську Бізнес Асоціацію та Асоціацію громадянського суспільства "ЕнергоТранспарентність". Представники кожної сили були запрошені висунути по шість членів. Представники громадянського суспільства були висунуті рішенням піврічних загальних

зборів Асоціації "Енерготранспарентність" для роботи у БГЗО на дворічний термін (Асоціація "ЕнергоТранспарентність", 2012). Представники від компаній були призначені після консультацій зі Світовим банком. У складі БГЗО гарно представлені іноземні та українські компанії - "Кадоган Україна", "ЕНІ Україна", "АрселорМіттал", ПАТ "Укргазвидобування", "ДТЕК Енерго", "Укртрансгаз", "ДТЕК Нафтогаз" та "Нафтогаз України".

Стаття 5.1 передбачає, що склад БГЗО утворюється на рівних умовах, і всі виборчі сили мають бути представлені однаково за чисельністю - вісім членів на виборчу групу. Кожна виборча група має право проводити процес незалежного висування кандидатів, вільно від будь-яких вказівок або примусу. Кожна виборча група несе відповідальність за відкрите та прозоре запрошення взяти участь у БГЗО. Стаття 5.14 передбачає призначення на посаду заступника Голови БГЗО від громадянського суспільства. На сьогодні Заступником Голови БГЗО є Олена Павленко, Президент аналітичного центру DIXI Group.

Стаття 5.2 містить положення, що регулюють діяльність виборчої групи компаній, визначення критеріїв відбору кандидатів та процес виборів до БГЗО. У статті 5.3 зазначається, що представників уряду обирають відповідальні міністерства на основі їхньої участі у процесі подання звітності ІПВГ. Стаття 5.4 говорить, що члени БГЗО від громадянського суспільства представлені коаліцією неурядових організацій "Асоціація Енерготранспарентність" або будь-якою іншою коаліцією НУО, які займаються питаннями видобувної промисловості. Група громадянського суспільства має право самостійно проводити висування кандидатів та обирати членів БГЗО. У ТЗ передбачено, що члени БГЗО від громадських організацій повинні бути оперативні та політично незалежними.

Представництво громадянського суспільства:

Процес відбору членів БГЗО від громадянського суспільства був широко консультативним та відкритим для всіх. Після перших консультацій щодо кандидатів ІПВГ у другому кварталі 2012 року та запрошення уряду до БГЗО, Асоціація "ЕнергоТранспарентність" провела висування кандидатів та виборчий процес для представників БГЗО від громадянського суспільства. У травні 2017 року виборча сила ОГС поновила повноваження своїх представників після процесу щорічної самооцінки, де оцінювали діяльність членів ОГС у БГЗО та було призначено двох нових членів після розширення складу БГЗО (Асоціація Енерготранспарентність, 2017). В даний час у БГЗО представлені вісім ОГС: Андрій Чубик, Стратегія XXI; Денис Казахський, Центр дослідження проблем Східної України; Ганна Киященко, громадська організація "Полтавська філія Суспільної Служби України"; Олена Павленко, аналітичний центр Dixi Group; Олексій Орловський, Міжнародний фонд «Відродження»; Максим Карпаш, громадська організація "Бюро розвитку, інновацій та технологій"; Віталій Філенко, громадська організація "Нова енергія"; та Влад Дейнеко, Аналітичний центр регіонального співробітництва. Членами Асоціації є сім представників, п'ять з них - з регіонів. Виборча сила запропонувала восьме місце Міжнародному фонду «Відродження», адже він є одним з основних прихильників процесу ІПВГ в Україні.

Представництво промисловості:

Виборча група від компаній має таких представників: Андрій Білий, Кадоган Україна; Андрій Тимошенко, ПАТ "Укргазвидобування"; Дмитро Прищепа, ДТЕК Енерго; Мілан Найда, "Укртрансгаз"; Наталія Гребенюк, ДТЕК "Нафтогаз"; Ольга Адамовська, ЕНІ Україна; Ольга Луцик, АрселорМіттал; і Сергій Косянчук, "Нафтогаз України". Положення 5.1 ТЗ БГЗО передбачає, що кожна виборча сила

має право самостійно призначати своїх представників та без будь-якого примусу. Кожна виборча сила надає відкрите та прозоре запрошення взяти участь у його групі та підтримує належні контакти з її представниками (UA-ІПВГ, 2016b). На практиці Американська торгівельна палата (АТП) та Асоціація газовидобувних компаній України представляють приватні видобувні компанії у БГЗО. Остання також є членом АТП. Висування кандидатів та виборчий процес проходять чітко. АТП поширює серед власних членів-видобувних компаній відкритий запит на висування кандидатів в члени БГЗО. Результати обговорюються галузевим комітетом АТП і повідомляються Міненерговугілля. Представництво промисловості було оновлено у травні 2016 року, за поданням Міненерговугілля до БГЗО було призначено ще двох членів (Американська торгівельна палата в Україні, 2016b). В результаті, до БГЗО приєдналися представники гірничодобувних компаній ДТЕК "Енерго" та "АрселорМіттал".

Представництво уряду:

Уряд має вісім членів у БГЗО: Наталія Бойко, Заступник Міністра енергетики та вугільної промисловості, Голова БГЗО; Антон Гудаченко, Національна комісія з питань державного регулювання енергетики та комунального господарства (НКРЕПП); Андрій Григораш, Державна служба геології та надр; Олена Дяченко, Міністерство економічного розвитку та торгівлі (МЕД); Лариса Мельниченко, Міністерство фінансів (Мінфін); Олександр Пономаренко, Міністерство енергетики та вугільної промисловості (Міненерговугілля); Олександр Тарасенко, Міністерство екології та природних ресурсів; та Олександр Шумський, Державна фіскальна служба (ДФС). Міненерговугілля керує процесом висування кандидатур урядовців. Представництво було оновлено у травні 2016 року. Зокрема, Міненерговугілля було направлено листи до відповідних державних установ із запрошенням висувати нових представників до БГЗО (Міністерство енергетики та вугільної промисловості, 2016). В рамках процесу розширення складу БГЗО, Мінприроди було висунуто двох представників - Олександр Тарасенко, Заступник Начальника управління міжнародного співробітництва та Сергій Супрун, Заступник Начальника юридичного департаменту Державної служби геології та надр (Міністерство екології та природних ресурсів, 2016 р.).

Технічне завдання:

Багатостороння група зацікавлених осіб має чітке технічне завдання (ТЗ) та правила, які відповідають вимогам ІПВГ. ТЗ і правила БГЗО були затверджені на четвертому засіданні БГЗО 26 грудня 2012 року (Наказ #785, 2012). У 2016 році БГЗО переглянула ТЗ відповідно до вимог Стандарту ІПВГ 2016 року і склад БГЗО було змінено, додано ще двох членів від кожної виборчої групи - усього шість. 12 січня 2016 року Наказом Міністерства зміни в складі БГЗО були інституціоналізовані (Міністерство енергетики та вугільної промисловості, 2016).

Внутрішнє управління та процедури:

Положення 4 ТЗ включає конкретні формулювання щодо кола відповідальності БГЗО: регулярно переглядати та оновлювати робочий план, призначати Незалежного Адміністратора, затверджувати ТЗ для Незалежного Адміністратора та Звіт ІПВГ, затверджувати річні звіти про діяльність та брати участь у інформаційно-пропагандистських заходах. Стаття 4.5 ТЗ передбачає відповідальність БГЗО за нагляд за процесом звітності ІПВГ та участі у Валідації. Стаття 3.2.7 визначає, що головною метою БГЗО є стимулювання публічних дебатів, які призведуть до покращення управління видобувними галузями. У ТЗ не включено питання вирішення конфлікту інтересів. ТЗ не регулюють діяльність спеціальних робочих груп; однак, БГЗО часто практикує створення робочих груп, зокрема, коли йдеться про підготовку звітів ІПВГ та інших відповідних документів.

У статтях 3.2.4 та 3.2.5 зазначено, що БГЗО має заохочувати широке громадянське суспільство та компанії до участі в процесі ІПВГ в Україні. Зокрема, група від ОГС у БГЗО має заохочувати громадянське суспільство до участі у плануванні, моніторингу та оцінці діяльності, процесів та організаційних інструментів, пов'язаних із впровадженням ІПВГ в Україні. Що стосується промисловості, то відповідні члени БГЗО повинні інформувати компанії про процес звітування, включаючи, але не обмежуючись, наданням інструкцій щодо шаблонів звітності.

Прийняття рішень:

Стаття 2.4 ТЗ визначає правила прийняття рішень БГЗО та зазначає, що БГЗО керується принципами відкритого і прозорого обговорення та прийняття рішень відповідно до правової системи України та стандарту ІПВГ. Стаття 6.10 передбачає, що БГЗО проводить відкрите голосування шляхом підняття руки, тобто простою більшістю голосів. У ході консультацій із зацікавленими сторонами Міжнародному секретаріату стало зрозуміло, що, хоча в документації щодо управління передбачається прийняття рішень простою більшістю голосів, протоколи засідань БГЗО та консультацій свідчать, що всі рішення завжди приймалися консенсусом.

Ведення протоколів:

Стаття 5.20 ТЗ БГЗО покладає на Національний секретаріат ІПВГ України відповідальність за підготовку та розповсюдження протоколів засідань та встановлює тижневий строк для подання зауважень до проектів протоколів, які затверджуються за умови відсутності заперечень. Також ця стаття передбачає, що Секретаріат звітує про стан виконання рішень попередніх засідань БГЗО на наступних засіданнях БГЗО (UA-EITI, 2016c). БГЗО зберігає затвержені та підписані Головою протоколи засідань, проте вони доступні лише на внутрішньому Інтернет-сайті Національного секретаріату ІПВГ України.

Спроможність БГЗО:

Члени БГЗО від усіх трьох виборчих сил мають високу спроможність виконувати покладені обов'язки. Стаття 4.1 передбачає, що члени БГЗО повинні бути спроможними виконувати свої обов'язки. У статті 7.1 говориться, що відповідальний урядовий орган повинен створити належні умови для роботи БГЗО, у т.ч. надати приміщення для засідань, офісне обладнання, засоби зв'язку та ін. Протоколи засідань БГЗО демонструють, що представники всіх трьох виборчих сил були повністю та активно задіяні у технічних обговореннях шаблонів звітності та брали участь у роботі спеціальних робочих груп, а також у семінарах з розбудови спроможності на місцях та за кордоном.

Добові:

Відповідно до стандарту ІПВГ, практика добових "повинна бути прозорою та не створювати конфлікту інтересів" (Положення 1.4.b.vi). Стаття 5.9 ТЗ БГЗО підтверджує, що члени БГЗО, які отримують добові чи іншу фінансову винагороду за участь у засіданнях БГЗО, повинні бути прозорими та не мати конфлікту інтересів. Наскільки відомо Міжнародному секретаріату, члени БГЗО не отримують винагороди чи гонорари за відвідування засідань БГЗО. У статті 2.3 ТЗ вказано, що участь у БГЗО здійснюється на добровільній основі.

Відвідуваність:

Стаття 6.2 ТЗ БГЗО передбачає, що засідання БГЗО відбуваються за запитом, щонайменше 4 засідання на рік. Національний секретаріат повинен інформувати учасників не пізніше ніж за п'ять

робочих днів до засідання. Аналіз відвідуваності БГЗО (в додатку В) показує, що кворум був наявний на всіх засіданнях БГЗО. На практиці відвідуваність засідань БГЗО представниками всіх трьох виборчих сил була послідовною, хоча рівень участі відрізнявся між різними членами від кожної виборчої сили.

Національний секретаріат.

Національний секретаріат знаходиться у приміщеннях Міненерговугілля та складається з трьох співробітників: Діна Нарежнева, Голова Секретаріату; Олеся Нехорошко, фінансовий директор; та Лесі Хом'як, координатор зі зв'язків з громадськістю. Секретаріат повністю фінансується Світовим Банком, однак Міненерговугілля було подано пропозицію включити фінансування впровадження ІПВГ до Державного бюджету на 2018 рік. Стаття 5.20 ТЗ БГЗО покладає на Національний секретаріат відповідальність за оперативне інформування членів БГЗО; підготовку засідань БГЗО, порядку денного засідань та ведення протоколів засідань; організацію заходів ІПВГ; моніторинг виконання рішень БГЗО; і координацію роботи з Незалежним Адміністратором, ЗМІ, Міжнародним секретаріатом та Правлінням (UA-EITI, 2016с). Відповідно до статті 5.16, Національний секретаріат звітує Голові БГЗО.

Погляди зацікавлених сторін

Стосовно представництва зацікавлених сторін, зацікавлені особи повідомили, що були задоволені складом БГЗО, його функціонуванням та синергією, яку було створено. Відзначено, що рівень технічних обговорень у БГЗО був складним та високим, хоча члени БГЗО були повністю залученими і брали участь ефективно та чесно. БГЗО завжди шукала вирішення існуючих проблем і намагалася уникнути будь-яких потенційних конфліктів.

Стосовно представництва громадянського суспільства, зацікавлені сторони пояснили, що Асоціація несе відповідальність за процедури висування кандидатів. Це був простий процес, оскільки члени Асоціації провели самооцінку, щоб оцінити ефективність роботи та відвідуваність БГЗО. У 2017 році було замінено двох членів, оскільки один з них не мав змоги виконувати обов'язки, а другий не брав участь у засіданнях БГЗО. Група громадянського суспільства висловила задоволення своїми представниками, зазначивши, що п'ять членів були з видобувних регіонів, що охоплюють усі видобувні регіони України, лише три члени були зі столиці. Зацікавлені особи вважали, що представництво партнерів з розвитку в складі сил громадянського суспільства у БГЗО було корисним.

Стосовно представництва уряду, зацікавлені особи пояснили, що відповідальне міністерство направило листи іншим державним установам із запитом призначити нових членів. Було зазначено, що через політичну ситуацію посадовців часто змінювали на постах, і було складно забезпечити постійне представництво у БГЗО. Проте, було кілька членів БГЗО від уряду, які зберігали інституційну пам'ять. Був сильний представник від ДФС, який був членом БГЗО з моменту створення.

Стосовно представництва промисловості, зацікавлені сторони були задоволені своїм представництвом. Державні компанії були представлені і мали три місця у БГЗО. Зацікавлені сторони пояснили, що останній раз виборча сила оновлювала своїх представників у 2016 році, після процедури ротації членів БГЗО. У БГЗО були п'ять представників приватних компаній. Процес висування кандидатур узгоджувався з АТП, яка розповсюджувала відкритий запит кандидатур до

БГЗО серед своїх членів, а також інших асоціацій (Європейська Бізнес Асоціація, Асоціація газовидобувних компаній). П'ять компаній висловили зацікавленість і їхні кандидатури обговорили та затвердили на засіданні групи експертів АТП. АТП повідомила Міненерговугілля про нових членів офіційним листом.

Стосовно ТЗ, зацікавлені сторони пояснили, що в 2016 році БГЗО створила спеціальну робочу групу для оновлення ТЗ БГЗО у відповідності до Стандарту ІПВГ 2016 року. Було зазначено, що ТЗ дотримувалися на практиці, і зацікавлені сторони були задоволені ТЗ. Члени БГЗО підтвердили, що не отримували жодних добових за відвідування засідань або інших заходів, пов'язаних з ІПВГ. Представники громадянського суспільства з регіонів відзначили випадки, коли вони отримали відшкодування транспортних витрат. Всі члени БГЗО підтвердили, що рішення приймалися шляхом голосування, і в цьому не було сумнівів. При прийнятті рішень вони спочатку досягали консенсусу і лише потім проводили голосування.

З точки зору функціонування БГЗО, зацікавлені сторони пояснили, що Національний секретаріат проводив засідання приблизно 4-5 разів на рік, при цьому дата засідання повідомлялася не менше ніж за тиждень. Члени громадянського суспільства з регіонів зверталися до Міжнародного фонду «Відродження» по гранти на поїздки до Києва. Порядок денний та документи для засідання надавав Національний секретаріат на основі пропозицій членів БГЗО. Зацікавлені сторони пояснили, що члени БГЗО мали протягом тижня надіслати зауваження до проектів протоколів засідань, після чого Національний секретаріат вносив зауваження до проекту та передавав його на підписання до Керівництва БГЗО. Національний секретаріат підтвердив, що всі протоколи БГЗО були наявні та доступні на внутрішніх сторінках Національного секретаріату ІПВГ в Інтернеті. Всі члени БГЗО задоволені роботою секретаріату з точки зору обслуговування БГЗО, своєчасного розповсюдження порядку денного та документів та забезпечення зацікавленим особам достатнього часу на їхнє вивчення. Всі учасники БГЗО погодилися, що вони були зайняті та високо оцінюють підтримку Національного секретаріату, зокрема, щодо "прийняття рішень он-лайн" за допомогою електронних листів.

Кілька зацікавлених осіб зауважили, що створення спеціальних робочих груп було дуже корисним. Робочі групи включали учасників від всіх виборчих сил та виявилися ефективними. Було відзначено, що компанії брали активну участь у роботі груп, особливо у підготовці звітів ІПВГ та перевірці даних, які слід було узгодити.

Стосовно прийняття рішень, зацікавлені сторони підкреслили, що пишались відкритим демократичним способом прийняття рішень і завжди досягали консенсусу щодо всіх рішень. Якщо член БГЗО не бажав висловлювати свою позицію з певних питань, він мав змогу утриматися від голосування.

Зацікавлені сторони підкреслили, що громадянське суспільство в Україні відіграє дуже важливу роль у впровадженні ІПВГ. Представник громадянського суспільства був співголовою БГЗО, надавав рекомендації Міністру енергетики та вугільної промисловості, працював безпосередньо з членами ВРУ, консультував Кабінет Міністрів та Адміністрацію Президента; співпрацював із представниками галузей, а також, за необхідності, використовував тиск громадськості та ЗМІ на державні підприємства та окремі урядові структури. Наприклад, під час підготовки першого звіту ІПВГ, ДФС

не надавала вчасно дані уряду, громадянське суспільство розпочало кампанію "ім'я та сором" у соціальних мережах, і через кілька днів Незалежний Адміністратор отримав від уряду всі дані. Іноді, члени БГЗО від громадських організацій мали, можна так сказати, "різні капелюхи", були й радниками уряду, й наглядачами одночасно.

Члени БГЗО погодились, що Національний секретаріат ІПВГ відіграв велику і важливу роль у впровадженні ІПВГ, оскільки більшість членів мали інші зобов'язання та намагалися працювати дистанційно, тоді як секретаріат надавав щоденну підтримку процесу ІПВГ. Під час консультацій всі виборчі сили БГЗО високо оцінили роботу секретаріату та висловили вдячність за відмінну роботу Голові Національного секретаріату. Національний секретаріат має сильну команду, і усі зацікавлені сторони, з якими проводили консультації, надали про неї схвальні відгуки.

Первісна оцінка

Первісна оцінка Міжнародного секретаріату: **Україна** досягла **задовільного прогресу** у виконанні цієї вимоги. БГЗО була створена та включала самопризначених представників від кожної групи зацікавлених сторін, що були призначені без ознак втручання або примусу. Члени БГЗО від ОГС оперативної та політичної були незалежними від уряду та компанії. ТЗ для БГЗО враховували всі положення вимоги 1.4 та зацікавлені сторони оновили його відповідно до стандарту ІПВГ 2016 року. Засідання скликали попереднім повідомленням досить завчасно, і члени БГЗО мали достатньо часу на вивчення документів перед засіданнями. Присутність більшості членів БГЗ була постійною.

Робочий план (#1.5)

Документальне оформлення прогресу

Робочий план у відкритому доступі:

БГЗО узгодила робочий план впровадження ІПВГ на 2017 рік. Він був опублікований на Інтернет-сайті ІПВГ України.⁸⁰ БГЗО затвердила робочий план на 2017 рік на засіданні 22 лютого 2017 року (UA-EITI, 2017e).

Цілі впровадження:

Робочий план на 2017 рік включав три цілі впровадження ІПВГ, які були пов'язані з національними пріоритетами та принципами ІПВГ, а саме:

1. Підвищення прозорості та зменшення корупції у видобувних галузях.
2. Посилення партнерства між урядом, місцевими органами самоврядування, компаніями та місцевими громадами для зменшення напруги.
3. Виходячи за рамки ІПВГ: гармонізація з реформами енергетичного сектору.

Діяльність відповідно до календарного плану з вимірюваними результатами:

З метою досягнення встановлених цілей Робочий план включає діяльність з вимірюваними

⁸⁰ <http://eiti.org.ua/biblioteka/>

результатами, що виконується за календарним планом. Графік заходів є чітким, вказані конкретні строки (на помісячній основі). Деякі види діяльності мають точні дати виконання, за деякими - вказані місяць і рік. Робочий план містить графік виконання, що узгоджений зі строками подання звітів ІПВГ та строками Валідації. Щорічний перегляд робочого плану шляхом консультацій з усіма зацікавленими сторонами передбачений Робочим планом. На практиці БГЗО переглядає Робочий план щороку.

Діяльність щодо усунення перешкод, пов'язаних з необхідністю розбудови спроможності:

Робочий план містить розділ щодо посилення спроможності членів БГЗО та Національного секретаріату. Наприклад, Робочий план включає проведення сесії зі стратегічного планування для ключових зацікавлених сторін ІПВГ з метою розробки чіткого стратегічного бачення подальшого впровадження стандарту ІПВГ.

Обсяг звітності ІПВГ:

Робочий план стосується обсягу звітності ІПВГ у під-цілі 1.1 щодо публікації третього звіту ІПВГ України. Під-ціль включає запланований розгляд технічних аспектів звітності, а саме, перегляд обсягу ІПВГ, підготовку технічних завдань для Незалежного Адміністратора (НА), відбір та затвердження НА, підготовка звіту ІПВГ та затвердження звіту членами БГЗО. На додаток до цього, БГЗО розглядає шляхи інтеграції ІПВГ. Під-ціль 1.2 щодо інтеграції ІПВГ до державних систем передбачає створення автоматизованої системи збору та обробки даних для звітності ІПВГ.

Одна із цілей Робочого плану - вийти за рамки ІПВГ, а саме – узгодити ІПВГ з реформами енергетичного сектору. Діяльність 6 передбачає проведення Національним секретаріатом ІПВГ дослідження, що демонструє всі внески, включаючи зайнятість, місцеві закупівлі, розвиток інфраструктури тощо. У робочому плані заплановано здійснення огляду законодавчої та нормативної бази видобувних галузей України; визначення відповідних вузьких місць; розробка дорожньої карти галузевих реформ.

На додаток до цього, робочий план включає обговорення у БГЗО розширення обсягу звітності ІПВГ шляхом впровадження вимог щодо управління доходами та витрат (5.3), соціальних витрат видобувних компаній (6.1.b), суттєвих довільних або спеціальних субнаціональних переказів (5.2b), бенефіціарних власників (2.5) та контрактів (2.4). Також зазначено, що якщо зацікавлені сторони погоджуються, додаткові вимоги будуть включені до обсягу звіту ІПВГ та ТЗ Незалежного Адміністратора, відповідно.

Законодавчі або нормативні бар'єри:

Під-ціль щодо інтеграції ІПВГ до державних систем передбачає створення середовища для законодавчої та нормативної бази, що відповідає ІПВГ. Діяльність також передбачає проведення просвітницьких заходів, семінарів з розбудови спроможності, правової та інформаційної підтримки тощо. Як наслідок, у лютому 2017 року законопроект про прозорість інформації у видобувних галузях був вдруге поданий до ВРУ після невдалого голосування за нього 21 лютого 2017 року.

Рекомендації за результатами Валідації та до звітності ІПВГ:

Один з пунктів діяльності за під-ціллю "Інші заходи в рамках впровадження ІПВГ в Україні" передбачає обговорення у БГЗО реалізації рекомендацій до ІПВГ, одержаних під час узгодження.

На додаток до цього, до Робочого плану включена діяльність зі складання рекомендацій БГЗО щодо реформування видобувних галузей на основі даних звіту ІПВГ та подання їх до уряду (UA-EITI, 2017f).

Витрати та джерела фінансування:

У робочому плані визначені джерела фінансування, суми необхідні на виконання діяльності та додаткові примітки щодо того, де фінансування непотрібно. Основними донорами є Міжнародний фонд «Відродження», GIZ, USAID та Світовий Банк.

Підпунктом 1.2. цілей щодо інтеграції ІПВГ до державних систем передбачено створення автоматизованої системи збору та обробки даних для звітності ІПВГ. У робочому плані є дві під-цілі щодо реалізації стратегії комунікації та кампанії з підвищення обізнаності громадськості.

Погляди зацікавлених сторін

Всі зацікавлені сторони, з якими проводили консультації, висловили задоволення цілями робочих планів ІПВГ України.

Всі члени БГЗО, з якими проводили консультації, підтвердили, що послідовно проводили консультації під час розробки річного робочого плану ІПВГ України. Члени БГЗО пояснили, що у 2015 році GIZ було організовано семінар для БГЗО з обговорення реалізації цілей та розробки комплексного робочого плану відповідного стандарту ІПВГ. Наступні роки БГЗО дотримувалась розробленої структури, переглядаючи цілі з урахуванням виконаних пунктів. У 2017 році БГЗО скоротила кількість цілей з 5 до 3. Члени групи пояснили, що у 2017 році Секретаріат підготував та розповсюдив проект робочого плану, до якого члена групи подали зауваження та пропозиції щодо додаткових видів діяльності та поправок. Також було зазначено, що робочий план включав такі види діяльності, що передбачали роботу всіх зацікавлених сторін, не лише Секретаріату, і що на кожну виборчу силу було покладено виконання певних пунктів діяльності. Група громадянського суспільства все ж таки була найбільш активною, яка була відповідальною за виконання стратегії комунікації (включаючи інформаційно-пропагандистську роботу).

Національний секретаріат відзначив, що з фінансуванням від Світового Банку були затримки, тому інші донори намагалися покрити деякі витрати впровадження ІПВГ. Секретаріат підкреслив, що питання фінансування від Світового Банку та поточної угоди про надання гранту у 2018 році буде вичерпані. Здається, що Світовий Банк не братиме подальших фінансових зобов'язань щодо підтримки процесу ІПВГ в Україні.

Первісне оцінювання

Первісна оцінка Міжнародного секретаріату: **Україна** продемонструвала **задовільний** прогрес у виконанні цієї вимоги. Україна має оновлений робочий план на 2017 рік, затверджений БГЗО у лютому 2017 року. Робочий план встановлює чіткі цілі, узгоджені з національними пріоритетами, а також передбачає діяльність та заходи, спрямовані на забезпечення досягнення цілей. Робочий план включає широкий графік реалізації, а також кошторис витрат та запропоновані джерела фінансування. На практиці складання та виконання робочого плану добре організовані Національним секретаріатом та членами БГЗО.

Таблиця 1: зведені результати первісного оцінювання: нагляд БГЗО

Положення ІПВГ	Основні зведені результати	Первісна оцінка Міжнародним Секретаріатом прогресу впровадження положень ІПВГ (проводиться для «обов'язкових» положень)
Державний нагляд за процесом ІПВГ (#1.1)	Регулярні публічні заяви про підтримку з боку уряду, вищий урядовець був призначений керувати впровадженням ІПВГ, вищі державні посадовці представлені у складі БГЗО. Незважаючи на політичну нестабільність, уряд активно і ефективно займається розробкою, впровадженням, моніторингом та оцінкою впровадження ІПВГ.	Задовільний прогрес
Залучення компаній (#1.2)	Гірничодобувні, нафтогазові компанії активно та ефективно займаються процесом ІПВГ: надають інформацію і беруть участь у розробці, впровадженні, моніторингу та оцінці процесу ІПВГ. Існують чіткі правові норми, що вимагають подання звітів ІПВГ всіма нафтогазовими компаніями України, які уможливають звітування найбільших платників податків про доходи. Звітність з гірничодобувної промисловості лишається складною проблемою.	Задовільний прогрес
Залучення громадянського суспільства (#1.3)	Існує сильне та енергійне громадянське суспільство, яке повною мірою, активно та ефективно займається процесом ІПВГ та значною мірою сприяє впровадженню ІПВГ в Україні. З 2009 року громадянське суспільство принципово просуває процес ІПВГ, надаючи високоякісний	Перевищує вимоги

	зворотній зв'язок протягом усього процесу; впливає на політику та формування програми урядових реформ; і ефективно використовує результати розкриття інформації ІПВГ (див. оцінку вимоги 7). Можливості представників громадянського суспільства брати участь у процесі ІПВГ не є обмеженими ані законодавством, ані нормативними актами, ані адміністративно, ані фактично існуючим середовищем.	
Керування та функціонування БГЗО (#1.4)	БГЗО була створена. До її складу входять представники від кожної групи зацікавлених сторін, які були обрані без ознак втручання або примусу. Члени БГЗО від ОГС оперативно та політично незалежні від уряду та компаній. ТЗ щодо БГЗО відповідають вимогам Стандарту ІПВГ та зацікавлені сторони оновили їх відповідно до стандарту ІПВГ від 2016 року. Засідання скликаються з попереднім повідомленням завчасно, і члени БГЗО мають достатньо часу на розгляд документів перед засіданнями. Більшість членів БГЗО постійно відвідують засідання.	Задовільний прогрес
Робочий план (#1.5)	Україна має оновлений робочий план на 2017 рік, затверджений БГЗО у лютому 2017 року. Робочий план містить чіткі цілі, що відповідають національним пріоритетам, а також заходи та дії, спрямовані на забезпечення досягнення цілей. Робочий план містить широкий графік досягнення цілей, а також кошторис витрат та запропоновані джерела фінансування. На практиці	Задовільний прогрес

	забезпечено належне управління виконанням плану та дотриманням плану з боку Національного секретаріату та членів БГЗО.	
<p>Рекомендації Секретаріату:</p> <ol style="list-style-type: none">1. З метою покращення впровадження, уряд заохочують усунути будь-які перешкоди діяльності громадянського суспільства, які можуть створити поправки до антикорупційного законодавства.2. З метою покращення впровадження, уряд заохочують інституціоналізувати обов'язкову звітність видобувної галузі аби уникнути у майбутньому проблем зі звітністю.3. З метою покращення впровадження, БГЗО може розглянути питання подальшого фінансування ІПВГ з державного бюджету.		

Частина II – Розкриття інформації відповідно до ІПВГ

2. Укладання контрактів та отримання ліцензій

2.1 Короткий огляд

У цьому пункті представлено відомості щодо імплементації вимог ІПВГ на підставі законодавчої бази стосовно видобувного сектора, ліцензійної діяльності, контрактів, бенефіціарних власників та участі держави.

2.2 Оцінка

Законодавча база (# 2.1)

Огляд підсумків виконання

Законодавча база: Звіт ІВПГ за 2014-2015 рр. містить декілька пунктів стосовно правового та податкового режимів, що регулюють діяльність видобувного сектору України. На стор.120-127 представлено детальний огляд відповідних законів та нормативно-правових актів із висвітленням специфіки їхньої співвіднесеності. Всі релевантні закони, нормативно-правові акти, кодекси та підзаконні акти оформлено відповідними посиланнями, зокрема посиланням на україномовний вебсайт «Закони України», що керується парламентом України (Верховною Радою України, 2017а) (Verkhovna Rada of Ukraine, 2017a).

Діяльність органів державного управління: у Звіті перелічено відповідні органи державного управління та описано їхні функції. У перелік держорганів включено парламент України (Верховна Рада України), а також органи виконавчої влади, в тому числі на місцевому рівні (стор.127-128). Більш детальну інформацію подано у Додатку 6, стор.298-309, у якому описано функції, обов'язки та порядок підпорядкованості різноманітних установ. Також у Додатку вказано, які закони та нормативно-правові акти регулюють діяльність кожного органу державного управління, зокрема на регіональному та місцевому рівнях.

У пунктах 6.2 та 6.3 також подано короткий опис участі держави у капіталі компаній видобувного сектору, проте більш детальні відомості представлено у розділі 5 (див. *Участь держави (# 2.6)*)

Податковий режим: Відомості щодо податкового режиму подано у пункті 6.4 *Податковий режим для видобувних галузей* (стор.133-146). У Звіті описано відповідні закони та нормативно-правові акти стосовно податків, зборів та мита, чинні на 2014-2015 рр., в тому числі специфічні ставки, якщо застосовуються. У пункті вказано, які правила регулюють діяльність компаній видобувного сектору

відповідно до кодексів та законів України.

На додачу до загального податкового режиму, представлено окремі положення щодо Угод про спільну діяльність (УСД) та Угод про розподіл продукції (УРП) (стор.154-156). У Звіті ІПВГ подається пояснення стосовно заміни податків, які компанія зобов'язана виплачувати згідно з Податковим кодексом, положеннями УРД. Також у Звіті описуються особливості застосування податкового режиму до компаній-учасників УСД, залежно від її інкорпорованості. Відомості стосовно спеціальних положень щодо платіжних зобов'язань компаній за концесійними контрактами не зазначаються.

Ступінь податкової децентралізації: Бюджетний кодекс України # 2456-VI 2010 визначає порядок розподілення податкових надходжень між державним та місцевими бюджетами⁸¹ (стор.124, 161-163). Зазначено обов'язки щодо розподілення надходжень, проте відсутня схема розподілення, а також перелік регіонального розподілення надходжень на стор.111-119. У Звіті зазначено збільшення частки надходжень, що розподіляються на користь регіональних та місцевих органів управління, у 2015 році порівняно із 2014 роком, однак зауважується факт відсутності розподілення до Автономної Республіки Крим у зв'язку із конфліктом, що триває між Російською Федерацією та Україною стосовно контролю над регіоном (стор.134).

Реформи та рекомендації: Декілька нормативно-правових реформ стосовно видобувного сектору представлені та наразі впроваджуються в Україні (стор.129-132 та Додаток 6). У Звіті висвітлено ключові реформи, що було впроваджено протягом звітного періоду у вугільному, газовому та газотранспортному секторах.

Рекомендації переважно стосуються процесу звітності в рамках ІПВГ, аніж більш комплексних реформ у контексті сектору. Проте, вони можуть бути підґрунтям у регулюванні питань чіткого розподілу функцій та обов'язків або податкової децентралізації. У Звіті зазначаються реформи, що наразі впроваджуються з метою спрощення та оптимізації наявних кодексів, законів та нормативно-правових актів стосовно гірничодобувного сектору, наприклад, реструктуризації ролі держави у певних компаніях та реформування податкового режиму шляхом зменшення кількості платіжних зобов'язань за користування надрами.

У 2016 році за законом, що отримав неофіційну назву «Закон 5%» [Верховна Рада України, 2016 р.] (Verkhovna Rada of Ukraine, 2016), було зменшено ставку роялті, що накладається на газонафтовидобування, й гарантовано отримання регіонами (областями) більшої частки роялті (мито за надрокористування). Враховуючи, що обсяг зазначених надходжень дорівнює в цілому 40% загальних надходжень України, такі зміни можна вважати суттєвими.

Підставою для надання рекомендацій є Законопроект # 6229 «Про розкриття інформації у видобувних галузях». Його метою є забезпечення обов'язкової звітності всіх компаній, а також

81

Місцеві бюджети в Україні – це бюджет Автономної Республіки Крим, регіональні бюджети, а також бюджети окремих територіальних громад, сіл, міст та муніципалітетів.

впровадження положень щодо прозорості контрактів, бенефіціарних власників, звітності на рівні проектів та застосування штрафів або санкцій для компаній за нерозкриття інформації [UAEITI, 2017 р., стор.3] (UAEITI, 2017, р. 3). Цей Законопроект буде більш детально розглянуто у подальших звітах ІПВГ.

Коментар зацікавлених осіб

Всі зацікавлені особи у своїх коментарях щодо законодавчої та податкової баз погодилися із тим, що у Звіті подано всебічний і актуальний на час публікації огляд сектору. Проте ними було зазначено низку реформ, які було впроваджено з моменту публікації Звіту ІПВГ за 2014-2015 рр.

Ситуація в Україні постійно змінюється, супроводжуючись імплементацією численних реформ. Зацікавлені особи з усіх залучених груп вважають, що подана інформація вже не є актуальною й не віддзеркалює наявну *наразі* законодавчу базу. Тобто представлені відомості були чинними лише на момент публікації Звіту. Наприклад, на прохання описати функції різних органів державного управління, представник громадськості зазначив, що опис можливий, проте зауважив, що «... він втратить свою актуальність вже до кінця 2017 року».

Первісна оцінка

Згідно з первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна досягла задовільних результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. У Звіті України в рамках ІПВГ за 2014-2015 рр. чітко та послідовно викладено всю необхідну інформацію стосовно законодавчої та податкової бази. Зацікавлені особи також відзначили комплексний характер зазначеної вимоги, зауваживши, що подана інформація не є актуальною у зв'язку із пришвидшеним темпом впровадження реформ урядом України.

З метою підвищення актуальності та релевантності інформації БГЗО та уряду України пропонується розглянути можливість впорядкування та розкриття інформації стосовно законодавчої та податкової баз України в режимі онлайн, створюючи умови для своєчасного та більш регулярного оновлення даних, сприяючи віддзеркаленню наявної ситуації у видобувному секторі України.

Видача ліцензій (# 2.2)

Огляд підсумків виконання

Отримання/передача: У Звіті представлено інформацію щодо аукціонів із продажу ліцензій за 2014-2015 рр., із зазначенням учасників та переможців торгів (стор.324-330). Зазначається проведення двох раундів аукціонів у 2014 р. й трьох раундів у 2015 р. За результатами згаданих аукціонів тричі було видано ліцензії у 2014 р. і 13 нових видач відбулося у 2015 р.

За звітом, у 2014 р. було видано 41 ліцензію, проте у 2015 р. – тільки 24 (стор.79). Індивідуальні ліцензії у Звіті ІПВГ безпосередньо не згадуються, проте відтворити та верифікувати потрібні дані можливо шляхом пошуку зареєстрованої ліцензії в режимі онлайн, відомості щодо цього надаються у пункті 2.3 Реєстри ліцензій . Однак, згадані дані стосуються здебільшого лише певних видів

сировини, наприклад, нафти, газу, залізної руди та вугілля. Інформації про ліцензії щодо марганцю та титану немає у публічному доступі. У Звіті відсутні чіткі дані стосовно передачі ліцензій, хоча й стверджується, що передача ліцензій заборонена за законодавством України (стор.153).

Процес отримання/передачі: Право на надрокористування, на умовах ліцензії, може бути надано шляхом проведення аукціону/торгів або альтернативних заходів. Такі заходи та критерії окреслюються у Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. (стор.147-153), при цьому не представлено жодних відмінностей стосовно ліцензій щодо робіт з добування, переробки та поставок корисних копалин та нафтопродуктів. В Україні передати або продати ліцензії дозволяється виключно на користь особи-власника ліцензії (стор.153). У Кодексі про надра також обумовлюється заборона на використання ліцензій як акціонерного капіталу у внесках спільних підприємств або інших бартерних угодах. У Звіті *зазначається*, що до змісту ліцензії може бути внесено зміни, й перелічуються конкретні вимоги, дотримання яких необхідно для схвалення зазначених змін (стор.153).

Незалежно від обраного способу отримання ліцензії, Держгеонадра, Державна служба геології та надр України, та відповідна компанія мають укласти угоду з надровикористання (стор.153). Такі угоди регулюються Законом України «Про нафту і газ» (Верховна Рада України, 2011b) (Verkovna Rada of Ukraine, 2011b) та «Гірничим законом України» (Верховна Рада України, 1999c) (Verkovna Rada of Ukraine, 1999c) (стор.122).

Технічні та фінансові критерії: Хоча у Звіті згадуються фінансові, технічні та логістичні вимоги до претендентів на отримання ліцензії, вони зазначені побіжно й лише щодо фінансових критеріїв зауважено зобов'язання щодо сплати відповідного мита за процес отримання ліцензії (стор.148). Ціни визначаються шляхом спеціальної оцінки різних факторів, описаних у Звіті, а також перелічених для кожного аукціону 2014-2015 рр. у Додатку 11. Проте, зазначені фактори не прописані для ліцензій, отриманих поза торгами.

У Протоколі засідання БГЗО від 15 листопада 2016 р. також зазначається обговорення згаданого питання, в ході якого було досягнуто згоди щодо необхідності подання такої деталізованої інформації стосовно кожної ліцензії із включенням вищезгаданих оцінних факторів. НА було доручено дослідити це питання, проте у Протоколах подальших засідань БГЗО жодних обговорень з цього приводу не зазначено. І хоча мовна репрезентація Звіту ІПВГ безпосередньо підтримує ідею прозорості, проголошуючи, наприклад, «публічне розкриття інформації щодо даних, використовуваних для визначення вартості ліцензій» (стор.160), переліку цих даних у пункті рекомендацій розділу 8 Звіту ІПВГ немає.

Інформація про переможця торгів: Щодо кожного переможця у Звіті подано інформацію про виставлення на продаж, корисні копалини та сировину, що охоплюються ліцензією, типи прав відповідно до типів ліцензій, а також термін дії ліцензій (стор.324-330). У Звіті зазначено реєстр ліцензій, який містить більше інформації щодо переможця торгів, й посилання на який наявне у документі.

Нетривіальні відхилення: У Звіті НА зазначає відсутність будь-яких значущих відхилень від чинного нормативного порядку стосовно отримання ліцензій шляхом участі у аукціоні чи поза ним (стор.149, 153). У Звіті не зазначено підстави для подібного висновку, проте він є можливим, враховуючи інформацію у реєстрі заявок, описаного нижче у пункті 2.3 „ й порівняння її із активними та неактивними ліцензіями.

Згадану методику було застосовано до компанії, яка не була зазначена у Звіті як претендент або учасник торгів, проте отримала ліцензію під час Аукціону I, що проводився 18 червня 2014 р. (стор.324). ТОВ «Айгер-Трейд» відсутнє у переліку учасників торгів, але з'являється у переліку переможців. Аналіз даних, проведений Міжнародним Секретаріатом, показав, що мала місце несуттєва помилка, яка призвела до упущення компанії з переліку учасників торгів у Звіті ІПВГ, проте у реєстрі заявок була наявна заявка на отримання ліцензії, датована 26 червня 2013 р.⁸².

Всеохопність: Як зазначалося вище, у 2014-2015 рр., за Звітом, було видано 65 ліцензій щодо нафти, газу, заліза та вугілля (стор.79), при цьому у Звіті також подано кількість ліцензій, виданих для кожної підгалузі. У Звіті згадуються чотири УРП, що були чинними до кінця 2015 р. (стор.155), проте на час здійснення цієї оцінки втратили свою чинність.

Під час паралельного вивчення даних, на підставі інформації з реєстру ліцензій (ДНВП «Геоінформ України», 2017 р.) (Geoinform of Ukraine SRPE, 2017) було підтверджено кількість виданих ліцензій. Десять з цих дозволів було отримано у результаті участі у аукціонах, зазначених у звіті, що суперечить Звіту ІПВГ (стор.148), у якому стверджується, що ліцензії «... зазвичай отримуються у результаті аукціону (торгів)». Якщо це є вірним, то 55 ліцензій було видано на розсуд Держгеонадра та регіональних органів виконавчої влади України, та мали бути схвалені Кабінетом Міністрів України. За словами деяких зацікавлених осіб (див. коментарі зацікавлених осіб нижче), загальноприйнятою практикою є здійснення заявниками оцінки запасів корисних копалин власним коштом.

Процес торгів: Стосовно аукціонів у Звіті представлено детальний опис необхідних дій, як з боку уряду, так і з боку заявників (стор.149-151). У Звіті перелічено назви всіх компаній – учасників торгів. Ліцензії, отримувані поза аукціоном/торгами, мають задовольняти декільком критеріям, що чітко визначаються Постановою Кабінету Міністрів України (Верховна Рада України, 2011а) (Verkhovna Rada of Ukraine, 2011a) (стор.151-152). У Звіті зазначається, що певні ліцензії було видано на підставі думки експертів Міжвідомчої комісії з питань надрокористування (стор.142) із урахуванням критеріїв для такої видачі. Однак, за результатами вивчення наявних даних, можна дійти висновку, що більшість ліцензій у 2014-2015 рр. було отримано поза торгами. Іншою позааукціонною процедурою є укладання з урядом України угод про розподіл продукції (УРП), що регулюється «Законом про УРП» (Верховна Рада України, 1999с) (Verkhovna Rada of Ukraine, 1999с). Процедури стосовно перемоги у тендері на УРП прописано у зазначеному законі й коротко описано у Звіті ІПВГ (стор.155).

⁸² http://geoappl.kiev.ua:8888/reports/rwervlet?us&report=zlcerelic&kerpov=36089497&stan_r1=20&stan_r2=10&stan_r3=30

Коментар щодо ефективності: У Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. відсутній безпосередній коментар щодо ефективності чинних процедур видачі ліцензій у будь-якій з підгалузей. Проте, як буде зазначено нижче у пункті 2.3, два реєстри, ліцензій та заявок на отримання ліцензій, можуть використовуватися для оцінки ефективності процедур.

Коментар зацікавлених осіб

Загальнодоступна інформація щодо порядку видачі та отримання ліцензій в Україні характеризується зацікавленими особами усіх трьох залучених установ як всеохоплююча та надійна, проте їй також притаманні недоліки, що зазвичай обумовлені швидкозмінним ситуативним контекстом. БГЗО піддало сумніву надійність процесу у зв'язку із ситуацією з перемогою у торгах ТОВ «Айгер-Трейд» попри його відсутність у переліку учасників аукціону від 18 червня 2014 р. Проте, на думку всіх залучених установ, ймовірно, це була друкарська або несуттєва помилка у Звіті ІПВГ (що виявилось правдою), а не порушення процедури. Пізніше ця думка була підтверджена Міжнародним Секретаріатом.

Зацікавлені особи також надали коментарі щодо ефективності наявних процедур отримання ліцензій. Декілька компаній-представників зазначили, що процес видачі є вкрай неефективним, хоча інформацію, подану у Звіті ІПВГ, можна схарактеризувати як всеохоплюючу та надійну. Невдоволення в основному викликає діяльність органу, відповідального за видачу ліцензій – Державної служби геології та надр України (Держгеонадра). Претензії полягають у тому, що з 2014 року щорічно відбувалися щонайменше дві або три зміни нормативно-правового або процедурного характеру, що призводило до непорозумінь та ускладнень у питанні відповідності вимогам. Це також було підтверджено й залученою урядовою групою. Представник уряду також наголосив на тому, що після отримання дозволів на надрокористування потрібно очікувати ще три роки на отримання *прав на землекористування*. Проте, НА зазначив, що БГЗО не запитувало оцінювання ефективності процедур отримання ліцензій.

Хоча компанії висловлюють незадоволення постійними змінами щодо процедур, вони також відмічають помітний прогрес, адже, незважаючи на те, що останні два роки аукціони не проводилися, державні підприємства більше не мають змоги уникнути участі у них. За словами представників, така практика була широко розповсюдженою відповідно до попередніх процедур видачі ліцензій.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна досягла задовільних результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. У Звіті викладено всі значущі аспекти щодо вимог, розкрито відповідні процедури та практики стосовно видачі ліцензій або надання прав на видобування в Україні. НА чітко зазначає відсутність значних відхилень від наявних процедур, хоча й не вказуючи підстави для такого висновку. У Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. міститься практично вся необхідна інформація, а за відсутності певних деталей подаються електронні та інші посилання. Посилання можуть також використовуватися для компаній та секторів, не зазначених у Звіті

Проте, відповідно до вимоги 2.2.а, уряд має забезпечити щорічне розкриття технічних та фінансових вимог до отримуваних ліцензій та будь-яких нетривіальних відхилень від чинних законодавчих та

нормативно-правових баз, що регулюють отримання та передачу ліцензій.

Для забезпечення надання більш релевантних та конкретних рекомендацій щодо покращення системи видачі ліцензій в Україні, БГЗО рекомендовано розглянути можливість проведення додаткових аналітичних розвідок стосовно результативності та ефективності наявних процедур надання прав на видобування та проведення геологорозвідувальних робіт в Україні.

Реєстри ліцензій (# 2.3)

Огляд підсумків виконання

Ліцензії виробничих компаній: У Звіті ІПВГ по Україні не міститься переліку ліцензій, отриманих виробничими компаніями, проте надано посилання (електронні посилання) на державний онлайн-реєстр всіх спеціальних дозволів на надрокористування, виданих Держгеонадра України, що діє з березня 2015 р. (стор.147). Державний реєстр ліцензій, Державне науково-виробниче підприємство «Геоінформ України» (ДНВП «Геоінформ України», 2017 р.) (Geoinform of Ukraine SRPE, 2017), містить детальну інформацію стосовно всіх дозволів і прав, виданих в Україні, як для компаній, зазначених у Звіті з ІПВГ, так і для інших компаній.

Найменування власника ліцензії: Для кожної ліцензії у реєстрі містяться відомості щодо найменування власника, а також ідентифікаційного коду (ЄДРПОУ) юридичної чи фізичної особи, її адреси та органу видачі ліцензії (стор.147).

Ліцензовані координати: У Звіті ІПВГ не надано інформації щодо ліцензованих координат, але ці дані можна отримати з державного реєстру (там само). Задля цього достатньо скористатися простим пошуком у реєстрі ліцензій. На тому ж самому вебсайті можна ознайомитися з інтерактивною мапою, що містить візуальне зображення ліцензованих координат і є додатковим джерелом інформації щодо ліцензії.

Термін дії: Хоча у Звіті ІПВГ не надано безпосередніх даних, у ньому наведено інформацію з державного реєстру ліцензій. У Звіті зазначено терміни видачі та закінчення дії для кожної ліцензії (стор.147). У згаданому реєстрі відсутня інформація щодо дати подачі заявки на ліцензію, проте такі дані можна знайти у спеціальному реєстрі для заявок на отримання ліцензії. Цей факт зазначено у Звіті ІПВГ (стор.147). БГЗО обговорила згадане питання та дійшла такого самого висновку під час довалідаційного засідання, як зазначено у Протоколі від 29 травня 2017 р.

Сировина: У кожній ліцензії вказано певний вид сировини й прописано форму дозволеного надрокористування (стор.147). Також реєстр містить інформацію щодо ділянки надр, включно з оцінкою запасів на дату видачі. Будь-які інші відомості, застосовні до певного типу ліцензії, також зазначаються у реєстраційних записах.

Ліцензії не виробничих компаній: Оскільки всеохоплюваність реєстру не розглядається у Звіті, достатньо важко впевнено констатувати факт наявності відомостей про *всі* не виробничі компанії, враховуючи й відсутність відкритого доступу до такого роду інформації. У Звіті ІПВГ немає

безпосередньої інформації про ліцензії невиробничих компаній, хоча у державному реєстрі зазначено декілька з них.

Державний кадастр/реєстр: У Звіті подано опис реєстру із зазначенням кількості ліцензій, що містяться у ньому. Реєстр оновлюється щомісяця (стор.147) і передбачає можливість пошуку за декількома різними параметрами даних, що є змінними⁸³.

Як зазначалося раніше, у Звіті згадується один запит, інформація про який вимагається на виконання Вимоги ІПВГ 2.3б, проте відсутня у реєстрі – дата заявки на отримання кожної ліцензії або дата аукціону, пов'язаного із отриманням ліцензії (стор.147). Однак, на сайті наявний окремий реєстр, що стосується виключно заявок на ліцензії, що містить всю інформацію, що вимагається Стандартом ІПВГ, та додаткові відомості. Окрім реєстру ліцензій та реєстру заявок на сайті доступний просторовий елемент із різними інтерактивними мапами⁸⁴. Всі ці елементи також взаємопов'язані із реєстром ліцензій, що забезпечує множинний доступ до даних.

Коментар зацікавлених осіб

Всі зацікавлені особи підтвердили надзвичайну корисність, деталізованість, регулярну оновлюваність та надійність реєстру ліцензій. Під час обговорення на засіданні БГЗО представники кожної залученої групи виявили чітке розуміння реєстру, хоча й визнали, що критичний аналіз компаній та ліцензій, зазначених у Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. є менш ретельним, аніж у Звіті за 2013 р. Також БГЗО наголосила на тому, що всі питання, пов'язані із реєстром дозволів або ліцензій, були детально обговорені під час засідань БГЗО. Проте, відомості щодо цього відсутні у Протоколах засідань БГЗО.

Незалежним Адміністратором було зазначено лише один проблемний аспект. Він стосується труднощів, пов'язаних із здобуванням та використанням інформації, отриманої від відповідального органу – Держгеонадра. Наявність запізнь у надсиланні інформації, а також надання її у закритих форматах даних (тобто, pdf-файлах та тому подібних) було зазначено як основні перешкоди для забезпечення додаткового детального аналізу, рекомендованого за Вимогою 7.1e.

Будь-який додатковий коментар стосовно цієї вимоги відсутній.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна досягла задовільних результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. Український загальнодоступний онлайн-реєстр ліцензій, Геоінформ, надійно функціонує та регулярно оновлюється. У ньому міститься вся необхідна інформація щодо власників ліцензій, координат та відповідних термінів – дати подачі заявки,

⁸³ Зокрема тип ліцензії, тип або ділянка родовища, сировина, регіон, тип заявки, реєстраційний номер ліцензії, код ЄДРПОУ, рік затвердження ліцензії, рік закінчення терміну дії ліцензії та статус ліцензії (дійсна, недійсна або призупинена).

⁸⁴ Див. <http://geoinf.kiev.ua/wp/interaktyvni-karty-spetsdozvoliv.htm> або <http://geoinf.kiev.ua/wp/kartograma.htm>.

терміну дії, а також інформація стосовно сировини, на яку видано спеціальний дозвіл.

БГЗО та уряду України рекомендовано дослідити можливості надання інформації у відкритих форматах даних, як, наприклад, CSV⁸⁵ або Microsoft Excel, з метою оптимізації доступності та спрощення збору даних, що стосуються Звіту ІПВГ.

Розкриття контрактів (# 2.4)

Огляд підсумків виконання

Політика уряду: Як зазначалося у пункті *Законодавча база (# 2.1) Законодавча база (#, прозорість контрактів регулюється Закономпроект # 6229 «Про розкриття інформації у видобувних галузях»*. У щорічному Звіті UAEITI про підсумки виконання робіт (ЗПВР) у декількох пунктах подано відомості щодо діяльності БГЗО та національного секретаріату на користь прозорості контрактів в Україні (UAEITI, 2017 р., стор.3-4) (UAEITI, 2017, pp. 3-4). У Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. зазначено той факт, що законами про угоди з надкористування не вимагається розкриття контрактів або їхніх частин (стор.155), і те саме стосується УРП (стор.155), УСД (стор.157) та концесійних контрактів (стор.158). Окрім цього, у додатковому документі до Звіту ІПВГ за 2014-2015 рр. вказано на факт відсутності чіткої політики уряду стосовно розкриття контрактів в цілому (Ernst and Young, недатовано) (Ernst & Young, n.d.). Таким чином, наголошується, що у Звіті ІПВГ подано лише вимоги до розкриття стосовно різних форм юридично оформлених угод, що використовуються на території України (там само, стор.2). Через несуттєву процедурну помилку пояснювальний документ було опубліковано на вебсайті UAEITI лише у жовтні 2017 р., проте він був поданий до Міжнародного Секретаріату раніше кінцевого терміну для подачі документів.

Наявна практика: У пункті 6.5.4 Звіту ІПВГ по Україні за 2014-2015 рр. подано опис різних контрактних домовленостей, що застосовуються на території країни. Стандартні угоди з надкористування ґрунтуються на рамкових або типових угодах, доступних на офіційному веб-сайті Держгеонадра (Держгеонадра, 2017а) (GMRU, 2017а). У типових угодах містяться положення щодо технічних, технологічних, організаційних, фінансових, економічних, соціальних та екологічних зобов'язань сторін, а також процедури, що регулюють взаємовідносини між урядом та правласниками (стор.154-155).

Зазначаються суттєві умови УРП (стор.155-156 й Додаток 8), а також УСД та концесійних контрактів (стор.156-159 й Додаток 9). В жодний інший спосіб законодавство України не вимагає й не регулює розкриття згаданих угод (стор.155-158). Також в Україні відсутня практика розкриття індивідуальних контрактів, хоча рамкові/типові угоди та їхні загальні умови є загальнодоступними. На стор.155-156 подано перелік чотирьох УРП, що діяли протягом звітного періоду часу, включно з датами підписання. Одну з цих УРП було розірвано у 2014 р., тому, відповідно, вона є недіючою.

Доступність: У Звіті ІПВГ зазначається відсутність вимоги публічного доступу для певних видів угод (стор.155, 157, 158). Хоча УРП ґрунтуються на типових угодах і їхні суттєві умови та дані окреслені у

⁸⁵ CSV-файл

Додатку 8 Звіту. Це так само вірно й для концесійних контрактів – переважно Державно-приватних партнерств (ДПП-домовленостей) з виконання спеціальних робіт чи надання послуг – що окреслені у Додатку 9 Звіту.

Хоча уряд не провадить політику публікації концесійних контрактів, угоди, керовані Фондом державного майна України (ФДМУ), наявні на їхніх веб-сайтах (Фонд державного майна України, 2005a) (State Property Fund of Ukraine, 2005a). Цю інформацію було використано під час складання Звіту задля формування переліку чинних угод у вугільній галузі (стор.158).

Окрім вищевказаного, у Звіті ІПВГ не зазначено жодного контракту, що був би цілком або частково загальнодоступним. Хоча, вивчаючи контент сайту Resource Contracts.org, було відзначено доступ до інформації про дві правки до Угоди про спільне підприємство. Ці правки стосуються угоди щодо Бугруватівського родовища між ПАТ «Укрнафта», ЗАТ «ІРЕС» та компанією «Lateral Vector Resources Inc.» (Resource Contracts, 2002 p.) (Resource Contracts, 2002). Походження цього документу залишається незрозумілим, проте він дає змогу припустити існування певних контрактів, що регулюють діяльність в Україні .

Коментар зацікавлених осіб

Відсутні зауваження з боку зацікавлених осіб. Проте представник уряду відзначив, що, на переважну думку компаній та органів державного управління, за відсутності чітких вказівок щодо розкриття контрактів, воно заборонено згідно із законодавством України. Декілька зацікавлених осіб наголосили на включенні прозорості контрактів до *Законопроекту # 6229 «Про розкриття інформації у видобувних галузях»*, що було підтримано всіма зацікавленими особами. Очікується, що законопроект буде передано на розгляд парламенту (Верховної Ради України) до кінця 2017 р.

На підставі Протоколу засідання БГЗО від 6 вересня 2016 р. можна дійти висновку, що зацікавлені особи не вважають Угоди про спільну діяльність (УСД) контрактами у нафтогазовій галузі, оскільки за ними учасникам не надається жодних прав на видобуток чи розвідувальні роботи. Проте БГЗО було прийнято рішення включити недостатність практик з розкриття у Звіт ІПВГ із зазначенням думки членів БГЗО про те, що така нестача обумовлюється положеннями про конфіденційність у самих угодах. Верифікувати наведену думку не є можливим.

Насамкінець, очевидним є докладання значних зусиль щодо втілення практики розкриття контрактів у реальність за допомогою *Законопроекту # 6229 «Про розкриття інформації у видобувних галузях»*, хоча результати цих зусиль все ще очікують на реалізацію.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна досягла задовільних результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. У Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. та додатковому коментарі Незалежного Адміністратора зазначається відсутність єдиної політики уряду стосовно розкриття контрактів, а також відсутність вимог розкриття контрактів за законодавством, що регулює юридично оформлені угоди, які використовуються на території України. У Звіті ІПВГ окреслено вимоги контрактів, особливо типових угод (УСД та УРП). БГЗО та національний секретаріат докладають значних зусиль із просування практики розкриття контрактів за допомогою

законопроекту.

З метою оптимізації імплементації, UA-EITI рекомендовано висвітлювати політику уряду стосовно прозорості контрактів та наявну практику у майбутніх звітах ІПВГ. БГЗО та Уряду рекомендовано продовжувати докладати зусилля щодо сприяння розкриттю контрактів, на виконання Вимоги 2.4.

Розкриття бенефіціарних власників (# 2.5)

Огляд підсумків виконання

Політика уряду: У Звіті ІПВГ чітко зазначається, що всі юридичні та інкорпоровані особи в Україні мають надавати інформацію стосовно бенефіціарних власників (стор.153-154). У 2014 р., як один з п'яти антикорупційних заходів, представлених на голосування у парламенті, в Україні був прийнятий закон, за яким вимагається попереднє розкриття компаніями бенефіціарних власників органам державного управління України (Верховна Рада України, 2014а) (Verkhovna Rada of Ukraine, 2014а). Всі компанії, зареєстровані в Україні, таким чином, повинні розкривати їхніх кінцевих бенефіціаріїв Міністерству юстиції України, яке керує загальнодоступним реєстром бенефіціарних власників (Міністерство юстиції України, 2017 р.)

Весною 2017 р. Україна стала першою офіційною країною-учасницею Глобального Реєстру Бенефіціарних Власників, ініційованого OpenOwnership (2017 р.) (2017). Відомості щодо бенефіціарних власників також достатньо детально подаються у щорічному ЗПВР (UAEITI, 2017) (UAEITI, 2017), із зазначенням як деяких досягнень у контексті цього питання, так і напрямки, що потребують оптимізації.

У ТЗ для НА Ernst and Young було доручено надати *«Інформацію, запитану БГЗО щодо бенефіціарних власників у нафтогазовому (видобування та транспортування нафти та газу) та вугільному секторах у 2016 р. у відповідності з Вимогою 2.5 ІПВГ»* (UAEITI, 2016а, стор.8) (UAEITI, 2016а, р. 8). У підсумку ТЗ мають гарантувати, що відповідну інформацію та її джерело будуть надані НА із наступними обговоренням й погодженням БГЗО. Проте, ми не змогли виявити за протоколами засідань БГЗО будь-яких обговорень чи обміну інформацією стосовно зазначеної теми.

У Звіті ІПВГ не зазначено обговорення БГЗО стосовно розкриття бенефіціарних власників. У Дорожній Kartі Бенефіціарних Власників UAEITI (UAEITI, 2016b) (UAEITI, 2016b) представлено відповідні закони та нормативно-правові акти щодо політики уряду стосовно розкриття бенефіціарних власників, а також точне визначення поняття «кінцевий бенефіціарний власник» (там само, стор.2). Окрім цього, зазначаються чіткі дії щодо аналізу та оптимізації наявного законодавства та реєстру, зокрема аналіз недоліків діяльності та мобілізуючі заходи щодо державного органу, відповідального за реєстр.

Наявна практика: У Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. наведено коментар стосовно дій України щодо розкриття бенефіціарних власників із повідомленням, що 66 зі 120 видобувних компаній, зазначених у Звіті ІПВГ, розкрили своїх бенефіціарних власників у Державному реєстрі Міністерства юстиції 21 жовтня 2016 р. (стор.310-316). На підтвердження цього у Звіті ІПВГ зазначено, що *«загальнодоступна інформація щодо кінцевих бенефіціарних власників не завжди є вичерпною»*

(УАЕІТІ, 2017b, стор.154) (УАЕІТІ, 2017b, р. 154). Проте щодо багатьох компаній така інформація наразі доступна, і у Звіті ІПВГ наведено найменування кінцевих бенефіціарних власників кожної виробничої компанії, наведеної у Додатку 7 (стор.310-316). Щодо практики номінальних власників виробничих компаній та інших юридичних осіб, яка призводить до появи бенефіціарних власників, у Звіті ІПВГ зазначається, що реєстратор вимагає надання інформації про згадане раніше, проте не зобов'язаний забезпечувати загальний доступ до неї (стор.154).

Слід відзначити наявність окремого реєстру акціонерних товариств (АТ). Інформація про власників доступна через реєстр на веб-сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (2017), де надаються відомості про власників 10 та більше відсотків у АТ. Реєстр містить більший обсяг інформації, зокрема інформацію про власників, щорічну та щоквартальну фінансову інформацію. Відомості наявні як у форматі pdf, так і у (відкритому) XML форматі.

Згідно з Протоколом засідання БГЗО від 15 листопада 2016 р. (УАЕІТІ, 2016f), у меті дорожньої карти було зауважено, що законодавство України забезпечує виконання «майже всіх» вимог ІПВГ. Це засвідчило, що Україна спрямувала свої зусилля на оптимізацію наявних систем та правових вимог щодо розкриття бенефіціарних власників. У дорожній карті міститься перелік відомостей, необхідних за законодавством України, і, за результатами експертного аналізу, дорожня карта уміщує всі рекомендовані дані за Стандартом ІПВГ.

Номінальні власники виробничих компаній: У Додатку 7 міститься зведена інформація з Єдиного державного реєстру за жовтень 2017 р. (стор.310-316). На її підставі можна дійти висновку, що розкриття бенефіціарних власників у реєстрі зроблено виключно стосовно приватних компаній, тоді як відомості про державні та комунальні підприємства відсутні. Інформація щодо бенефіціарних власників стосовно ДП відсутня у реєстрі, що підтверджується наведеним у Додатку твердженням «Інформація у ЄДР [Єдиному державному реєстрі] відсутня». Однак, в цілях цієї Первісної оцінки було проведено аналіз відомостей реєстру стосовно ДП, в результаті чого було отримано дані щодо відповідних міністерств, відповідальних за керування різноманітними ДП⁸⁶.

Коментар зацікавлених осіб

Зацікавлені особи БГЗО не виявили занепокоєння й не надали коментарі стосовно розкриття бенефіціарних власників. У процесі консультацій із громадськістю, безпосередньо не пов'язаною із імплементацією ІПВГ, було виявлено, що, за попередніми результатами їхнього аналізу, інформація про бенефіціарних власників стосовно власників прав на надрокористування є всеохоплюючою та надійною, на відміну від розкриття, що веде до офшорних зон. Було з'ясовано, що приблизно 70-80 відсотків видобувних компаній розкривають своїх справжніх бенефіціарних власників.

За словами представників громадськості, основною пролемою реєстру є відсутність інформації у відкритому форматі даних. Це становить неабияку трудність для здійснення ширшого аналізу й ув'язування з інформацією з інших баз даних та реєстрів. Також було відзначено, що недостатній доступ до угод, як-от, наприклад, Угод про спільну діяльність (УСД), утруднює отримання вичерпної

⁸⁶ Наприклад, було виявлено, що власником Державного підприємства «Артемвугілля» (ЄДРПОУ 32270533) та ПАТ «Лисичанськвугілля» (32359108) є Міністерство енергетики та вугільної промисловості України

інформації стосовно бенефіціаріїв проектів видобувного сектору.

Первісна оцінка

Наразі немає вимоги до країн-виконавців щодо вживання заходів та звіту про підсумки виконання стосовно усього, зазначеного вище, проте, з погляду Секретаріату, Україні виконала більше, ніж вимагається, створивши загальнодоступний реєстр бенефіціарних власників, відповідно до рекомендації Стандарту ІПВГ.

ІПВГ Україна також заслуговує на високу оцінку за перебування у авангарді розкриття бенефіціарних власників та наявності чітких вимог щодо такого розкриття. На підставі інформації Звіту ІПВГ за 2014-2015 рр. та аналітичних розвідок, проведених зацікавленими особами як з БГЗО, так і зовнішніми, ми дійшли висновку, що відомості, які містяться у реєстрі бенефіціарних власників (Єдиному державному реєстрі) є актуальними, всеохоплюючими та надійними.

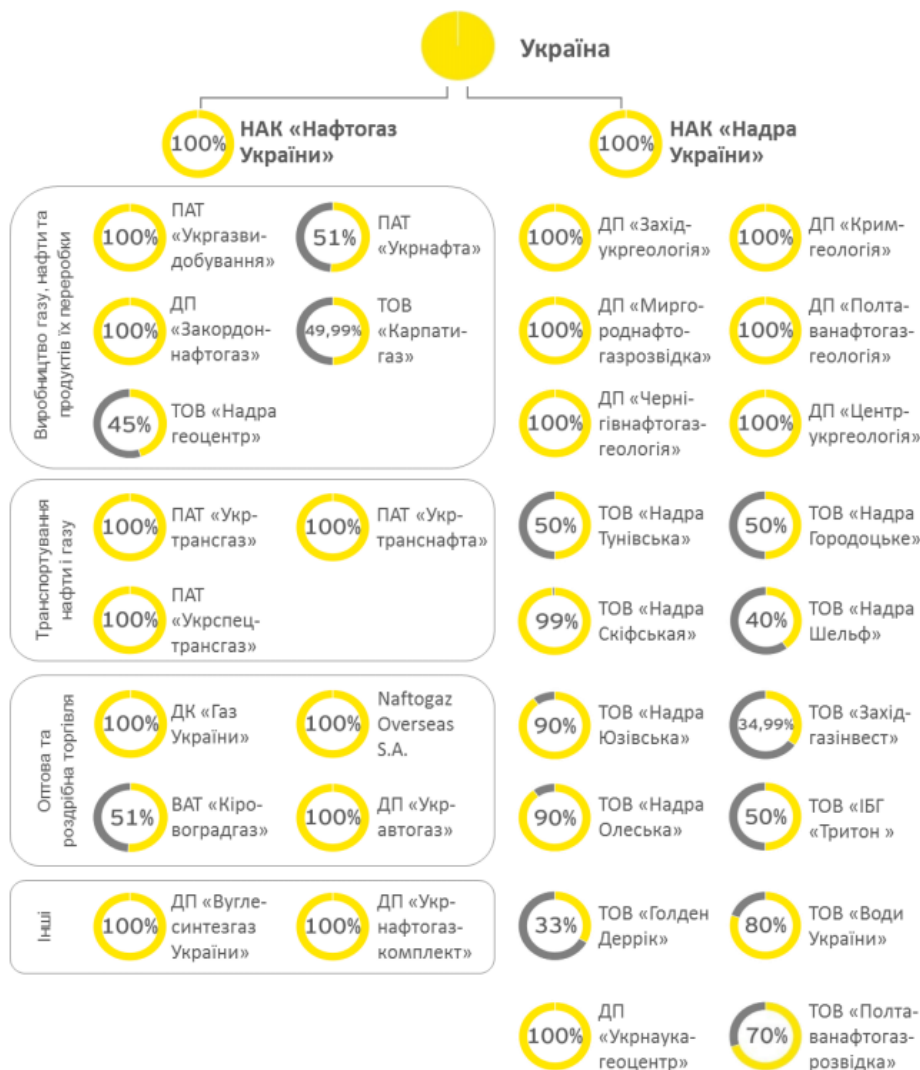
З метою оптимізації імплементації та підготовки інформації для повного розкриття бенефіціарних власників до 2020 р., ІПВГ Україна рекомендовано розглянути можливість проведення ширшої роз'яснювальної роботи серед компаній стосовно цілей прозорості даних про бенефіціарних власників, а також обговорення з представниками органів державного управління способу надання такої інформації у відкритих форматах даних.

Участь держави (# 2.6)

Огляд підсумків виконання

Суттєвість: У пункті 5.11 Звіту ІПВГ по Україні представлено участь держави у видобувному секторі по підгалузях (стор.103-111). У Звіті відсутнє визначення поняття «участь держави», хоча у Протоколі засідання БГЗО від 29 травня 2017 р. зазначається обговорення БГЗО дефініції, еквівалентної Стандарту ІПВГ (UAEITI, 2017d, р. 3). Не подається жодного іншого посилання на визначення поняття «державне підприємство» чи розкриття відсотків частки держави у капіталі, за виключенням нафтогазового сектору. Щодо нафтогазового сектору у Звіті розкрито назви декількох компаній та частка держави у власності (стор.105 та Малюнок 3 нижче)

Малюнок 3: Участь держави у нафтогазовому секторі

Джерело: Національний звіт ІПВГ по Україні за 2014-2015 рр., стор.105 (UAEITI, 2017b)

Фінансові взаємовідносини із урядом: У Звіті ІПВГ не зазначені загальні статутні норми, що регулюють фінансові взаємовідносини між державними підприємствами та центральним урядом, також відсутні відомості щодо додаткових сплат на додачу до тих, що стягуються із приватних компаній. Виключення становлять лише дивіденди. Окрім цього, існують також деякі специфічні фінансові взаємовідносини у контексті підгалузей, наприклад, вугільної та залізорудної, щодо яких нижче подано короткий опис.

У Звіті зазначаються відповідні постанови, що регулюють фінансові відносини вугільних компаній та уряду, із зауваженням щодо спеціальних податкових пільг у цій підгалузі (стор.104). У залізорудному секторі лише одне ДП «Дирекція Криворізького ГЗК» (КГЗКОР) фінансується Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, яке виділяє кошти на модернізацію шахт (стор.106).

У додатковому документі від НА пояснюється, що всі відрахування між ДП та державою регулюються затвердженими бюджетними програмами та законами про державний бюджет. ДП зобов'язані сплачувати частку їхнього чистого доходу (дивіденди або дохід від майна та господарської діяльності), відповідно до Закону «Про управління об'єктами державної власності» (Верховна Рада України, 2006 р.) (Verkhovna Rada of Ukraine, 2006) та декількох нормативно-правових актів. Цим підтверджується, що встановлена «норма» у 30% від чистого прибутку відраховується на користь держави. На практиці, ці тарифи встановлюються КМУ у процесі схвалення бюджету для ДП і змінюються кожного року. Наприклад, у 2014 р. рівень дивідендів встановлювався як 50% від чистого прибутку, тоді як у 2015 р. його було збільшено до 75%. У документі також стверджується, що зазначені тарифи змінюються від ДП до ДП на додачу до деяких неспецифічних зобов'язань нафтогазових компаній (Ernst & Young, n.d.). Не подається чіткого підтвердження можливості ДП отримувати фінансування сторонніх осіб, проте імпліцитно передбачається, що зазначене підлягає затвердженню КМУ під час схвалення бюджету. Для отримання додаткової інформації стосовно фінансових відносин ДП із органами державного управління, також див. *Транзакції між ДП та урядом (# 4.5)*.

Державна власність: У вугільному секторі, за даними Державної служби статистики, на 1 січня 2016 р. (стор.103) (р. 103) на ДП працевлаштовано 51 000 осіб, що становить приблизно половину працевлаштування у підгалузі в цілому. Основні вугільні ДП України перелічено на стор.103, проте у Звіті не надається вичерпний перелік, так само, як і конкретний рівень власності ДП або зміни щодо цього. Також не зазначено умови стосовно частки держави у кожному із перелічених ДП.

У нафтогазовому секторі участь держави представлена декількома компаніями, й у Звіті як приклади наведено «Нафтогаз України», «Укргазвидобування», «Укрнафта», «Укртрансгаз» та «Укртранснафта». Ці компанії визначено як найбільші компанії нафтогазового сектору України, при цьому на стор. 105 Звіту подано дані щодо часток власності держави у декількох компаніях, зокрема у «Нафтогаз» та ПАТ «НАК «Надра України» включно з їхніми дочірніми підприємствами (див. Малюнок 3 вище).

У залізорудній підгалузі держава представлена однією видобувною компанією ДП «Дирекція Криворізького ГЗК» (КГЗКОР). У Звіті не зазначаються дані щодо взаємовідносин або власності КГЗКОР на додачу до представлених стосовно всіх видобувних ДП. У титановій підгалузі державу представляє компанія Державне підприємство «Об'єднана гірничо-хімічна компанія» (ДП «ОГХК»). Відповідно до умов двох лізингових угод, термін дії яких закінчився у 2014 р., ДП «ОГХК» виконувало функції оператора попередньо до реформи його корпоративного управління. У Звіті зазначається, що ОГХК буде у подальшому трансформовано у акціонерну компанію із поступовою приватизацією (стор.106).

Зміна умов права власності: У Звіті не подається жодної додаткової до наведеної інформації, що безпосередньо стосується будь-яких змін умов права власності.

Кредити та гарантії: У пункті 5.11.5 подано відомості щодо кредитів видобувним компаніям, гарантованих державою (стор.106-110). За Звітом (стор.106), лише одна нова кредитна угода була забезпечена державними гарантіями протягом звітного періоду. У Звіті ІПВГ повідомляється про державну гарантію зобов'язань «Нафтогаз», українського ДП, щодо кредиту на 300 мільйонів

дол.США. У Звіті надано інформацію стосовно банку кредитування та постанов, за якими було схвалено використання державної гарантії (Верховна Рада України, 2015b й 2015c), включно з умовами кредитної угоди. Також зазначено деякі положення щодо гарантій та кредиту як таких, зокрема дати виплат (у 2016 та 2017 рр.), із посиланнями на державний бюджет. Проте, у Звіті відсутня інформація стосовно відсоткових ставок (стор.107).

Відповідно до щорічного звіту НАК «Нафтогаз» за 2015 р. (Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», 2016 р., стор.229) (National Joint Stock Company "Naftogaz of Ukraine", 2016, р. 229), кредитні гарантії держави зазначено на стор.229, проте із значною різницею. У Звіті ІПВГ вказано гарантії на суму 7,16 мільярдів грн., або 300 мільйонів дол.США, що майже у 32 рази перевищує суму у 20,54 мільйоні грн., вказану у щорічному звіті НАК «Нафтогаз» за 2015 р. За виявлення різниці НА зауважив, що кредит від ЄБРР на суму 300 мільйонів дол.США декілька разів згадується у щорічному звіті НАК «Нафтогаз» за 2015 р. (стор.30, 41, 182 й 243). Проте ані Звіт ІПВГ, ані НА не змогли надати пояснень щодо кредиту, який, будучи відновлюваною кредитною лінією, може безперешкодно змінюватися протягом терміну дії кредитної угоди, та щодо заявленою суми у 20,54 мільйони грн. сукупних зобов'язань «Нафтогазу» до ЄБРР на кінець 2015 р. У Звіті ІПВГ не зазначається очевидна суперечливість звіту «Нафтогазу», у якому також стверджується на стор.41 та 182, що ним було використано приблизно 48,7 мільйонів дол.США кредиту ЄБРР у 2015 р., що дорівнює приблизно 1,1 мільярду грн., а не заявленим 20,54 мільйонам грн.

Окрім гарантії, у Звіті вказуються виплати за проблемними кредитами відповідно до угод про державні гарантії за вказаний період. Такі виплати справлялися згідно з гарантійними угодами із ПАТ «Лисичанськвугілля» (ЄДРПОУ 32359108) щодо кредиту від Китайського банку розвитку від 2011 р. На стор.109-110 зазначено, що зобов'язання ПАТ «Лисичанськвугілля» відносно держави протягом звітного періоду збільшилися на 309% - з майже 6 мільйонів дол.США до практично 25 мільйонів дол.США. Однак, у пункті представлено лише таблиці із виплатами, здійсненими ПАТ «Лисичанськвугілля» у 2014 й 2015 рр. (стор.108) із мінімальними поясненнями щодо виплат та зобов'язань, поданих поза таблицями на стор.108-110.

Коментар зацікавлених осіб

У Звіті ІПВГ зазначено декілька компаній, які перебувають у власності або під контролем держави. БГЗО дійшло одностайного висновку щодо нечіткості та неповноти інформації, наведеної у Звіті ІПВГ, стосовно участі держави, при цьому декілька членів зауважили неоднозначність та пробіли щодо деяких даних, наведених у Звіті ІПВГ. Під час консультацій було підтверджено відсутність єдиного розуміння участі держави у нафтогазовому та гірничому секторах, оскільки декілька представників надавали подібні, проте суперечливі пояснення.

Представники уряду пояснили, що не існувало жодних додаткових привілеїв або виплат стосовно ДП, але застосовувалися нижчі тарифи при обчисленні податкових зобов'язань. Всі ДП звітують Міністерству фінансів та ДФС, хоча НАК «Нафтогаз» звітує від свого імені та від всіх дочірніх підприємств Міністерству економічного розвитку і торгівлі України (Мінекономрозвитку).

Представниками громадськості та уряду було зазначено, що ДП залишають за собою попередньо встановлену частку прибутку, зазвичай у співвідношенні 50-50, відраховуючи залишок державі як дивіденди. Проте, безпосереднім отримувачем часто зазначалося Міністерство фінансів, а не

Міністерства, відповідальні за керування ДП. Також було відзначено, що на відрахування інших активів має видаватися наказ відповідного міністерства.

Дочірні підприємства НАК «Нафтогаз» підтвердили, що їхня фінансова звітність становить зміст консолідованих щорічних звітів НАК «Нафтогаз». Ними також було наголошено, що операції ДП є суворо регламентованими відповідно до планів та стратегій, затверджених урядом. Зазначене є особливо актуальним для нафтогазового сектору, зокрема стосовно транзиту/транспортування. Представники також відзначили значні зміни, що відбуваються в Україні, стосовно участі держави. Неодноразово було згадано ДП «Укртрансгаз» та його прийдешнє «розукрупнення», оскільки приватизація цієї компанії очікується найближчим часом. Представники громадськості також зауважили проблему постійного внесення змін до законів та нормативно-правових актів у контексті декількох ДП, що наразі проходять процедуру приватизації та реструктуризації.

НА зазначив, що не було виявлено жодних змін щодо права власності або діяльності уряду, що було підтверджено під час спотового аналізу щорічного звіту НАК «Нафтогаз» за 2015 р. (Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», 2016 р.) (National Joint Stock Company "Naftogaz of Ukraine", 2016). Було зауважено, що деякі зміни могли статися через ситуацію на сході України, проте UAEITI звільнено від обов'язку надавати інформацію щодо цих територій за рішенням Ради ІПВГ у відповідь на запит щодо адаптованої імплементації (EITI, 2016) стосовно представлення відомостей про видобувні галузі Донецької, Луганської областей та Криму.

Щодо державних гарантій та привілеїв, представниками громадськості було відзначено, що можна стверджувати наявність більшого обсягу державних гарантій, ніж зазначається у фінансовій звітності ДП, оскільки існують «імпліцитні» гарантії у вигляді нижчих від ринкових відсоткових ставок на кредити та подібні домовленості. Щодо деяких ДП зазначалася наявність накопичених значущих податкових заборгованостей, що не погашаються. Представники також підтвердили бюджетну підтримку та нестачу інформації стосовно певних отримувачів, проте зауважили, що відомості можна отримати із рахунків державного бюджету.

На запит щодо додаткової інформації стосовно ПАТ «Лисичанськвугілля», жодна із зацікавлених осіб не надала конкретних відомостей, окрім деяких представників громадськості, які зауважили, що не пригадують жодних обговорень цього питання під час засідань БГЗО. Один представник зазначив, що розповсюдженою практикою в Україні можна вважати надання ДП державних гарантій для закупівлі важкого машинного обладнання та оснащення, в той час як проект є неприбутковим. Зобов'язання з виплат тоді продовжують зростати.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, результати щодо відповідності України зазначеній вимозі слід вважати незадовільними. У Звіті ІПВГ зазначено, які державні підприємства включено у Звіт, проте, ми не змогли оцінити вичерпність інформації, зокрема щодо частки держави у кожному ДП. У Звіті відсутні загальні дані щодо принципів регулювання відносин між ДП та центральним урядом. У ньому представлено обмежену інформацію стосовно порядку регулювання фінансових відносин у певних секторах, а також практики, що пов'язані із цим. Зокрема, подано відомості щодо відрахувань з державного бюджету на користь ДП вугільного та залізничного секторів, а також фінансування сторонніми особами операцій НАК «Нафтогаз». Оскільки щорічний

звіт НАК «Нафтогаз» є основою для більшості газових ДП, зазначених у Звіті, це посилює рекомендації, прописані у пункті «Законодавча база» (# 2.1) Законодавча база (# , щодо необхідності УАЕІТІ фіксувати зміни у секторі на більш регулярній основі, наприклад, за допомогою онлайн-звітування.

У Звіті не наведено конкретних коментарів стосовно оцінки всеохоплюваності державного права власності. Це обтяжується нестачею інформації стосовно регіонів, які підпадають під дію запиту про адаптовану імплементацію на виконання рішення Ради ІПВГ, особливо щодо виявлення потенційних або наявних пробілів. Умови участі держави у капіталі певних компаній не представлені у Звіті ІПВГ як для ДП із часткою держави менше 100%, ДП, дочірніх підприємств, спільних підприємств, так і для угод про спільну діяльність. У Звіті не зазначається наявність чи відсутність змін у праві власності держави щодо ДП, проте всі дані свідчать на користь відсутності будь-яких змін. У Звіті ІПВГ згадуються дві кредитні гарантії, проте не зазначаються жодні державні кредити для ДП, також відсутні або не пояснюються деталі транзакцій.

Згідно з Вимогою 2.6.a, БГЗО має надати всебічний огляд державних підприємств включно з поясненнями переважно застосовуваних правил та практик щодо утримуваних ДП прибутків, реінвестування та фінансування сторонніми особами. Уряд також має забезпечити щорічне розкриття будь-яких змін у державному праві власності у ДП або його дочірніх підприємствах, й надати вичерпні відомості щодо кредитів та кредитних гарантій у контексті держави або ДП, надані гірничовидобувним, нафтовим та газовим компаніям, на виконання Вимоги 2.6.b.

Таблиця 1: Зведена таблиця Первісної оцінки: Укладання контрактів та отримання ліцензій

Положення ІПВГ	Резюме основних висновків	Первісна оцінка Міжнародним Секретаріатом відповідності положенням ІПВГ (зазначається рівень виконання вимог)
Законодавча база (# 2.1)	У Звіті України в рамках ІПВГ за 2014-2015 рр. викладено всю необхідну інформацію стосовно законодавчої та податкової бази. Зацікавлені особи також відзначили комплексний характер зазначеної вимоги, зауваживши, що подана інформація не є актуальною у зв'язку із пришвидшеним темпом впровадження реформ урядом України.	Рівень виконання вимог: задовільний
Видача ліцензій (# 2.2)	У Звіті викладено всі значущі аспекти щодо вимог, розкрито відповідні процедури та практики стосовно видачі ліцензій або надання прав на видобування в Україні. На чітко зазначає відсутність значних відхилень від наявних процедур, хоча й не вказуючи підстави для такого висновку. У Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. міститься практично вся необхідна інформація, а за відсутності певних деталей подаються електронні та інші посилання. Посилання можуть також використовуватися для компаній та секторів, не зазначених у Звіті.	Рівень виконання вимог: задовільний
Реєстри ліцензій (# 2.3)	Український загальнодоступний онлайн-реєстр ліцензій, Геоінформ, надійно функціонує та регулярно оновлюється. У ньому міститься вся необхідна інформація щодо власників ліцензій, координат та відповідних термінів – дати подачі заявки, терміну дії, а	Задовільний прогрес

Положення ІПВГ	Резюме основних висновків	Первісна оцінка Міжнародним Секретаріатом відповідності положенням ІПВГ (зазначається рівень виконання вимог)
	також інформація стосовно сировини, на яку видано спеціальний дозвіл.	
Розкриття контрактів (# 2.4)	У Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. та додатковому коментарі Незалежного Адміністратора зазначається відсутність єдиної політики уряду стосовно розкриття контрактів, а також відсутність вимог розкриття контрактів за законодавством, що регулює юридично оформлені угоди, які використовуються на території України. У Звіті ІПВГ окреслено вимоги контрактів, особливо типових угод (УСД та УРП). БГЗО та національний секретаріат докладають значних зусиль із просування практики розкриття контрактів за допомогою законопроекту.	Задовільний прогрес
Розкриття бенефіціарних власників (# 2.5)	Наразі немає вимоги до країн-виконавців щодо вживання заходів та звіту про підсумки виконання стосовно усього, зазначеного вище, проте, з погляду Секретаріату, Україні виконала більше, ніж вимагається, створивши загальнодоступний реєстр бенефіціарних власників, відповідно до рекомендації Стандарту ІПВГ. ІПВГ Україна також заслуговує на високу оцінку за перебування у авангарді розкриття бенефіціарних власників та наявності чітких вимог щодо такого розкриття. На підставі інформації Звіту ІПВГ за 2014-2015 рр. та аналітичних розвідок,	Перевищує вимоги

Положення ІПВГ	Резюме основних висновків	Первісна оцінка Міжнародним Секретаріатом відповідності положенням ІПВГ (зазначається рівень виконання вимог)
	<p>проведених зацікавленими особами як з БГЗО, так і зовнішніми, ми дійшли висновку, що відомості, які містяться у реєстрі бенефіціарних власників (Єдиному державному реєстрі) є актуальними, всеохоплюючими та надійними.</p>	
Участь держави (# 2.6)	<p>У Звіті ІПВГ зазначено, які державні підприємства включено у Звіт, проте, ми не змогли оцінити вичерпність інформації, зокрема щодо частки держави у кожному ДП. У Звіті відсутні загальні дані щодо принципів регулювання відносин між ДП та центральним урядом. У ньому представлено обмежену інформацію стосовно порядку регулювання фінансових відносин у певних секторах, а також практики, що пов'язані із цим. Зокрема, подано відомості щодо відрахувань з державного бюджету на користь ДП вугільного та залізорудного секторів, а також фінансування сторонніми особами операцій НАК «Нафтогаз». Оскільки щорічний звіт НАК «Нафтогаз» є основою для більшості газових ДП, зазначених у Звіті, це посилює рекомендації, прописані у пункті «Законодавча база» (# 2.1) Законодавча база (# , щодо необхідності UAEITI фіксувати зміни у секторі на більш регулярній основі, наприклад, за допомогою онлайн-звітування.</p>	Незадовільний прогрес

Положення ІПВГ	Резюме основних висновків	Первісна оцінка Міжнародним Секретаріатом відповідності положенням ІПВГ (зазначається рівень виконання вимог)
	<p>У Звіті не наведено конкретних коментарів стосовно оцінки всеохоплюваності державного права власності. Це обтяжується нестачею інформації стосовно регіонів, які підпадають під дію запиту про адаптовану імплементацію на виконання рішення Ради ІПВГ, особливо щодо виявлення потенційних або наявних пробілів. Умови участі держави у капіталі певних компаній не представлені у Звіті ІПВГ як для ДП із часткою держави менше 100%, ДП, дочірніх підприємств, спільних підприємств, так і для угод про спільну діяльність. У Звіті не зазначається наявність чи відсутність змін у праві власності держави щодо ДП, проте всі дані свідчать на користь відсутності будь-яких змін. У Звіті ІПВГ згадуються дві кредитні гарантії, проте не зазначаються жодні державні кредити для ДП, також відсутні або не пояснюються деталі транзакцій.</p>	
<p>Рекомендації Секретаріату:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. З метою підвищення актуальності та релевантності інформації БГЗО та уряду України пропонується розглянути можливість впорядкування та розкриття інформації стосовно законодавчої та податкової баз України в режимі онлайн, створюючи умови для своєчасного та більш регулярного оновлення даних, сприяючи віддзеркаленню наявної ситуації у видобувному секторі України. 2. Відповідно до вимоги 2.2.а, уряд має забезпечити щорічне розкриття технічних та фінансових вимог до отримуваних ліцензій та будь-яких нетривіальних відхилень від чинних законодавчих та нормативно-правових баз, що регулюють отримання та передачу ліцензій. 3. Для забезпечення надання більш релевантних та конкретних рекомендацій щодо 		

Положення ІПВГ	Резюме основних висновків	Первісна оцінка Міжнародним Секретаріатом відповідності положенням ІПВГ (зазначається рівень виконання вимог)
	<p>покращення системи видачі ліцензій в Україні, БГЗО рекомендовано розглянути можливість проведення додаткових аналітичних розвідок стосовно результативності та ефективності наявних процедур надання прав на видобування та проведення геологорозвідувальних робіт в Україні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. БГЗО та уряду України рекомендовано дослідити можливості надання інформації у відкритих форматах даних, як, наприклад, CSV або Microsoft Excel, з метою оптимізації доступності та спрощення збору даних, що стосуються Звіту ІПВГ. 5. БГЗО рекомендовано вивчати політику уряду стосовно прозорості контрактів та наявну практику у майбутніх звітах ІПВГ. БГЗО та Уряду рекомендовано продовжувати докладати зусилля щодо сприяння розкриттю контрактів, на виконання Вимоги 2.4. 6. З метою оптимізації імплементації та підготовки інформації для повного розкриття бенефіціарних власників до 2020 р., ІПВГ Україна рекомендовано розглянути можливість проведення ширшої роз'яснювальної роботи серед компаній стосовно цілей прозорості даних про бенефіціарних власників, а також обговорення з представниками органів державного управління способу надання такої інформації у відкритих форматах даних. БГЗО також рекомендовано подавати у Звітах ІПВГ результати імплементації дорожньої карти бенефіціарних власників. БГЗО та уряду України рекомендовано вивчити можливість розширення доступу до даних, зокрема за допомогою застосування відкритого формату даних до інформації про бенефіціарних власників. 7. Згідно з Вимогою 2.6.a, БГЗО має надати всебічний огляд державних підприємств включно з поясненнями переважно застосовуваних правил та практик щодо утримуваних ДП прибутків, реінвестування та фінансування сторонніми особами. Уряд також має забезпечити щорічне розкриття будь-яких змін у державному праві власності у ДП або його дочірніх підприємствах, й надати вичерпні відомості щодо кредитів та кредитних гарантій у контексті держави або ДП, надані гірничовидобувним, нафтовим та газовим компаніям, на виконання Вимоги 2.6.b. 	

3. Контроль та видобування

3.1 Короткий огляд

У цьому пункті представлено відомості щодо імплементації вимог ІПВГ стосовно геологорозвідувальних робіт, видобування та експорту.

3.2 Оцінка

Огляд видобувного сектору включно з геологорозвідувальними роботами (# 3.1)

Огляд підсумків виконання

Геологорозвідувальні роботи: У пункті 5.1 представлено підгалузі, що є важливими для видобувної галузі України (стор.24-26). Також у розділі 5 подано окремі пункти з описом кожної з відповідних підгалузей: нафта та газ (стор.34-46), вугілля (стор.26-33), залізна руда (стор.47-57), титан (стор.57-62) та марганець (62-69). У кожному такому пункті представлено загальний огляд сектору, зокрема регіональне розташування основних покладів, загальний огляд структури галузі та відомості про основні компанії, що здійснюють відповідну діяльність в Україні.

У підпунктах пункту 5.9 (стор.85-90) також зазначено загальні дані щодо геологорозвідувальних робіт стосовно всіх підгалузей. Найбільша активність щодо підтверджених запасів нафтогазових та вугільних ділянок спостерігається з боку державних підприємств (ДП), тоді як приватні підприємства мають низький рівень замученості. У Додатку 10 Звіту ІПВГ подано інформацію щодо класифікації корисних копалин на території України, що також дозволяє виокремлювати дані по резервах для видобувної галузі.

У Звіті також подається інформація стосовно нафтогазотранспортного сектору на стор.69-78, для отримання додаткової інформації див. Надходження від транспортування (# 4.4) цього розділу.

Коментар зацікавлених осіб

Представниками уряду, компаній та громадськості не було висловлено жодних претензій стосовно огляду видобувного сектору у Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр., в тому числі щодо огляду геологорозвідувальних робіт. БГЗО зауважила, що наразі провадиться вивчення можливостей включення інформації щодо оцінки запасів титанового сектору, оскільки технічна інформація стосовно запасів корисних копалин (особливо титану) вважається державною таємницею відповідно до чинного законодавства України (стор.214).

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна досягла задовільних результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. У Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. надано огляд видобувних галузей включно із значущими геологорозвідувальними роботами та розробками у всіх підгалузях. За відсутності загальнодоступних відомостей щодо певних аспектів в рамках видобувних галузей, як-от, наприклад, стосовно оцінки запасів, БГЗО вивчаються можливості оптимізації процесу у зазначеному напрямі.

Дані щодо видобування (# 3.2)

Огляд підсумків виконання

Обсяги видобування: у Звіті ІПВГ розкрито обсяги видобування для кожної з підгалузей, причому інформація практично є ідентичною із невеликими варіаціями. Дані подано як сумарну кількість та як розподілену за різними типами сировини, компаній та регіонів. Джерелом інформації здебільшого виступає ДНВП «Геоінформ України» (2017 р.) (2017).

Відсутньою є лише інформація від уряду України про запаси та видобування, пов'язані із титаном, подається лише оцінка. В Україні зазначена інформація вважається державною таємницею⁸⁷ (стор.57-59) (рр. 57-59), тому дані щодо видобування ґрунтуються на розвідках Геологічної служби США (2016 р.) (2016). З цієї причини у Звіті зауважується, що деякі з оцінок можуть відрізнитися від фактичних обсягів видобування, а обсяги та вартість експорту можуть бути вищими через різницю у способах визначення, оскільки дані з експорту ґрунтуються на опублікованих відомостях Державної служби статистики України (ДССУ) (2017 р.) (2017).

Вартість видобування: У Звіті відсутня інформація щодо оцінки вартості видобування відповідно до розкритих обсягів видобування, також немає інформації стосовно середньої ціни на кожний вид сировини, що виробляється. Не надається й жодних пояснень щодо відсутності інформації із зазначених питань на виконання цієї вимоги.

Місцезнаходження: Щодо даних стосовно кожної географічної локації дивись пункти, викладені вище.

Коментар зацікавлених осіб

Представники громадськості та компаній не висловили жодних претензій стосовно даних щодо видобування, представлених у Звіті ІПВГ. Проте, представники приватного сектору зауважили наявність численних та дублюючих одна одну вимог до звітності, що створює непорозуміння стосовно методології складання та обчислення. Зацікавлені особи з уряду висловили занепокоєння щодо відсутності єдиного огляду та контролю даних з видобування, що призводить до наявності суперечливих відомостей. Вони зазначили, що контроль обсягів видобування в основному потрібен для обчислення роялті, виплачуваного компаніями на користь держави, але більшість даних не можуть бути опубліковані через вимогу дотримання конфіденційності. Не окреслено жодних методів верифікації чи функціональних обов'язків. Зацікавлені особи всіх трьох залучених груп висловили найбільшу впевненість щодо даних стосовно обсягів видобування газу через рівень ретельності систем контролю газотранзитної/газотранспортної системи.

Жодна із зацікавлених осіб не подала коментар щодо відсутньої інформації стосовно вартості видобування, проте деякі зазначили додатковий документ, розроблений НА, у якому робиться спроба представити відповідну інформацію на Вимогу 3.2 (Ernst and Young, недатовано) (Ernst & Young, n.d.). У процесі консультацій НА повідомив, що відомості щодо вартості видобування, а також оцінювання не було включено у Звіт. Також було зазначено, що у додатковому документі подаються загальні обчислення у контексті України, зроблені Державною службою статистики для усього сектору. У документі вартість видобування розподілено для і) видобутку корисних копалин та

бурого вугілля; ii) видобутку нафти та природного газу; та iii) видобутку рудних корисних копалин, інших мінералів, проведення основних та допоміжних робіт. НА визнав відсутність розподілення за типами сировини відповідно до Вимоги 3.2. Основне занепокоєння НА у обчисленні вартості видобування викликають три паралельні канали звітності, що використовують різні методи і тому представляють різні результати.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна досягла значних результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. UAЕІТ подає відомості щодо обсягів видобування за кожною сировиною на Вимогу 3.2. Консультації із зацікавленими особами привернули увагу до потенційної проблеми із надійністю даних, оскільки наявні три різні канали, що надають різні кількісні показники. Відомості щодо зазначеного відсутні у Звіті ІПВГ, як і будь-яке обговорення надійності наявних кількісних показників. Проте, за нашою оцінкою, ступінь розкриття даних щодо обсягів видобування в Україні можна вважати достатнім.

Відсутнє обчислення вартості видобування. Підтвердження щодо цього було отримано у процесі консультацій із зацікавленими особами. Немає послідовних даних щодо вартості видобування за видами сировини, на Вимогу 3.2 ІПВГ. У додатковому документі, поданому після публікації Звіту ІПВГ, зроблено спробу представити відсутню інформацію, проте подані відомості щодо вартості видобування є недостатньо деталізованими.

На виконання Вимоги 3.2 БГЗО має забезпечити розкриття у подальших звітах інформації щодо вартості видобування для кожної видобувної сировини, що виробляється, зокрема неочищеної нафти, природного газу та кожної корисної копалини, зазначеної у звіті. Оптимізуючи роботу у цьому напрямі, БГЗО рекомендується приділити увагу паралельним системам звітності щодо обсягів видобування, із залученням регулярних публікацій та процедур верифікації, для забезпечення послідовності, регулярності та надійності даних.

Дані щодо експорту (# 3.3)

Огляд підсумків виконання

Обсяги експорту: У Звіті ІПВГ дані щодо експорту подано подібно до даних щодо видобування для кожної підгалузі. Більшість даних представлено одразу для видобування, імпорту та експорту нафти та газу (стор.44-46), вугілля (стор.30-31), заліза (стор.52-55), титану (стор.59-60) та марганцю (стор.66-67).

Вартість експорту: Додатково у пункті 5.10.4 (стор.101-102) представлено інформацію стосовно вартості експорту нафти, газу, заліза та вугілля.

У Звіті представлено відомості стосовно як обсягів, так і вартості експорту. Інформацію представлено й як сумарну кількість, й як розподілену за різними типами сировини (по всіх підгалузях). Також подано дані щодо експорту по країнах призначення. Проте, на відміну від даних щодо видобування, джерелом інформації виступає Держкомстат України, ДССУ (Державна служба статистики України,

2017 р.). Дані щодо експорту вугілля, зокрема інформацію про пункти призначення, наразі є такими, що можна отримати лише з платформи Геоінформ (ДНВП «Геоінформ України», 2017 р.) (Geoinform of Ukraine SRPE, 2017).

Коментар зацікавлених осіб

Зацікавленими особами не було висловлено жодних претензій стосовно Вимоги 3.3, хоча представники уряду зауважили публічну доступність даних щодо обсягу та вартості експорту титану, але відсутність даних щодо його видобування. Вони пояснили, що розкриті дані є доступними на вимогу міжнародної звітності, тоді як дані щодо внутрішнього видобування все ще вважаються державною таємницею відповідно до чинного законодавства.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна досягла задовільних результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. Дані щодо експорту подано як стосовно обсягів, так і щодо вартості по всіх секторах. Обсяги вказано як сумарну кількість для кожної сировини й як розподілену за підтипами, наприклад, окремо для кам'яного вугілля та бурого вугілля. Як обсяги, так і вартість розподільно вказано за країнами призначення, й в цілому, розкриття інформації відповідає Вимозі 3.3.

Таблиця 2: Зведена таблиця Первісної оцінки: Контроль та видобування

Положення ІПВГ	Резюме основних висновків	Первісна оцінка Міжнародним Секретаріатом відповідності положенням ІПВГ (зазначається рівень виконання вимог)
Огляд видобувного сектору включно з геологорозвідувальними роботами (# 3.1)	У Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. надано огляд видобувних галузей включно із значущими геологорозвідувальними роботами та розробками у всіх підгалузях. За відсутності загальнодоступних відомостей щодо певних аспектів в рамках видобувних галузей, як-от, наприклад, стосовно оцінки запасів, БГЗО вивчаються можливості оптимізації процесу у зазначеному напрямі.	Задовільний прогрес
Дані щодо видобування (# 3.2)	<p>УАЕІТІ подає відомості щодо обсягів видобування за кожною сировиною на Вимогу 3.2. Консультації із зацікавленими особами привернули увагу до потенційної проблеми із надійністю даних, оскільки наявні три різні канали, що надають різні кількісні показники. Відомості щодо зазначеного відсутні у Звіті ІПВГ, як і будь-яке обговорення надійності наявних кількісних показників. Проте, за нашою оцінкою, ступінь розкриття даних щодо обсягів видобування в Україні можна вважати достатнім.</p> <p>З іншого боку, відсутнє обчислення вартості видобування. Підтвердження щодо цього було отримано у процесі консультацій із зацікавленими особами. Немає</p>	Значний прогрес

	<p>послідовних даних щодо вартості видобування за видами сировини, на Вимогу 3.2 ІПВГ. У додатковому документі, поданому після публікації Звіту ІПВГ, зроблено спробу представити відсутню інформацію, проте подані відомості щодо вартості видобування є недостатньо деталізованими.</p>	
Дані щодо експорту (# 3.3)	<p>Дані щодо експорту подано як стосовно обсягів, так і щодо вартості по всіх секторах. Обсяги вказано як сумарну кількість для кожної сировини й як розподілену за підтипами, наприклад, окремо для кам'яного вугілля та бурого вугілля. Як обсяги, так і вартість розподільно вказано за країнами призначення, й в цілому, розкриття інформації відповідає Вимозі 3.3.</p>	Задовільний прогрес
<p>Рекомендації Секретаріату:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На виконання Вимоги 3.2 БГЗО має забезпечити розкриття у подальших звітах інформації щодо вартості видобування для кожної видобувної сировини, що виробляється, зокрема неочищеної нафти, природного газу та кожної корисної копалини, зазначеної у звіті. Оптимізуючи роботу у цьому напрямі, БГЗО рекомендується приділити увагу паралельним системам звітності щодо обсягів видобування, із залученням регулярних публікацій та процедур верифікації, для забезпечення послідовності, регулярності та надійності даних. 		

4. Збір податкових надходжень

4.1 Короткий огляд

У цьому пункті подано відомості щодо імплементації вимог ІПВГ стосовно прозорості податкових надходжень, зокрема всеохоплюваності, якості та рівня даних, що розкриваються. Також розглядається відповідність Вимогам ІПВГ у контексті порядку складання Звітів ІПВГ.

4.2 Оцінка

Суттєвість (# 4.1)

Огляд підсумків виконання

Для цілей проекту Звіту ІПВГ, НА було проаналізовано підгалузі видобувних галузей й запропоновано включити відомості щодо добутку нафти, газу, вугілля та залізної руди, а також транспортування нафти та газу (UAEITI, 2016e). 6 вересня 2016 р. БГЗО було обговорено результати попередньої проробки проекту Звіту ІПВГ за 2016 р. й погоджено включення зазначених секторів, що складають 95% державних податкових надходжень від видобувних галузей, у Звіт ІПВГ за 2014-2015 рр. (UAEITI, 2016c). Представники уряду-члени БГЗО запропонували додати ще два гірничі сектори, які становили меншу значущість у контексті податкових надходжень, проте є надзвичайно привабливими для іноземних інвестицій. Таким чином, БГЗО погодилася додати марганцевий та титановий гірничий сектори до проекту Звіту ІПВГ (UAEITI, 2016c). БГЗО також розглянуло можливість включення урану до Звіту ІПВГ, хоча, згідно з результатами попередньої проробки проекту Звіту ІПВГ за 2016 р., незважаючи на значні запаси, видобування урану було визначене як незначуще (UAEITI, 2016e).

Поріг суттєвості для податкових надходжень:

У попередньому проекті ІПВГ за 2016 р. пояснюється, що, з метою визначення суттєвості податкових надходжень, НА ЕеЯ зробив запит до Державної фіскальної служби України щодо надання інформації стосовно податкових надходжень від видобувних галузей до державного бюджету. Згідно з попереднім проектом, наявні 36 податкових та 22 неподаткових платежів від видобувних галузей, облікованих у державному бюджеті. НА було запропоновано включити податкові надходження, що склали 97,65% всіх надходжень від видобувних галузей у 2014 р. та 95,49% у 2015 р. У процесі консультацій із зацікавленими особами, НА пояснив, що неподаткові платежі склали близько 1% сумарних державних податкових надходжень від видобувних галузей. БГЗО та НА, не визначивши чіткий кількісний поріг суттєвості, скористалися цільовим підходом звірки. Таким чином, БГЗО було визначено та затверджено дев'ять податкових та неподаткових потоків надходжень. А саме: податок на прибуток фізичних осіб, податок на прибуток юридичних осіб, плата за надокористування, ПДВ, акцизний податок, мито на транспортування, екологічний податок, податок на прибуток від нерухомості та підприємницької діяльності й єдиний соціальний внесок. НА дійшов висновку, що всі значні платежі та податкові надходження були включені до Звіту ІПВГ, що вичерпно та всебічно схарактеризувало податкові надходження держави від видобувних галузей, за умови повного розкриття відомостей компаніями (UAEITI, 2016e).

6 вересня 2016 р. БГЗО було обговорено результати попередньої проробки проекту Звіту ІПВГ за 2016 р. й погоджено включення зазначених потоків податкових надходжень у Звіт ІПВГ за 2014-2015 рр. (UA-EITI, 2016с).

Опис потоків податкових надходжень

У Звіті ІПВГ, вочевидь, містяться відомості про всі потоки податкових надходжень, що вимагаються за Стандартом ІПВГ. Звірка включає дев'ять найбільших потоків, що складають більше 95% всіх податкових надходжень від видобувних галузей. Зокрема, податок на прибуток фізичних осіб, податок на прибуток юридичних осіб, мито на видобування (плата (орендна) за надкористування задля видобутку корисних копалин), податок на додану вартість, акцизний податок на підакцизні товари, вироблені в Україні (далі – акцизний податок), мито на транспортування природного газу, мито на транспортування нафти та нафтопродуктів, екологічний податок, податок на прибуток від нерухомості та підприємницької діяльності й єдиний соціальний внесок (стор.167). Подано детальний опис потоків податкових надходжень, включно з електронними посиланнями на конкретні пункти Податкового кодексу у пункті 6.4 на стор.133-146.

Поріг суттєвості для компаній:

За даними НА, БГЗО прийняла рішення обрати 97 видобувних компаній із загальної кількості у 673, що складає 99 % податкових надходжень від видобувних галузей до державного бюджету (стор.167). БГЗО та НА використали один і той самий метод звірки для обрання виробничих компаній. На стор.36-37 Зведеного звіту ІПВГ подано повний перелік компаній відповідно до цілей ІПВГ, включно з тими, що не надали звітні дані. Всі видобувні компанії, що отримали ліцензії у 2014-2015 рр. та видобували сировину, перелічені у Додатку 3 на стор.228. Повний перелік компаній, відповідно до цілей ІПВГ, включно з тими, що не надали звітні дані, наведено у Додатку 18 на стор.524. Наявний короткий коментар від НА стосовно всеохоплюваності звітів компаній, у якому стверджується, що «нестача відповідей від більшості компаній унеможлиблює вичерпну звірку платежів» (стор.172).

Виробничі компанії та звітність:

У Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. зазначається, що лише 51 компанія з 97 надала необхідні за ІПВГ дані (стор.172). НА також зауважив, що сім видобувних компаній, що не увійшли у сферу вивчення, надали звітні дані, незважаючи на те, що перебувають нижче порогу суттєвості (стор.172). За результатами консультацій із зацікавленими особами НА відзначив, що 59 компаній надали звітні форми на додачу до 51 підзвітної компанії, сім дрібних компаній надали дані на добровільній основі, а ТОВ «ДТЕК «Добропілляугілля» надало лише часткову інформацію. Таким чином, загальна кількість компаній, включених у Звіт ІПВГ, становить 104, замість 97 виробничих компаній (Ernst and Young, 2017). НА не надав коментаря стосовно суттєвості вилучення компаній. Також НА не прокоментував всеохоплюваність розкриттів чи її відсутність.

Державні установи та звітність:

У Додатку 18 звіту (стор.524) перелічуються 28 державних установ, що були відібрані для надання контекстуальних та фінансових даних для Звіту ІПВГ за 2014-15 рр. Згідно з Додатком 18, лише шість державних установ відповіли, що не можуть надати або не мають у наявності запитані дані. Серед них Міністерство охорони здоров'я України, Державна комісія України по запасах корисних копалин, Державна інспекція сільського господарства України, Львівський державний інститут з

проекування нафтопереробних і нафтохімічних підприємств, ДП «Укртранснафтапродукт» й Директорат будівництва та житлово-комунального господарства України. На думку Міжнародного Секретаріату, жодна із зазначених вище шести установ не залучена до регулювання видобувних галузей, зокрема збору податкових надходжень. За Формами зведених даних за 2014 та 2015 рр., єдиним збирачем податкових та неподаткових надходжень в Україні є Державна фіскальна служба, яка представила повне розкриття даних.

Відхилення:

У Пункті 4.3 Звіту ІПВГ (стор.23) подано пояснення, що члени БГЗО дійшли згоди вважати відхилення у 5% чи менше у звітному потоці податкових надходжень не суттєвими і такими, що не потребують вивчення з боку НА (UAЕІТІ, 2017b). Відповідно до наведених у Таблицях 7.3-5 та 7.3-6 (стор.175) даних, відхилення є незначущими й перебувають нижче порогу суттєвості, а отже не потребуються аналітичного втручання. Згідно з рішенням БГЗО, зазначені відхилення не вивчалися НА (UA-EITI, 2016c).

Повне розкриття даних з боку держави:

Відповідно до Форм зведених даних за 2014 та 2015 рр., єдиним збирачем податкових та неподаткових надходжень в Україні є Державна фіскальна служба, яка представила повне одностороннє розкриття сумарного прибутку, із врахуванням непідзвітних компаній, щодо кожного потоку матеріальних податкових надходжень.

Коментар зацікавлених осіб

Члени БГЗО підтвердили обговорення та погодження виробничих видобувних секторів, матеріальних потоків податкових надходжень та компаній на засіданні у вересні 2016 р., на якому НА було представлено результати попередньої проробки даних. Зацікавлені особи пояснили, що НА взяв всі видобувні компанії, залучені до нафтового, газового, гірничого секторів та транспортування вуглеводнів, й відібрав 97 найбільших компаній, які становлять 95% державних податкових надходжень. Щодо загальної кількості компаній НА зазначив, що сім не виробничих компаній за власною ініціативою надіслали звітні форми й, таким чином, були враховані до першоПервісних 97 відібраних компаній, формуючи сумарну кількість у 104 видобувні компанії.

Члени БГЗО висловили занепокоєння щодо компаній, які не надіслали звіти. Більшість з них є компаніями гірничого сектору, які не зобов'язані надавати звіт за Стандартом ІПВГ. Окрім цього, більшість вугледобувних компаній знаходиться у східній зоні конфлікту й не мають можливості подати дані за 2014 та 2015 рр. або, за гіршим сценарієм розвитку подій, втратили контроль над шахтами.

Всі зацікавлені особи підтвердили наявність дев'яти матеріальних потоків на підставі відомостей попереднього проекту Звіту й висловили побажання включити в Звіт ІПВГ за 2016 р. 5% орендну плату громадам. Один представник громадськості висловив думку про те, що у майбутньому було б доцільно розглянути адміністративно-територіальний платіж – податок на землю – який не утворює матеріальний потік у контексті державного бюджету, проте є значущим на місцевому рівні.

Під час консультацій із зацікавленими особами НА зазначив проблематичність здійснення аналізу

відхилень, оскільки ДФС не виявила зацікавленості у наданні офіційних пояснень. На питання щодо запиту НА до ДФС стосовно пояснення відхилень, НА було визнано, що жодного офіційного листа до ДФС стосовно відхилень надіслано не було. Також було зауважено, що інформація від ДФС надходить із значним запізненням, що утруднює надсилання нового запиту.

Представник уряду пояснив, що більшість відхилень пов'язані із відмінністю систем обліку у ДФС та видобувних компаній. ДФС враховує готівкові податкові надходження, тоді як компанії обліковують платежі за принципом нарахувань. Траплялись випадки, коли компанії мали значні борги та штрафи за несплату податків у попередніх податкових роках, але включали їх до звітнього періоду 2015 р. Щодо небажання ДФС надавати пояснення стосовно відхилень, представник уряду зазначив, що жодних офіційних запитів від НА щодо згаданого не надходило.

Первісна оцінка

Згідно з оцінкою Міжнародного Секретаріату, **Україна** досягла **значних** результатів щодо відповідності цій вимозі. Незважаючи на нестачу чіткого кількісного порогу суттєвості, БГЗО та НА було використано цільовий метод звірки за результатами попередньої проробки проекту звіту. У Протоколах засідань зазначено рішення БГЗО стосовно відбору всіх значущих потоків податкових надходжень та найбільших компаній-платників податків. У Звіті подано опис кожного потоку податкових надходжень. Також у ньому представлено всебічну звірку державних податкових надходжень та платежів компаній відповідно до погодженого обсягу, включно з розкриттям з боку держави податкових надходжень від компаній, що перебувають нижче порогу суттєвості. У Звіті відсутні чіткі дані щодо звітності державних установ. Також відсутня оцінка суттєвості вилучення компаній. Не подається висновок НА стосовно всеохоплюваності розкриття та його пояснення щодо відхилень.

У наступному Звіті ІПВГ БГЗО має забезпечити подання відомостей повного розкриття з боку держави за окремими установами та потоками податкових надходжень. Також БГЗО має забезпечити включення чіткої оцінки НА щодо всеохоплюваності наступного Звіту ІПВГ та, за необхідності, пояснень й аналізу щодо відхилень.

Податкові надходження у натуральній формі (# 4.2)

Огляд підсумків виконання

У Додатку 19 Звіту ІПВГ за 2014-2015 рр. подано пояснення, що уряд не провадить збори податкових надходжень від нафтового, газового та гірничого секторів у натуральній формі. Продаж податкових надходжень, отриманих у натуральній формі, не застосовується.

Коментар зацікавлених осіб

Представник уряду підтвердив, що уряд не провадить збори податкових надходжень у натуральній формі, і жодна із зацікавлених осіб не спростувала зазначене стосовно України.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, ця вимога не застосовна в Україні.

Бартерні та інфраструктурні транзакції (# 4.3)

Огляд підсумків виконання

У Додатку 19 Звіту ІПВГ стверджується таке: в Україні не використовуються інфраструктурні зобов'язання та бартерні домовленості. НА було доручено вивчити питання застосування в Україні інфраструктурних та бартерних угод. У попередньому проекті за 2016 р., підготовленому Незалежним Адміністратором Ernst and Young, немає підтвердження практики застосування в Україні інфраструктурних та бартерних транзакцій. БГЗО обговорила результати проробки попереднього звіту за 2016 р. щодо інфраструктурних та бартерних транзакцій й дійшла висновку, що ця вимога не застосовна в Україні (UA-EITI, 2016c).

Коментар зацікавлених осіб

Представники уряду й компаній підтвердили, що в Україні відсутня практика застосування інфраструктурних та бартерних транзакцій, і жодна із інших зацікавлених осіб не спростувала зазначене.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, ця вимога на застосовна в Україні.

Податкові надходження від транспортування (# 4.4)

Огляд підсумків виконання

Транспортування нафти та газу територією України є суттєво значущим, й відомості щодо нього подано у Звіті ІПВГ у пункті 5.7 на стор.69-78. У Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. стверджується, що у 2015 р. обсяг транзиту газу територією України становив 67,1 б м³. У Звіті зазначається, що у 2015 р. уряд почав реформування транспортувального сектору шляхом передачі функцій транспортування від «Нафтогазу» до ПАТ «Укртрансгаз» як незалежного оператора транспортування. Також відбулося покращення системи тарифів (стор.12).

У Звіті подано опис порядку та умов транспортування, зокрема види сировини (нафта та газ), маршрути транспортування, трубопроводи та їхня пропускна здатність, законодавча база, що регулює сектор, та компанії-оператори. Операторами системи транспортування нафти та газу є дві державні компанії – «Укртрансгаз» та «Укртранснафта». ПАТ «Укртрансгаз» надає щоденну оновлювану інформацію на своєму веб-сайті⁸⁷ щодо діяльності в рамках газотранспортної системи України. ПАТ «Укртранснафта» - єдина національна компанія із транспортування нафти, що є

⁸⁷<http://utg.ua/live/>

оператором трьох трубопроводів. ПАТ «Укртранснафта» перекачує нафтову суміш російської марки «Urals», а також нафту вітчизняного видобування, від видобувних ділянок до нафтозаводів (стор.73-74).

У Звіті визначаються відповідні податки на транспортування, тарифні ставки (стор.72, стор.75) та обсяги газу (стор.73) та нафти (стор.76). У Звіті пояснюється, що з 2016 р. загальний тариф на транспортування природного газу становить 732,7 грн. (28 дол.США) за одну тисячу м³. Стосовно тарифів на 2014-2015 рр. НА зазначає таке:

«Тариф на транспортування природного газу значно змінився протягом 2014-2015 рр. через декілька факторів, зокрема через девальвацію української гривні у порівнянні із світовими валютами, й зменшенням нафти та газу на світових ринках» (стор.72).

Стосовно податкових надходжень, у Звіті розкрито дані щодо сумарного прибутку «Укртрансгазу» від транспортування газу (стор.72) та «Укртраснафти» від транспортування нафти (стор.76), але вони не розподілені за маршрутами транспортування/потоками податкових надходжень, компаніями-платниками. У Звіті наведено звірку мита на транспортування (таблиця 7.4-14 на стор.189). У пункті 7.6 стосовно Звірки надходжень від транспортування нафти та газу наведено дані звірки податкових надходжень від «Укртраснафти» та «Укртрансгазу» у вигляді схеми на стор.209.

У Звіті зазначається, що ПАТ «Укргазвидобування» та ПАТ «Укрнафта» є найбільшими платниками за транспортування природного газу, що становлять 83% всіх платежів компаній операторам газотранспортної системи у 2014 р. та близько 73% всіх платежів за транспортування у 2015 р. (стор.209). Окрім цього, у Звіті розкрито відомості щодо суми податків, сплачуваних «Укртрансгазом» та «Укртраснафтою» уряду України.

Коментар зацікавлених осіб

За словами зацікавлених осіб, транспортування нафти та газу було включено до сфери вивчення ІПВГ ще у період формування першого Звіту ІПВГ за 2013 податковий рік. Не було висловлено особливих думок щодо того, чи ця вимога всебічно висвітлена у Звіті ІПВГ за 2014-15 рр.

За словами Незалежного Адміністратора, тарифи на нафту та газ від 2014 р. не є наразі релевантними, оскільки у 2015 р. парламентом було прийнято нове законодавство для регулювання операцій з транспортування нафти та газу. Всі тарифи було чітко визначено, окрім одного контракту на транзит газу між «Нафтогазом» та «Газпромом» (Росія). Умови контракту не розголошувалися, так само, як і тарифи. Відомості щодо обсягів транзиту газу розкрито на веб-сайті «Укртрансгазу».

За словами представника галузі, «Укртрансгаз» є прозорим щодо газової системи й дані стосовно щоденного обсягу та вартості газу, що транспортується та зберігається, доступні онлайн. Зустріч представника «Укртранснафти» із Міжнародним Секретаріатом не відбулася.

Представник громадськості зазначив, що транспортування нафти та газу є більш-менш прозорим, тоді як справжньою проблемою є транспортування газу від регіональних газових компаній до

домашніх господарств. За умови того, що газопостачання до домашніх господарств здебільшого субсидується з бюджету, місцеві газові компанії, вочевидь, можуть маніпулювати на свою користь обсягами газопостачання кінцевому споживачу.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, **Україна** досягла **значних** результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. БГЗО доклала значущих зусиль щодо підвищення прозорості порядку та умов транспортування, таких, як опис порядку та умов транспортування, визначення податків, тарифних ставок та методики їхнього обчислення, й обсягу. Однак, податкові надходження, отримувані у тарифах та інших платежах, не розподілено за компаніями-платниками та маршрутами транспортування/потоками податкових надходжень.

Відповідно до Настанови з валідації, «розкриття суттєвих надходжень від транспортування рекомендовано, проте не вимагається, відповідно до положень ІПВГ. Якщо надходження від транспортування є суттєвими, проте не розголошуються, процедура валідації передбачає оцінку того, чи БГЗО задокументувала та пояснила перешкоди стосовно надання зазначеної інформації й плани уряду щодо подолання цих перешкод». У Звіті не наведено пояснень перешкод повній прозорості транспортування нафти та газу. У наступному звіті БГЗО має забезпечити розподілення надходжень від транспортування за трубопроводами/маршрутами та компаніями-платниками.

Проведення транзакцій між ДП та урядом (# 4.5)

Огляд підсумків виконання

ДП не мають повноважень збирати надходження за дорученням держави, але вони здійснюють платежі на користь держави за операції, у яких беруть участь, так само, як і приватні підприємства. Щодо цього проведено відповідну звірку (Додатки 13 та 14). На додачу до регулярних платежів, здійснюваних всіма компаніями, ДП сплачують державі дивіденди (дохід від операцій із нерухомістю та господарської діяльності; стор.176, 192-193).

Окрім вищезазначеного, у Звіті чітко не визначається існування інших транзакцій між ДП та урядом. Однак, у Додатку 19 (стор.526) подано посилання на пункт 7.5.3 щодо транзакцій, які стосуються державних підприємств⁸⁸, а також додаткові коментарі НА (Ernst and Young, недатовано) (Ernst & Young, n.d.). У пункті 7.5.3 зазначаються транзакції між видобувними компаніями, державними установами та ДП, підтверджуючи, таким чином, існування додаткових транзакцій. У пункті подано *загальну вартість* транзакцій між компаніями та ДП, компаніями та урядовими установами й ДП та установами. Розкрито сумарні кількісні показники й наведено лише поверхневе обґрунтування платежів. Саме тому поданої у Звіті інформації недостатньо для визначення, які платежі мають комерційний характер, які є квазіфіскальними витратами або іншими формами платежів.

Стосовно нафтового сектору, у Звіті подано посилання на щорічні фінансові звіти «Нафтогазу» та

⁸⁸

Цей пункт помилково позначений як 7.5.2 у Звіті ІПВГ на стор.196

«Надра України» (стор.104-105). Щорічний звіт «Нафтогазу» за 2015 фінансовий рік (Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», 2016 р.) (National Joint Stock Company "Naftogaz of Ukraine", 2016) містить пункт, присвячений декільком транзакціям із державними установами чи підконтрольними компаніями (там само, стор.222-223). У ньому повідомляється, що «Нафтогаз» здійснив транзакції із декількома ДП та установами, зокрема «Ощадбанком України», «Укрексімбанком», «Укразбанком», місцевими тепlopостачальними підприємствами, регіональними газорозподільними установами тощо. Жодна з них не згадується у Звіті ІПВГ. Сумарні кількісні показники щодо зазначених транзакцій включено у щорічний звіт «Нафтогазу» як Примітка 13 на стор.228.

Повертаючись до Звіту ІПВГ, є певні встановлені процедури використання державних коштів, що надійшли за індивідуальними бюджетними програмами. Міністерством енергетики та вугільної промисловості України (Міненерговугілля) надається фінансові відомості стосовно бюджетних програм із підтримки вугільної галузі, із зазначенням, скільки коштів було виділено цим компаніям (стор.103). Ці програми призначені для застосування виключно у вугільній галузі, і підприємства, 100% власником яких є держава, мають право на отримання такої підтримки (стор.104). Лише на підставі даних вугільного сектору неможливо схарактеризувати всеохоплюваність інформації, й у звіті з програм не зазначаються кінцеві отримувачі коштів. На останньому факті також наголошується у Звіті ІПВГ.

Окрім бюджетних витрат, що зазначаються у державному бюджеті на рік, ДП гірничого сектору мають певні податкові пільги, що спричиняє збитки в плані бюджетних надходжень. Наприклад, ці пільги передбачають можливість списувати вартість безкоштовного вугілля і згодом зменшити податкову базу з податку на прибуток. Вищезазначену податкову пільгу було скасовано у 2015 р. (стор.104).

Державна участь також присутня у ДП «Дирекція Криворізького ГЗК» (КГЗКОР) залізрудного сектору (стор.106). У Звіті зазначається Міністерство економічного розвитку та торгівлі як розпорядник бюджетних коштів, виділених за програмами відновлення залізрудної галузі. У пункті щодо залізрудного сектору також немає переліку кінцевих отримувачів коштів, що утруднює верифікацію транзакцій (там само).

Коментар зацікавлених осіб

Представники державних підприємств підтвердили, що ДП підлягають таким самим платіжним зобов'язанням, як і компанії приватного сектору, й вимогам щодо звітності. Для дочірніх підприємств великих ДП, таких, як, наприклад, «Нафтогаз», платіжні зобов'язання є консолідованими на рівні материнського підприємства, так само, як і зобов'язання щодо фінансової звітності. Представниками не зазначалася транзакція між «Нафтогазом» та Мінекономрозвитку, проте було зауважено, що деякі податки на прибуток не надходять до державного бюджету. Замість цього вони спрямовуються на покриття сумарних втрат дочірніх підприємств ДП. Останнє було також підтверджено незалежним оглядом матеріалів Консультацій МВФ з Україною по Статті IV (IMF, 2017), у якому платежі зазначені як квазіфіскальні. Жоден із зазначених аспектів не отримав пояснень у Звіті ІПВГ. Фактично, фінансові звіти «Нафтогазу» набули ще більшої важливості у контексті прозорості. Для компаній, задіяних у транспортуванні та транзиті нафти та газу тарифи розглядаються та затверджуються головним регулятором – Національною комісією, що здійснює

державне регулювання у сферах енергопостачання та комерційних послуг. Надалі КМУ затверджує план видобутку й тарифні плани, які відповідним чином виконуються.

Представники уряду підтвердили надані відомості й уточнили, що всі ДП зобов'язані сплачувати дивіденди державі у розмірі 30 відсотків від прибутку. Залишок коштів можна накопичувати або реінвестувати. Однак, жодних відомостей щодо цього не включено до Звіту ІПВГ, проте вони зазначаються у додатковому документі від НА (Ernst and Young, недатовано) (Ernst & Young, n.d.). Деякі представники уряду наголосили, що ДП непрямо субсидують місцеві органи управління за допомогою соціальних витрат. Проблематичність питання полягає в тому, що обов'язкові та необов'язкові соціальні та квазіфіскальні втрати багато в чому збігаються. На думку національного секретаріату, БГЗО розглянуло питання транзакцій між ДП та іншими установами, відповідно до Протоколу засідання БГЗО від 29 травня 2017 р., проте жодних подальших обговорень з цього приводу не відбулося.

Насамкінець, як представники громадськості, так і представники уряду звернули увагу на схему субсидій в українському контексті. В принципі, все починається схеми соціального забезпечення, за якої домашні господарства, чий дохід є меншим за певний поріг, мають право на субсидовані опалення та комунальні послуги. Така субсидія сплачується з державного бюджету через посередництво місцевих органів управління домашнім господарствам, які, у свою чергу, використовують субсидію, щоб сплатити рахунки за комунальні послуги місцевому теплопостачальному підприємству (часто ДП). Така сама субсидія сплачується регіональним газорозподільним компаніям, теж часто ДП, поки, врешті-решт, не надходить до «Нафтогазу». У свою чергу, «Нафтогаз» віддає частину субсидії газовидобувній компанії, наприклад, «Укргазвидобуванню», і тоді й «Нафтогаз», й видобувна компанія обліковують субсидію у чистих сумах сплат податків та дивідендів до державного бюджету. Сумарне перерахування від центрального уряду до домашніх господарств проходить за посередництвом місцевих органів управління, й сумарні кількісні показники наведені у Додатку 12 Звіту ІПВГ. Однак, ми не змогли визначити, чи є ці перерахування всеохоплюючими або точними.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, результати щодо відповідності України зазначеній вимозі слід вважати незадовільними. Через наявність великої кількості ДП в Україні, а також обмежену інформацію стосовно транзакцій ДП, ми не можемо оцінити, чи є відомості Звіту ІПВГ стосовно транзакцій ДП всеохоплюючими. Значний обсяг зазначеної вище інформації було зібрано або роз'яснено зацікавленими особами під час консультацій, без належного документування. У Звіті містяться узагальнені відомості щодо перерахувань до та від ДП з різних приватних підприємств, й встановлено деякі обов'язкові правила стосовно транзакцій, пов'язаних із ДП. Проте, часто інформація подається у довгих таблицях без пояснень чи оцінки всеохоплюваності розкриття. Саму тому, на думку Міжнародного Секретаріату, відповідність Вимозі 4.5 не було досягнуто.

Згідно з Вимогою 4.5, БГЗО має залучити відповідні державні установи та ДП з метою забезпечення надання у звітній документації всеохоплюючих відомостей щодо діяльності державних підприємств (ДП), зокрема, суттєвих платежів ДП від компаній нафтового, газового та гірничого секторів, та перерахуваннями між ДП та іншими державними установами.

БГЗО рекомендовано залучити відповідні органи державного управління задля забезпечення доступу до та регулярного оновлення огляду державного права власності. Стосовно зазначеного огляд також має містити загальні регулюючі принципи управління ДП, на додачу до відповідної інформації щодо ДП у видобувному секторі.

Адміністративно-територіальні прямі платежі (# 4.6)

Огляд підсумків виконання

У попередньому проекті Звіту ІПВГ за 2016 р. адміністративно-територіальні перерахування помилково класифіковані як прямі адміністративно-територіальні платежі, із зазначенням таких матеріальних потоків податкових надходжень:

- Податок на прибуток фізичних осіб – Пункт 7.4.1 (стор.177), Додаток 13 (21.1) і Додаток 14 (22.1);
- Екологічний податок – Пункт 7.4.7 (стор.190), Додаток 13 (21.7) і Додаток 14 (22.7)(UAEITI, 2016e).

Дані щодо розподілу податкових надходжень між бюджетами різних рівнів наведено у Пункті 6.4 Звіту. Згідно з рисунком 6.4-13 на стор. 145, 25% податку на прибуток фізичних осіб надходить до державного бюджету, 15% - до регіональних бюджетів і 60% - до місцевих бюджетів. Згідно з рисунком 6.4-11 на стор. 144, 20% екологічного податку надходить до державного бюджету, 25% - до регіональних бюджетів і 55% - до бюджетів об'єднаних громад та муніципальних бюджетів. Податок на прибуток фізичних осіб та екологічний податок є вивіреними. На підставі вищенаведеного Міжнародний Секретаріат доходить думки, що обидва зазначені податки збираються ДФС та надходять до державного бюджету, звідки вони перераховуються до регіональних бюджетів та муніципалітетів відповідно до щорічного процесу формування та схвалення бюджету.

Коментар зацікавлених осіб

У процесі консультацій, виявилось, що зацікавлені особи не вповні розуміють вимогу до адміністративно-територіальних платежів. Як пояснив представник уряду, всі платежі надходять до державного бюджету й перерозподіляються до місцевих бюджетів.

Незалежним Адміністратором було зазначено, що всі платежі збираються ДФС.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, ця вимога не застосовна в Україні. Хоча надходження деяких податків делеговано на місцевий рівень, існує централізована система збору податків та платежів, що контролюється ДФС. Таким чином, місцеві органи управління безпосередньо не отримують і не розпоряджаються платежами від видобувних компаній.

Рівень розподілу даних (# 4.7)

Огляд підсумків виконання

У Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. розкрито дані за окремими компаніями та потоками податкових надходжень, але не за окремими державними установами. Однак, як зазначено за вимогою 4.1 вище, тільки одна державна установа збирає податкові та неподаткові платежі, а саме Державна фіскальна служба. Інші 11 державних установ, перелічених у Звіті, надали контекстуальну інформацію. Відомості щодо цього чітко зазначені у Формах зведених даних за 2014 та 2015 рр. Тому дані у Звіті імпліцитно розподілено за рівнем, що вимагається Стандартом ІПВГ. Стосовно звітності на рівні проекту, відомості у поточному Звіті ІПВГ по Україні не розподілено за цим рівнем.

Коментар зацікавлених осіб

Під час консультацій зацікавлені особи не піднімали питання стосовно рівня розподілення даних ІПВГ. Щодо державної звітності, НА було підтверджено, що всі податкові надходження збираються ДФС.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, **Україна** досягла **значних** результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. Для оптимізації впровадження цієї вимоги, БГЗО рекомендовано додати чітке пояснення щодо того, яка державна установа збирає всі податкові та неподаткові надходження в Україні.

Актуальність даних (# 4.8)

Огляд підсумків виконання

Звіт ІПВГ із даними за 2014 та 2015 податкові роки було опубліковано 21 лютого 2017 р. Через труднощі, пов'язані із отриманням даних щодо вугілля від видобувних компаній, як здійснюють свою діяльність у Донецькому та Луганському регіонах, БГЗО було подано запит щодо подовження кінцевого терміну (31 грудня 2016 р.) публікації другого Звіту ІПВГ. Запит України щодо подовження було передано до Ради ІПВГ у грудні 2016 р. Рада ІПВГ погодилася із тим, що військова криза має безпосередній вплив на підготовку та збір даних й класифікується як виключні обставини поза контролем БГЗО. Рада прийняла рішення подовжити для України кінцевий термін на три місяці до 31 березня 2017 р. Кінцевий термін було дотримано Україною.

Коментар зацікавлених осіб

За словами Незалежного Адміністратора, неабияку трудність становив збір даних від видобувних компаній, особливо тих, які перебувають у зоні конфлікту.

Всі члени БГЗО визнали важливість своєчасного звітування гірничої галузі, зокрема вугільної, й зауважили, що продовжать роботу із членами парламенту стосовно прийняття Закону «Про прозорість інформації у видобувних галузях», за яким всі видобувні компанії будуть зобов'язані звітувати згідно зі Стандартом ІПВГ.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, **Україна** досягла **задовільних** результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. Звіт ІПВГ за 2014-15 рр. був опублікований із дотриманням кінцевого терміну, подовженого за рішенням Ради ІПВГ.

Якість даних (# 4.9)

Огляд підсумків виконання

Призначення Незалежного Адміністратора (НА):

БГЗО було погоджено призначення Ernst and Young (Ernst&Young) Незалежним Адміністратором 24 травня 2016 р. за результатами відкритого тендеру, проведеного Міненерговугілля, згідно із порядком здійснення закупівель Світового Банку (UA-EITI, 2016d). У період з липня по серпень 2016 р. Незалежний Адміністратор проводив передпроектну розробку з метою визначення матеріальних платежів, що мали бути включені до Звіту. 6 вересня 2016 р. до уваги БГЗО Незалежним Адміністратором було представлено результати передпроектної розробки та настановчий звіт (UA-EITI, 2016c).

Технічне завдання для Незалежного Адміністратора:

ТЗ для НА відповідає Стандартному ТЗ, схваленому Радою ІПВГ, що віддзеркалює Стандарт ІПВГ 2013 р. 21 березня 2016 р. БГЗО було погоджено ТЗ для Звіту ІПВГ за 2014-2015 рр. (UA-EITI, 2016e). У пункті 2.1 ТЗ зазначено, що НА доручається розробити методичні рекомендації стосовно звітування та навчальні матеріали для низки семінарів із заповнення звітних шаблонів для уряду та видобувних компаній (UA-EITI, 2016a).

Погодження звітних шаблонів:

На засіданні 6 вересня 2016 р. на підставі рекомендацій НА (UA-EITI, 2016c) БГЗО були розглянуті та погоджені звітні шаблони.

Огляд аудиторських практик:

Стосовно обов'язкового аудиту видобувних компаній, у Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. зазначається, що компанії не зобов'язані проходити обов'язковий зовнішній аудит. Аудиторські стандарти в Україні ґрунтуються на аудиторських та етичних стандартах Міжнародної федерації бухгалтерів, відповідно до Закону «Про аудиторську діяльність» та Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (стор.522).

На практиці видобувні компанії зазвичай не проходять зовнішній фінансовий аудит. У Звіті пояснюється, що протягом останніх років декілька законопроектів із впровадження обов'язкового фінансового аудиту видобувних компаній обговорювалися у парламенті, проте так і не були прийняті. Однак, згідно з Додатком 17, 34 підзвітні компанії з 51 пройшли аудит фінансової звітності й відкрили онлайн-доступ до неї, що характеризує переважу більшість даних цих компаній як надійні.

Щодо аудиту ДП, у Звіті зазначається, що законодавством не вимагається проходження ДП обов'язкового зовнішнього аудиту й пояснюється, що державний фінансовий контроль щодо достовірності даних та фінансового звіту ДП здійснюється відповідно до Закону «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю» (стор.523).

Щодо обов'язкового аудиту *державних установ*, у Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. подано резюме огляду НА. Розрахункова палата здійснює нагляд за державними податковими надходженнями та витратами, а її фінансові звіти доступні онлайн⁸⁹. Державна аудиторська служба контролює імплементацію бюджетних програм (стор.162). У Звіті не зазначається, чи застосовувалися НА звіти Розрахункової палати за 2014 та 2015 рр. у процесі підготовки Звіту ІПВГ за 2014-15 рр.

Методика забезпечення якості:

У пункті 4.3 Звіту ІПВГ на стор.23 зазначається, що виробничим компаніями було запропоновано надати засвідчувальні листи від своїх керівників на підтвердження надійності даних звіту ІПВГ компанії. Вимагалось, щоб звітні шаблони всіх підзвітних державних установ були підписані високопосадовцями на підтвердження достовірності даних. Звітні форми, надані урядом, були підписані керівниками вищої ланки (стор.23).

Конфіденційність:

У Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. не подаються відомості стосовно погодженого із НА порядку захисту конфіденційної інформації. У процесі консультацій із зацікавленими особами, НА підтвердив, що його контракт містить положення щодо конфіденційності терміном у 5 років. Документарні форми звітів зберігаються у архіві Міністерства енергетики та вугільної промисловості.

Обсяг звірки:

Обсяг звірки у Звіті ІПВГ включає дев'ять типів платежів від 97 найбільших видобувних компаній, що становить 88,409.0 мільйонів грн. або 95,5% усіх податкових надходжень держави від видобувних галузей у 2015 р. (стор.10 та стор.168). За словами НА, «частка державних податкових надходжень, що входили до обсягу звірки, у сумарних податкових надходженнях, призначених для звірки, становить 82,6% у 2014 р. й 82,8% у 2015 р. Найвищий рівень повноти звірки припадає на вугільну галузь (98,1% у 2014 р. й 93,9% у 2015 р.), найнижчий – на металорудні галузі (66,1% у 2014 р. й 65,6% у 2015 р.)» (стор.10). Було також зауважено, що «частку державних податкових надходжень, що входили до обсягу звірки, було обчислено без урахування податкових надходжень від видобувних компаній із тимчасово окупованої території України».

На підставі результатів попередньої проектної проробки БГЗО було прийнято рішення додати два сектори, що не відповідають обсягу суттєвості – марганцевий та титановий, врахувавши їхній потенціал для майбутньої інвестицій. Відсутній коментар НА щодо надійності всіх даних, наданих компаніями.

Вилучення з метою забезпечення якості:

У Додатку 17 на стор.515 подано перелік виробничих видобувних компаній, як приватних, так і

⁸⁹ <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/category/16748561>

державних, й зазначено, що 40 з 51 компанії, що звітувалися, подали звітні форми, підписані їхнім керівництвом. Проте, у Додатку також відзначено, що десять підзвітних компаній, що не подали засвідчувальних листів, підписаних їхнім керівництвом, надали електронні посилання на їхні фінансові звіти, що пройшли зовнішній аудит. Незважаючи на часткову гарантію якості, проваджену сповіщувальними листами, дані, представлені виробничими підзвітними компаніями, можна вважати надійними. Однак, у Звіті ІПВГ не подається оцінка суттєвості платежів державі від окремих компаній, які не надали необхідні гарантії якості. У Звіті ІПВГ представлено чималий перелік компаній та державних установ, що не відповідають затвердженому порядку гарантування якості щодо їхніх Звітів у рамках ІПВГ (стор.515, стор.524).

НА дійшов висновку, що відсутність зовнішнього фінансового аудиту всіх виробничих компаній обмежує можливості для забезпечення більшої прозорості за допомогою надійної верифікації звітних даних (стор.217).

Оцінка надійності даних

У пункті 4.3 на стор.23 зазначається таке: «Надійність даних, наданих видобувними компаніями (приватними та державними) було підтверджено підписами керівників цих компаній, що гарантували достовірність поданих даних, та/або висновками зовнішніх аудиторів щодо поданих даних (у разі наявності звіту), для кожної компанії. Надійність даних, поданих центральними та місцевими органами влади, було підтверджено підписами керівників державних установ з одного боку, й принципами взаємодії між різними органами влади та надання надійних даних з іншого».

За наявності загального доступу до перевіреної аудитором фінансової звітності виробничих компаній, представлено відповідні електронні посилання (стор.515-522). У Додатку 17 щодо надійності звітів компаній та Додатку 18 щодо надійності звітів уряду чітко зазначено, які компанії та державні установи подали звіти, а які ні.

Відсутній коментар НА стосовно надійності даних, поданих урядом. Однак, відповідно до Додатку 18, єдиним збирачем податкових надходжень – ДФС – було представлено повне розкриття даних із сповіщувальним листом від керівництва. НА не було надано оцінку всеохоплюваності звітних даних або коментар стосовно того, чи має відсутність звітних даних суттєвий вплив на всеохоплюваність звіту.

Джерела інформації:

Контекстуальну інформацію було підготовлено Незалежним Адміністратором – ЕеЯ – у Звіті ІПВГ за 2014-2015 рр. У Звіті ІПВГ не містяться коментарі зацікавлених осіб. Інформація у Звіті, не пов'язана з податковими надходженнями, має належне оформлення посиланнями, найчастіше посилаючись на державні установи як джерела інформації. У деяких випадках наявні прямі електронні посилання на документи (наприклад, контракти, закони та фінансові звіти) задля спрощення доступу до зазначених джерел.

Зведені дані:

Зведені дані зі Звіту ІПВГ за 2014-15 рр. було надіслано у електронному форматі до Міжнародного секретаріату відповідно до формату типового звіту.

Попередні рекомендації:

Згідно з ТЗ, НА доручається сформулювати рекомендації щодо оптимізації звітного процесу, включно з рекомендаціями стосовно аудиту та необхідних реформ. НА надає рекомендації на стор.214-219, проте не висвітлює статус імплементації попередніх рекомендацій.

Наявні рекомендації:

Незалежний Адміністратор формулює рекомендації з метою оптимізації звітного процесу у майбутньому, включно з рекомендаціями стосовно аудиту та необхідних реформ задля приведення їх у відповідність із міжнародними стандартами, й, за необхідності, рекомендації щодо інших реформ у видобувному секторі стосовно посилення впливу імплементації ІПВГ на управління природними ресурсами (стор.214-219). З метою підвищення надійності даних, НА рекомендує впровадження обов'язкового фінансового аудиту для видобувних компаній та забезпечення загального доступу до фінансової звітності.

Коментар зацікавлених осіб

Зацікавлені особи всіх залучених груп відзначили покращення якості другого Звіту ІПВГ та висловили задоволення роботою НА.

Стосовно забезпечення якості, представник уряду підтвердив, що дані, надані підзвітними державними установами, були підписані високопосадовцями, зокрема дані від ДФС. У процесі консультацій із зацікавленими особами Міжнародний Секретаріат було поінформовано, що Державна аудиторська служба провела аудит 36 найбільших державних компаній, зокрема «Нафтогаз Україна», «Укртрансгаз» та «Укргазвидобування»⁹⁰.

Стосовно звітних шаблонів, Незалежний Адміністратор повідомив, що звітні шаблони було підготовлено у тісній співпраці із БГЗО й розроблено для провадження вичерпного огляду вимог ІПВГ. Було зауважено, що представники громадськості-члени БГЗО прагнули докласти активних зусиль для отримання додаткової інформації і що наявні звітні шаблони є результатом ретельного обговорення.

Стосовно конфіденційності, НА зазначив, що ним було використано свою внутрішню систему для зберігання та використання даних звітних форм і що документарні форми зберігалися національним секретаріатом. Національний секретаріат пояснив, що, згідно із внутрішнім розпорядком Міненерговугілля, документарні форми звітних форм ІПВГ мали бути збережені.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, **Україна** досягла **значних** результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. БГЗО було схвалено вибір НА для Звіту ІПВГ за 2014-2015 рр., включно з ТЗ, що відповідав шаблону, затвердженому Радою, та звітними шаблонами. НА було проаналізовано порядок обов'язкового аудиту та проведення фактичного аудиту виробничих установ. У Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. не надається оцінка значущості звітів від установ, що не

⁹⁰ Аудиторські звіти українською мовою доступні на веб-сайті: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/131398>

відповідали затвердженому порядку забезпечення якості. Наведено коментар НА стосовно порядку забезпечення якості, проте відсутня оцінка всеохоплюваності звіту відповідно до ТЗ. НА представляє рекомендації задля оптимізації звітнього процесу та для інших реформ видобувного сектору стосовно посилення впливу імплементації ІПВГ. НА підготовлено таблиці зведених даних у Звіті ІПВГ по Україні.

БГЗО має забезпечити надання НА оцінки всеохоплюваності та надійності (фінансових) даних, що надаються, включно з інформативним резюме роботи, виконаної Незалежним Адміністратором, та обмеженнями стосовно наданої оцінки. Наставний звіт Незалежного Адміністратора має містити розглянуті варіанти та обґрунтування достовірності поданих даних. БГЗО має забезпечити включення до наступного Звіту ІПВГ оцінку вилучень й пояснення щодо того, чи мали вилучення суттєвий вплив на всеохоплюваність та надійність Звіту. У наступному Звіті ІПВГ має бути зазначена думка НА щодо звірки, включно з відхиленнями. БГЗО має забезпечити безпосереднє погодження та пояснення положень щодо конфіденційності.

Таблиця 3: Зведена таблиця Первісної оцінки: Збір податкових надходжень

Положення ІПВГ	Резюме основних висновків	Первісна оцінка Міжнародним Секретаріатом відповідності положенням ІПВГ (зазначається рівень виконання вимог)
Суттєвість (# 4.1)	БГЗО та НА було використано цільовий метод звірки за результатами попередньої проробки проекту звіту. БГЗО затвердило перелік всіх значущих потоків податкових надходжень та найбільших компаній-платників податків. У Звіті представлено всебічну звірку державних податкових надходжень та платежів компаній відповідно до погодженого обсягу, включно з розкриттям з боку держави податкових надходжень від компаній, що перебувають нижче порогу суттєвості. У Звіті відсутні чіткі дані щодо звітності державних установ. Також відсутня оцінка суттєвості вилучення компаній. Не подається висновок НА стосовно всеохоплюваності розкриття та його пояснення щодо відхилень.	Значний прогрес
Податкові надходження у натуральній формі (# 4.2)	Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, ця вимога на застосовна в Україні.	Не застосовно
Бартерні та інфраструктурні транзакції (# 4.3)	Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, ця вимога на застосовна в Україні.	Не застосовно
Податкові надходження від транспортування (# 4.4)	Податкові надходження від транспортування є суттєвими в Україні. БГЗО доклала значущих зусиль щодо підвищення прозорості порядку та умов транспортування, проте податкові надходження, отримувані у тарифах та інших платежах, не розподілено за	Значний прогрес

	компаніями-платниками.	
Проведення транзакцій між ДП та урядом (# 4.5)	Через наявність великої кількості ДП в Україні, а також обмежену інформацію стосовно транзакцій ДП, ми не можемо оцінити, чи є відомості Звіту ІПВГ стосовно транзакцій ДП всеохоплюючими. Значний обсяг зазначеної вище інформації було зібрано або роз'яснено зацікавленими особами під час консультацій, без належного документування. У Звіті містяться узагальнені відомості щодо перерахувань до та від ДП з різних приватних підприємств, й встановлено деякі обов'язкові правила стосовно транзакцій, пов'язаних із ДП. Проте, часто інформація подається у довгих таблицях без пояснень чи оцінки всеохоплюваності розкриття. Саму тому, на думку Міжнародного Секретаріату, відповідність Вимозі 4.5 не було досягнуто.	Незадовільний прогрес
Адміністративно-територіальні прями платежі (# 4.6)	Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, ця вимога не застосовна в Україні. Хоча надходження деяких податків делеговано на місцевий рівень, існує централізована система збору податків та платежів, що контролюється ДФС. Таким чином, місцеві органи управління безпосередньо не отримують і не розпоряджаються платежами від видобувних компаній.	Не застосовно
Рівень розподілу даних (# 4.7)	Дані Звіту ІПВГ за 2015 р. розподілено за окремими потоками податкових надходжень, компаніями та державними установами.	Задовільний прогрес

Актуальність даних (# 4.8)	Звіт ІПВГ за 2014-15 рр. був опублікований із дотриманням кінцевого терміну, подовженого за рішенням Ради ІПВГ.	Задовільний прогрес
Якість даних (# 4.9)	БГЗО було схвалено вибір НА для Звіту ІПВГ за 2014-2015 рр., включно з ТЗ, що відповідав шаблону, затвердженому Радою, та звітними шаблонами. Наведено коментар НА стосовно порядку забезпечення якості, проте відсутня оцінка всеохоплюваності звіту відповідно до ТЗ. У Звіті не надається оцінка значущості звітів від установ, що не відповідали затвердженому порядку забезпечення якості. НА підготовлено таблиці зведених даних у Звіті ІПВГ по Україні.	Значний прогрес

Рекомендації Секретаріату:

1. БГЗО має забезпечити подання відомостей повного розкриття з боку держави за окремими установами та потоками податкових надходжень.
2. БГЗО має забезпечити включення чіткої оцінки НА щодо всеохоплюваності наступного Звіту ІПВГ та, за необхідності, пояснень й аналізу щодо відхилень.
3. У наступному звіті БГЗО має забезпечити розподілення надходжень від транспортування за трубопроводами/маршрутами та компаніями-платниками.
4. Згідно з Вимогою 4.5, БГЗО має залучити відповідні державні установи та ДП з метою забезпечення надання у звітній документації всеохоплюючих відомостей щодо діяльності державних підприємств (ДП), зокрема, суттєвих платежів ДП від компаній нафтового, газового та гірничого секторів, та перерахуваннями між ДП та іншими державними установами.
5. БГЗО рекомендовано залучити відповідні органи державного управління задля забезпечення доступу до та регулярного оновлення огляду державного права власності . Стосовно зазначеного огляд також має містити загальні регулюючі принципи управління ДП, на додачу до відповідної інформації щодо ДП у видобувному секторі.
6. Для оптимізації впровадження цієї вимоги, БГЗО рекомендовано додати чітке пояснення щодо того, яка державна установа збирає всі податкові та неподаткові надходження в Україні.
7. БГЗО має забезпечити включення до наступного Звіту ІПВГ огляду результатів виконання рекомендацій із попередніх Звітів ІПВГ.
8. БГЗО має забезпечити надання НА оцінки всеохоплюваності та надійності (фінансових)

даних, що надаються, включно з інформативним резюме роботи, виконаної Незалежним Адміністратором, та обмеженнями стосовно наданої оцінки.

9. Наставний звіт Незалежного Адміністратора має містити розглянуті варіанти та обґрунтування достовірності поданих даних.
10. БГЗО має забезпечити включення до наступного Звіту ІПВГ оцінку вилучень й пояснення щодо того, чи мали вилучення суттєвий вплив на всеохоплюваність та надійність Звіту.
11. У наступному Звіті ІПВГ має бути зазначена думка НА щодо звірки, включно з відхиленнями.
12. БГЗО має забезпечити безпосереднє погодження та пояснення положень щодо конфіденційності.

5. Управління податковими надходженнями та їхній розподіл

5.1 Короткий огляд

У цьому пункті подано відомості стосовно імплементації вимог ІПВГ щодо управління податковими надходженнями та їхнього розподілу.

5.2 Оцінка

Розподіл надходжень (# 5.1)

Огляд підсумків виконання

У пунктах 5.12, 6.4 та Додатку 12 Звіту ІПВГ представлено інформацію стосовно розподілу податкових надходжень від видобувних галузей до державного бюджету, подану розподільно за регіонами та містами. У Звіті пояснюється, що надходження від добутку нафти, газу та корисних копалин не призначаються для спеціальних програм або фондів й поступають до державного та місцевих бюджетів, залежно від типу податку чи плати (стор.111). Найбільші податкові плати, такі, як податок на доходи фізичних осіб, ПДВ, податок на майно та податок на доходи юридичних осіб надходять до державного бюджету (стор.146). У Звіті пояснюється, що хоча деякі надходження збираються місцевими органами управління, всі надходження від видобувних галузей реєструються у державному бюджеті. Згодом надходження повертаються до регіонів відповідно до чинного законодавства. У Звіті зазначається, що єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування передається до Пенсійного фонду з метою здійснення пенсійних виплат та гарантування соціального забезпечення (стор.111).

У Звіті сказано, що надходження від плати за нафтогазове надрокористування, орендної плати за транзит та націнки на тариф за споживче користування природним газом передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів як субсидії для побутових потреб населення (тобто, електроенергії, природного газу, опалювання, гарячої води, водовідведення тощо). У Таблиці 5.12-1 на стор.112-115 подано огляд плат, зібраних по регіонах.

У пункті 6.6 Звіту ІПВГ за 2014-15 рр. пояснюється процес формування та розгляду бюджету в Україні й зауважується, що у Звіті було використано національну систему класифікації надходжень (стор.161). У Звіті подано електронне посилання на Статтю 8 Бюджетного Кодексу України щодо системи класифікації надходжень й представлено приклади з податкового законодавства у Додатку 12 (Верховна Рада, 2017 р.) (Verkhovna Rada, 2017).

Коментар зацікавлених осіб

Більшість коментарів зацікавлених осіб щодо цієї вимоги стосувалися 5% орендної плати, що була введена у 2017 році й набуде чинності у 2018 році. Зокрема, зацікавлені особи виразили занепокоєння щодо схеми розподілу та цільових витрат грошових надходжень.

Представники уряду та громадськості підтвердили, що плати могли збиратися місцевими

органами управління, але із поступовою передачею їх до державного бюджету із наступним розподілом згідно із Законом «Про Державний бюджет України» на відповідний податковий рік.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна досягла **задовільних** результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. Відповідно до Вимоги 5.1, у Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. пояснюється процедура обліку надходжень у державному бюджеті. На думку Секретаріату, Україна виконала більше, ніж вимагалось мінімальними вимогами, надавши посилання на системи класифікації державного бюджету та розкривши приклади з бюджетного законодавства, згідно зі Стандартом ІПВГ.

Адміністративно-територіальний розподіл (# 5.2)

Огляд підсумків виконання

У Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. надано підтвердження обов'язкового розподілу між центральним та адміністративно-територіальним рівнями управління. У Додатку 12 на стор.331 Звіту ІПВГ за 2014-15 рр. подано інформацію щодо субсидій (субвенцій) – розподілу між державним та місцевими бюджетами у відповідності до Бюджетного кодексу. У Звіті пояснюється, що згідно з Постановою # 20 уряду України від 20 січня 2005 р. «Надходження до державного бюджету від плат за надровикористання для видобування газу та газового конденсату, орендної плати за транзит природного газу трубопроводом на території України та мита, зібраного як націнку на тариф за користування природним газом споживачами всіх форм власності у 2014-2015 рр. розподіляються як субвенції з державного бюджету до місцевих бюджетів з метою надання субсидій власникам домашніх господарств (зокрема на сплату рахунків за електроенергію, споживання природного газу, опалювання, водопостачання, водовідведення тощо)» стор.111.

Обсяг розподілу щорічно затверджується парламентом. У Додатку 12 Звіту ІПВГ надано порівняння обсягу бюджетних коштів та виконаного розподілу, розподільно за регіонами (стор.331). У ході порівняння було виявлено певні невідповідності. Хоча у звіті не описано схему обчислення обсягу адміністративно-територіального розподілу, проте наявне електронне посилання на Постанову⁹¹# 20.

Коментар зацікавлених осіб

Деякі представники громадськості висловили думку про те, що субсидії для оплати комунальних послуг, які надаються з надходжень від видобувних галузей, є проблематичним питанням і не відповідають своєму призначенню на практиці. Наприклад, обчислення для кожного регіону були надто невизначеними та приблизними. Для обчислення обсягу субсидій на кожний регіон місцеві органи управління оцінюють обсяги споживання кожною родиною й потім ділять кількість мешканців на чотири – гадану кількість членів родини. Потім помножує витрати родини на приблизну кількість родин, що мешкають у регіоні. Такі оцінювання та обчислення не

⁹¹ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/20-2005-%D0%BF>

віддзеркалюють як кількість родин, так і їхні реальні побутові витрати.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна досягла **задовільних** результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. У Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. подано опис системи розподілу субсидій (субвенцій) й порівняння обсягу бюджетних коштів із виконаним розподілом. Хоча у Звіті не наведено чіткої схеми, у ньому подано електронне посилання на схему, зазначену у Постанові уряду. Глобальніша мета щодо прозорості стосовно адміністративно-територіального розподілу досягнута.

З метою оптимізації імплементації, БГЗО рекомендовано розглянути можливість надання у Звіті ІПВГ детального пояснення схеми, що застосовується до розподілу субвенцій. БГЗО також пропонується у подальшому дослідити причини виникнення невідповідностей між обсягом бюджетних коштів та виконаними розподілами.

Додаткова інформація щодо управління надходженнями та витрат (# 5.3)

Огляд підсумків виконання

У Звіті ІПВГ не надано відомостей щодо надходжень, призначених для спеціальних програм чи географічних регіонів. Проте у Звіті зауважується, що законодавство України визначає вугільновидобувну галузь як неприбуткову й, відповідно, як таку, що має право на субсидування. Вугільній галузі надається державна підтримка в рамках Програми реструктуризації вугільної промисловості, Програми державної підтримки вугільновидобувних компаній з метою часткової компенсації вартості кінцевих продуктів, та Державну підтримку будівництва вугільновидобувних та торфовидобувних підприємств, їхнього технічного переоснащення (стор.103-104). У Таблиці 5.11-1 на стор. 103-104 надається порівняння розподілених субсидій із фактичним використанням грошових коштів.

У Звіті ІПВГ подано опис процесу формування та розгляду бюджету в Україні (пункт 6.6 на стор.161-162). Контроль за державними надходженнями та витратами здійснюється Розрахунковою Палатою, яка публікує періодичні звіти на своєму веб-сайті. Стосовно державного аудиту, у звіті зауважується таке: «Державний фінансовий контроль, призначений для верифікації відповідності бюджетному законодавству, зокрема аудит легітимного й ефективного використання державних або муніципальних коштів й майна, та імплементація бюджетних програм мають здійснюватися Державною аудиторською службою України» стор.162.

У пункті 5.10.2 на стор.92 подано огляд капіталовкладень у видобувні галузі України.

Коментар зацікавлених осіб

Представники громадськості висловили думку про те, що вугільна промисловість здебільшого перебувала у власності держави й була високодотаційною, проте, після окупації східних територій уряд втратив контроль над більшістю шахт.

Первісна оцінка

Надання відомостей у Звіті щодо управління надходженнями та витрат рекомендується, проте не вимагається Стандартом ІПВГ, а результати щодо відповідності цій вимозі не матимуть жодного значення для ІПВГ статусу країни. На думку Міжнародного Секретаріату, Україна виконала більше, ніж вимагалось мінімальними вимогами, надавши додаткову інформацію щодо управління надходженнями та витрат, згідно зі Стандартом ІПВГ.

Таблиця 5: Зведена таблиця Первісної оцінки: Управління надходженнями та їхній розподіл

Положення ІПВГ	Резюме основних висновків	Первісна оцінка Міжнародним Секретаріатом відповідності положенням ІПВГ (зазначається рівень виконання вимог)
Розподіл надходжень (# 5.1)	У Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. пояснюється процедура обліку надходжень у державному бюджеті. На думку Секретаріату, Україна виконала більше, ніж вимагалось мінімальними вимогами, надавши посилання на системи класифікації державного бюджету згідно зі Стандартом ІПВГ.	Перевищує вимоги
Адміністративно-територіальний розподіл (# 5.2)	У Звіті ІПВГ за 2014-15 рр. подано опис системи розподілу субсидій (субвенцій) й порівняння обсягу бюджетних коштів із виконаним розподілом. Хоча у Звіті не наведено чіткої схеми, у ньому подано електронне посилання на схему, зазначену у Постанові уряду. Глобальніша мета щодо прозорості стосовно адміністративно-територіального розподілу досягнута.	Задовільний прогрес
Інформація щодо управління надходженнями та витрат (# 5.3)	Надання відомостей у Звіті щодо управління надходженнями та витрат рекомендується, проте не вимагається Стандартом ІПВГ, а результати щодо відповідності цій вимозі не матимуть жодного значення для ІПВГ статусу країни. На думку Міжнародного Секретаріату, Україна виконала більше, ніж вимагалось мінімальними вимогами, надавши додаткову інформацію щодо управління надходженнями та витрат, згідно зі Стандартом ІПВГ.	Не застосовується
<p>Первісні висновки та рекомендації:</p> <ol style="list-style-type: none"> З метою оптимізації імплементації, БГЗО рекомендовано розглянути можливість надання у 		

Звіті ІПВГ детального пояснення схеми, що застосовується до розподілу субвенцій.

2. З метою оптимізації імплементації, БГЗО пропонується у подальшому дослідити причини виникнення невідповідностей між обсягом бюджетних коштів та виконаними розподілами.

6. Соціально-економічні витрати

6.1 Короткий огляд

У цьому пункті подано відомості щодо імплементації вимог ІПВГ стосовно соціально-економічних витрат (квазіфіскальні витрати ДП, соціальні витрати та внесок видобувного сектору в економіку).

6.2 Оцінка

Соціальні витрати (# 6.1)

Огляд підсумків виконання

Викликає сумніви застосування в Україні практики обов'язкових соціальних витрат. У пункті 7.7 Звіту ІПВГ за 2014-15 рр. зазначаються добровільні соціальні плати. І хоча НА визначає деякі соціальні плати як обов'язкові, за результатами консультацій із зацікавленими особами можна дійти висновку, що це виконання зобов'язань відповідно до добровільно підписаних компаніями соціальних угод про співпрацю. Цей факт було роз'яснено та підтверджено під час консультацій із зацікавленими особами (див. Коментар зацікавлених осіб).

У Таблиці 7.7.1 на стор.212 подано порівняння обсягу соціальних витрат у вугільній та нафтогазовій галузях у 2014-2015 рр. Загальна вартість соціальних витрат, виплачених видобувними компаніями у 2014-2015 рр. розкрита у пункті 7.7 на стор.211. У Таблиці 7.7.2 на стор.213 також подано перелік з одинадцяти компаній, що сплатили найбільші соціальні внески за вказаний період.

У Протоколі засідання БГЗО зазначається обговорення питання соціальних витрат, під час якої представники громадськості пропонують включити питання соціальних витрат у шаблон Звіту. БГЗО було прийнято рішення організувати окрему зустріч із компаніями та НА з метою погодження способу висвітлення питання про соціальні витрати у Звіті (UA-EITI, 2016c). На засідання БГЗО від 15 листопада 2016 р. НА було підняте питання про незацікавленість нафтогазових компаній у наданні даних щодо соціальних плат (UAЕІТІ, 2016f).

У щорічному Звіті про підсумки виконання робіт за 2016 рік було наведено такий коментар щодо незалежних соціальних витрат:

«На засіданнях БГЗО було знову наголошено на важливості звіту компаній про їхні соціальні витрати. Практичним втіленням зазначених обговорень стало включення до Звіту інформації про цільові соціальні витрати видобувних компаній» (UAЕІТІ, 2017).

У Звіті наведено дані тільки про грошові витрати. Відсутній коментар щодо бенефіціаріїв соціальних витрат.

Коментар зацікавлених осіб

Під час засідання БГЗО всі зацікавлені особи включно з Головою БГЗО підтвердили факт відсутності соціальних виплат, обов'язкових до сплати за законодавством.

Представник уряду підтвердив, що соціальні витрати не є обов'язковими до сплати за законодавством або стандартними ліцензійними угодами, а компанії підписують корпоративні угоди про соціальну відповідальність із спільнотами та органами місцевого управління. Проте, ймовірно, можуть існувати декілька ліцензійних угод, підписаних на початку формування незалежності України, у яких могли бути прописані обов'язкові соціальні витрати. Було зазначено, що ці угоди не є публічними й, скоріше за все, компанії не здійснювали соціальні виплати, прописані у згаданих старих угодах.

Незалежний Адміністратор пояснив, що більшість соціальних витрат є добровільними. Обов'язкові соціальні витрати, зазвичай, прописуються у УРП, проте, Україна не уклала УРП з 2014 року, коли компанії Shell та Chevron припинили свою видобувну діяльність. Було зауважено, що соціальні витрати могли прописуватися у декількох ліцензійних угодах, укладених у 90-х роках минулого століття, проте ця інформація не піддається перевірці. НА додав, що публічний доступ до УРП та угод відсутній.

Декілька ОГС-членів БГЗО зазначили, що немає соціальних плат, обов'язкових для приватних компаній, а видобувні компанії зазвичай отримують інформацію від місцевих спільнот про наявні соціальні потреби певної території й підписують соціальну угоду. Представник ОГС-слена БГЗО зауважив, що ДП не мають зобов'язань щодо соціальних витрат, проте зазвичай задовольняють соціальні потреби місцевих спільнот та органів місцевого управління у регіонах видобутку. Наприклад, ПАТ «Укргазвидобування» надав соціальну підтримку місту Львів у розмірі 9 мільйонів гривень (33 000 дол.США).

Представники компаній підтвердили, що вони не мають зобов'язань щодо соціальних витрат. Проте, компанії добровільно підписують соціальні угоди та надають фінансову підтримку органам місцевого управління та спільнотам, що перебувають у безпосередній близькості до видобувних ділянок. На думку компаній, було б краще мати соціальні плати, що регулюються законодавством.

Щодо питання про незацікавленість нафтогазових компаній у наданні даних про соціальні витрати, представниками громадськості було надано пояснення, що видобувні компанії не бажають, щоб інші компанії знали розміри виплат спільнотам. До того ж видобувні компанії побоюються, що місцеві спільноти можуть почати вимагати збільшення соціальних виплат.

Всі зацікавлені особи зазначили, що з 2018 року всі видобувні компанії зобов'язані сплачувати 5% орендної плати видобувним регіонам, і що всі отримані кошти надходять до органів місцевого самоврядування для розвитку місцевих спільнот.

Первісна оцінка

Згідно з первинною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна виконала **більше**, ніж вимагалось цією вимогою, надавши інформацію стосовно рекомендованого аспекту зазначеної вимоги. Хоча у Звіті ІПВГ чітко не вказана обов'язковість соціальних витрат, у процесі консультацій із зацікавленими особами та незалежної розвідки було з'ясовано, що обов'язкових соціальних витрат немає. БГЗО розкрило дані щодо самостійних соціальних витрат й прийняло рішення включити їх до шаблонів Звіту. У Звіті надано одностороннє сумарне розкриття самостійних соціальних виплат з боку компанії.

БГЗО рекомендовано отримати офіційну інформацію щодо наявності обов'язкових соціальних виплат.

Квазіфіскальні витрати ДП (# 6.2)

Огляд підсумків виконання

Хоча у шаблоні Звіту у Додатку 4 (стор.261, 272, 281) зазначаються квазіфіскальні витрати (КФВ), у Звіті ІПВГ та протоколах засідань відсутні відомості або обговорення щодо них. Проте, як стверджується у пункті «Проведення транзакцій між ДП та урядом» (# 4.5) ⁹², у матеріалах Консультацій МВФ з Україною по Статті IV (МВФ, 2017 р.) (IMF, 2017) зауважується, що деякі з прибуткових податків ДП не надходять до державного бюджету. Натомість, вони спрямовуються на покриття витрат дочірніх підприємств. За даними МВФ ці плати є квазіфіскальними витратами, проте відомості щодо цього у Звіті ІПВГ відсутні.

Більш очевидними додатковими КФВ є обов'язкові або добровільні витрати, які здійснює ДП на виконання угоди з місцевими органами управління, хоча такі витрати й не визначаються як КФВ. Можливо, що інші транзакції квазіфіскального спрямування зазначені як такі у пункті 7.5.3 на стор.196-208 ⁹². Проте у цьому пункті відсутні чіткі визначення: на стор.196-198 подається загальне пояснення, що ці транзакції можуть містити витрати частково або повністю квазіфіскального спрямування, але кількісні показники представлені сумарно без чітких визначень:

- Сплата за інші товари, роботи, послуги (включно з адміністративними послугами), надана суб'єкту господарювання державними та муніципальними підприємствами, установами та організаціями, органами державного та місцевого управління, які пов'язані із пошуковою, розвідувальною та видобувною діяльністю;
- Сплата за інші товари, роботи, послуги (включно з адміністративними послугами (коди бюджетної класифікації – 22011500, 22010200 – 22011400, 22011700 – 22012000, 22012200 – 22012900) надана суб'єкту господарювання державними та муніципальними

⁹² Цей пункт помилково зазначений як пункт 7.5.2 у англійській версії Звіту ІПВГ

підприємствами, установами та організаціями, органами державного та місцевого управління, які не пов'язані із видобувною діяльністю;

- Вартість товарів, робіт та послуг, надані на безоплатній основі суб'єктом господарювання державним підприємствам, установам та організаціям, державним та місцевим органам управління, які пов'язані із пошуковою, розвідувальною та видобувною діяльністю;
- Благодійні внески та пожертви, надані суб'єктом господарювання державним підприємствам, установам та організаціям, державним та місцевим органам управління, які пов'язані із пошуковою, розвідувальною та видобувною діяльністю;
- Прибутки від погашення на користь Державного агентства резерву України компаніями паливно-енергетичного комплексу та нафтогазової галузі своїх боргів та зобов'язань стосовно матеріальних активів (включно з зобов'язаннями стосовно податку на додану вартість, що виникають в результаті зазначених сплат та сплати пені та відсотків за користування ресурсами), а також надходження Державного агентства резерву України від реалізації матеріальних активів, повернутих до паливно-енергетичного комплексу та нафтогазової галузі

Як зазначалося вище, надалі не представлено деталей щодо згаданих транзакцій у таблицях розкриття інформації, наявні лише сумарні показники. Тому неможливо зробити висновок щодо того, які КФВ представлено. У Звіті ІПВГ роз'яснюється, що лише 10,1% та 10,9% від цих сплат було вивірено на 2014 та 2015 рр. через відсутність або недостатність звітних даних про сплати.

І насамкінець, у Звіті ІПВГ не представлено детального опису сутності та процесу господарчих субсидій на сплату комунальних послуг, зокрема опалення, та способу, у яких ДП обслуговують або виконують такі сплати (або отримують їх) від імені та за дорученням уряду. Зазначені субсидії включено до шаблону звітного Додатку 4, а до Додатку 5 включено субсидії, пов'язані із оплатою комунальних послуг домашніми господарствами, що також позначається у державному бюджеті бюджетним кодом 14011100 (стор.284).

Коментар зацікавлених осіб

Декілька зацікавлених осіб з усіх залучених груп та НА висловили занепокоєння щодо цієї вимоги через незрозумілість визначення сутності квазіфіскальних витрат у Стандарті ІПВГ, особливо стосовно їхнього збігу із обов'язковими або добровільними соціальними витратами. Під час консультацій із НА вони пояснили, що КФВ обговорювалися у процесі підготовки Звіту ІПВГ за 2014-2015 рр., оскільки звітні шаблони було оновлено відповідним чином з метою висвітлення таких витрат. Шаблони було оновлено на підставі Наказу # 692 Кабінету Міністрів України від серпня 2012 р., у якому подаються визначення та переліки квазіфіскальних операцій в Україні (Кабінет Міністрів України, 2012 р.) (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2012). У переліку, окрім іншого, зазначаються кредити та державні гарантії, інші гарантії ДП або органів державного управління, боргові

зобов'язання ДП, субсидії на сплату комунальних послуг для домашніх господарств⁹³, сплата компаніями податку на надлишок, а також соціальне страхування, податкова заборгованість та інші зобов'язання ДП та органів державного управління. У Протоколах засідань БГЗО відсутні дані щодо безпосереднього обговорення цього питання, але міститься інформація про представлення та пояснення, надані НА для БГЗО, щодо оновлених шаблонів.

Представники уряду пояснили, що деякі прибуткові податки НАК «Нафтогаз» спрямовуються не до бюджету, а на покриття витрат її дочірніх підприємств. Такі сплати було визнано представниками як квазіфіскальні витрати, що відповідає тлумаченню МВФ, зазначеному вище. Представники громадськості підтвердили надане пояснення щодо покриття НАК «Нафтогаз» витрат своїх дочірніх підприємств, а також зазначили, що схема субсидування сплат за комунальні послуги домашніх господарств є дуже схожою на або безпосередньо є квазіфіскальними витратами. Проте ми не змогли визначити точні статутні норми або практики цієї схеми субсидування, окрім тих даних, що подано у пункті *«Проведення транзакцій між ДП та урядом» (# 4.5)*.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна результати щодо відповідності зазначеній вимозі слід вважати **незадовільними**. Представлених у Звіті ІПВГ даних недостатньо задля того, щоб оцінити, наскільки повними та всеохоплюючими є відомості щодо квазіфіскальних витрат, надані у Звіті ІПВГ. І хоча декілька обов'язкових та добровільних соціальних витрат можна вважати квазіфіскальними, вони безпосередньо не визначаються як такі і невідомо, чи включені вони до місцевих бюджетів. Наявні певні неоднозначні, хоча й подібні, пояснення щодо субсидій та транзакцій між ДП та іншими суб'єктами господарювання, проте ми не змогли дійти висновків, чи є ці субсидії позабюджетними. У Звіті ІПВГ відсутні або недостатньо схарактеризовані документи, що регулюють квазіфіскальні операції, транзакції, як наприклад, боргові зобов'язання НАК «Нафтогаз» та обслуговування витрат ДП, хоча зацікавлені особи з уряду та громадськості під час консультацій наполягають на їхньому існуванні й визначають їх як квазіфіскальні.

На виконання Вимоги 6.2, БГЗО має уточнити визначення суттєвості стосовно квазіфіскальних витрат ДП включно з дочірніми підприємствами та спільних підприємств ДП. БГЗО має забезпечити розкриття квазіфіскальних витрат відповідно до вимоги 6.2. Це передбачає надання відомостей щодо схеми субсидування сплат за комунальні послуги для домашніх господарств та функцій державних підприємств. Також мають бути представлені дані щодо фінансової взаємодії між ДП та їхніми дочірніми підприємствами, включно з спільними підприємствами, особливо стосовно покриття витрат.

Для подальшого забезпечення всеохоплюваності розкриття, БГЗО рекомендовано визначити, які витрати є квазіфіскальними, на підставі національного законодавства та нормативно-правових актів, як, наприклад, визначається Наказом # 692 Кабінету Міністрів України (Кабінет Міністрів України, 2012 р.) (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2012).

⁹³ Визначається як різниця між ринковими цінами, сплачуваними НАК «Нафтогаз» за імпорт газу, та їхніми реалізаційними цінами для теплопостачальних компаній.

Внесок видобувного сектору в економіку (# 6.3)

Огляд підсумків виконання

Частка ВВП: У пункті 5.10 Звіту ІПВГ описано вплив видобувних галузей на економіку України.

Першим макроекономічним показником у Звіті чітко визначається роль видобувних галузей у частці Внутрішнього валового продукту (ВВП) у 2015 р. На рисунку 5.10-1 представлено як оцінку валової доданої вартості видобувних галузей, так і її відповідну відсоткову частку відносно сукупного ВВП.

Методологію оцінювання описано за допомогою порівнюваного на міжнародному рівні Класифікатора видів економічної діяльності Європейського Союзу (NACE). Термін «видобувні галузі» описано як такий, що відповідає економічній діяльності «Гірничовидобувна діяльність», що також відповідає рекомендаціям МВФ. Проте, хоча це й окремо не вимагається Стандартом ІПВГ, у Звіті не роз'яснено, чи наведені дані ґрунтуються на поточних або постійних тарифних цінах, що має значення для часової порівнюваності. Додатково у Звіті на рисунках 5.10-2 та 5.10-3 міститься інформація щодо умов, за яких зазначені оцінки можуть у подальшому бути відповідним чином розподілені.

У Звіті відсутній коментар щодо неофіційної діяльності у секторі та оцінка такої діяльності в Україні. Проте, як показали консультації із зацікавленими особами, наявний значущий рівень діяльності такого роду, в тому числі й оцінки її обсягу.

Доходи державного бюджету: У Звіті ІПВГ у Таблиці 7.2-1, стор.167, наведено дані щодо сукупних надходжень до державного бюджету, включно з тими, що не вивірені. У Таблиці подано показники сукупних надходжень до державного бюджету від видобувних компаній за 2014 та 2015 рр., включно з відсотковою часткою загальних податкового збору консолідованого бюджету України й надходжень від відрахування до пенсійного фонду. У Звіті не зазначається методика оцінювання. Окрім згаданої інформації, у Таблицях 5.12-1 та -2 на стор. 112-115 представлено розподіл надходжень до бюджету по регіонах. Також у Таблицях 5.12-3 та -4 надано розподіл по підгалузях. Насамкінець, сукупні надходження до державного бюджету від видобувних галузей розподілено за каналами надходження (рисунки 7.2-4 та -6) та за підгалузями (7.2-3 та -6).

Експортна діяльність: У пункті 5.10.4 представлено дані щодо експорту. Вони стосуються сировини неочищеної нафти та газового конденсату, природного газу, вугілля та заліза. Дані щодо зазначеного також вказано як частку сукупного експорту, хоча у Звіті відсутня оцінка щодо видобувних галузей в цілому або для інших підгалузей (титан та марганець), так само, як і пояснення відсутності таких відомостей.

Працевлаштування: У Звіті наведено оцінку щодо працевлаштування. На малюнках 5.10-9 до 5.10-12, стор.96-98, позначено i) оцінку середньої кількості штатних працівників у видобувних галузях на 2010-2015 рр., ii) її частку у кількості всіх штатних працівників в Україні, та iii) її частку у кількості працівників виробничого сектору.

Кількісні показники розподілено по працівниках вугільного та лігнітного секторів, а також інших видобувних галузей. На рисунках 5.10-11 та -12 представлено середню кількість штатних

працівників по різних регіонах. Додатково подано порівняння середньомісячної зарплати працівників видобувного сектору в цілому, вугільно-лігнітного сектору, виробничого сектору та по Україні в цілому (Рис.5.10-13, стор.99). На стор.100 подано аналіз рівня заробітної платні, за результатами якого працівники видобувних секторів заробляють набагато більше в середньому, аніж працівники інших секторів.

Місцезнаходження: Ключові виробничі ділянки зазначаються у різних пунктах й подаються у цьому Звіті у Огляді видобувного сектору включно з геологорозвідувальними роботами (# 3.1) . Для отримання додаткової інформації дивіться згаданий пункт.

Насамкінець, у Звіті подано оцінку інвестицій у видобувні галузі. Представлено дані щодо частки капіталовкладень у економіку в цілому (2010-2015 рр.) та державні капіталовкладення окремо (2014-2015 рр.). Показники частки капіталовкладень у економіку розподілено за підгалуззями та регіонами⁹⁴.

Коментар зацікавлених осіб

Зацікавлені особи не висловили особливих зауважень щодо цієї вимоги. Відповідаючи на запитання про неофіційний сектор видобувного сектору України, зацікавлені особи з усіх залучених груп не змогли згадати жодного обговорення щодо цієї окремої вимоги. Один представник уряду, що допустимість розробки родовищ корисних копалин кустарним способом чи у малих масштабах (ASM) включно з неофіційним сектором різниться від регіону до регіону (області).

На вимогу національним секретаріатом було підготовлено пояснювальну записку для проекту з урахуванням відомостей щодо неофіційного сектору та ASM у бурштиновій та вугільній підгалузях. Проте з документу є очевидним нерозуміння сутності вимоги, оскільки UAEITI не вважав, що потрібна детальна інформація стосовно неофіційного сектору чи ASM. У пояснювальній записці зазначено важливість цих підгалузей і деякі показники, за якими, наприклад, незаконний видобуток бурштину перевищує законне видобування приблизно у 200 разів. Щодо вугілля, то приблизно 7 мільйоні тонн видобувається кожного року, що становить 7 відсотків щорічного видобування. Жодні із цих даних не наведені у Звіті ІПВГ або Протоколах засідань БГЗО.

Первісна оцінка

Згідно з Первісною оцінкою Міжнародного Секретаріату, Україна досягла **значних** результатів щодо відповідності зазначеній вимозі. У Звіті ІПВГ подано достатній обсяг інформації щодо внеску видобувних галузей у валовий внутрішній продукт, експорт, надходження до державного бюджету та працевлаштування, а також інвестиції. Також представлено переконливий аналіз рівня заробітної платні по секторах у порівнянні з Україною в цілому. Також подано дані щодо ключових виробничих ділянок України.

Може виникнути враження, що розкриття зазначеної інформації гарантує задовільну оцінку

⁹⁴ Див. малюнки 5.10-4 до 5.10-8, стор. 93-95

результатів відповідності вимозі, навіть за відсутності у Звіті ІПВГ відомостей про неофіційний сектор України (а також про розробку родовищ корисних копалин кустарним способом чи у малих масштабах (ASM)). Але за результатами консультацій із зацікавленими особами та вивчення відповідних документів, значний обсяг неофіційної діяльності здійснюється у певних регіонах України із наявними кількісними показниками; Міжнародний Секретаріат вважає ступінь розкриття недостатнім.

БГЗО слід з'ясувати наявність та оцінити масштаби діяльності неофіційного сектору. Це стосується, але не обмежується ними, розробок родовищ корисних копалин кустарним способом чи у малих масштабах, згідно з Вимогою 6.3.

Таблиця 4. Зведена таблиця Первісної оцінки: Соціально-економічні витрати

Положення ІПВГ	Резюме основних висновків	Первісна оцінка Міжнародним Секретаріатом відповідності положенням ІПВГ (зазначається рівень виконання вимог)
Соціальні витрати (# 6.1)	Було з'ясовано, що обов'язкових соціальних витрат в Україні немає. Надання відомостей у Звіті щодо самостійних соціальних витрат рекомендується, проте не вимагається Стандартом ІПВГ, а результати щодо відповідності цій вимозі не матимуть жодного значення для ІПВГ статусу країни.	Перевищує вимоги
Квазіфіскальні витрати ДП (# 6.2)	Представлених у Звіті ІПВГ даних недостатньо задля того, щоб оцінити, наскільки повними та всеохоплюючими є відомості щодо квазіфіскальних витрат, надані у Звіті ІПВГ. І хоча декілька обов'язкових та добровільних соціальних витрат можна вважати квазіфіскальними, вони безпосередньо не визначаються як такі, і невідомо, чи включені вони до місцевих бюджетів. Наявні певні неоднозначні, хоча й подібні, пояснення щодо субсидій та транзакцій між ДП та іншими суб'єктами господарювання, проте	Незадовільний прогрес

	<p>ми не змогли дійти висновків, чи є ці субсидії позабюджетними. У Звіті ІПВГ відсутні або недостатньо схарактеризовані документи, що регулюють квазіфіскальні операції, транзакції, як наприклад, боргові зобов'язання НАК «Нафтогаз» та обслуговування витрат ДП, хоча зацікавлені особи з уряду та громадськості під час консультацій наполягають на їхньому існуванні й визначають їх як квазіфіскальні.</p>	
<p>Внесок видобувного сектору в економіку (# 6.3)</p>	<p>У Звіті ІПВГ подано достатній обсяг інформації щодо внеску видобувних галузей у валовий внутрішній продукт, експорт, надходження до державного бюджету та працевлаштування, а також інвестиції. Також представлено переконливий аналіз рівня заробітної платні по секторах у порівнянні з Україною в цілому. Також подано дані щодо ключових виробничих ділянок України.</p> <p>Може виникнути враження, що розкриття зазначеної інформації гарантує задовільну оцінку результатів відповідності вимозі, навіть за відсутності у Звіті ІПВГ відомостей про неофіційний сектор України (а також про розробку родовищ корисних копалин кустарним способом чи у малих масштабах (ASM)). Але за результатами консультацій із зацікавленими особами та вивчення відповідних документів, значний обсяг неофіційної діяльності здійснюється у певних регіонах України із наявними кількісними показниками; Міжнародний Секретаріат вважає ступінь розкриття недостатнім.</p>	<p>Значний прогрес</p>
<p>Первинні висновки та рекомендації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. БГЗО рекомендовано отримати офіційну інформацію щодо наявності обов'язкових соціальних виплат. 		

2. На виконання Вимоги 6.2, БГЗО має уточнити визначення суттєвості стосовно квазіфіскальних витрат ДП включно з дочірніми підприємствами та спільних підприємств ДП. БГЗО має забезпечити розкриття квазіфіскальних витрат відповідно до вимоги 6.2. Це передбачає надання відомостей щодо схеми субсидування сплат за комунальні послуги для домашніх господарств та функцій державних підприємств. Також мають бути представлені дані щодо фінансової взаємодії між ДП та їхніми дочірніми підприємствами, включно з спільними підприємствами, особливо стосовно покриття витрат.
3. Для подальшого забезпечення всеохоплюваності розкриття, БГЗО рекомендовано визначити, які витрати є квазіфіскальними, на підставі національного законодавства та нормативно-правових актів, як, наприклад, визначається Наказом # 692 Кабінету Міністрів України (Кабінет Міністрів України, 2012 р.).
4. БГЗО слід з'ясувати наявність та оцінити масштаби діяльності неофіційного сектору. Це стосується, але не обмежується ними, розробок родовищ корисних копалин кустарним способом чи у малих масштабах, згідно з Вимогою 6.3.

Частина III – Результати та вплив

7. Результати та вплив

7.1 Загальний огляд

У цьому розділі представлена оцінка імплементації Вимог ІПВГ щодо результатів та впливу процесу ІПВГ.

7.2 Оцінка

Публічні дебати (#7.1)

Документування прогресу

Уряд, компанії та громадянське суспільство зробили свій внесок у ІПВГ та забезпечення того, щоб дані ІПВГ сприяли публічним дебатам, як у рамках, так і поза рамками БГЗО.

Зрозумілість інформації: Національний секретаріат ІПВГ керував заходами з комунікації, при цьому всі три групи зацікавлених осіб брали активну участь у комунікації, пов'язаній з ІПВГ. Секретаріат має стратегію активної комунікації шляхом взаємодії з пресою, радіо, телебаченням та Інтернет-ЗМІ, оприлюднення комунікаційних матеріалів – від підсумкових Звітів ІПВГ до інфографіки, як на веб-сайті проекту ІПВГ, так і в друкованому вигляді. Учасники БГЗО від громадянського суспільства підготували два коротких відеоролики, в тому числі, один ⁹⁵ у листопаді 2015 року, в якому пояснюється процес ІПВГ та його зв'язок з планами дій щодо протидії корупції, та другий ⁹⁶ у грудні 2015, що надає пояснення результатів, представлених у першому звіті ІПВГ. Секретаріат часто оновлює веб-сайт ІПВГ в Україні, висвітлюючи всі заходи, що здійснюються в рамках ІПВГ, та останні новини в розділі новин⁹⁷.

Веб-сайт ІПВГ в Україні містить основні документи щодо імплементації ІПВГ. Повна та скорочена версія звіту ІПВГ за 2013 рік оприлюднена українською, російською та англійською мовою, а повна та скорочена версія звіту ІПВГ за 2014-2015 роки – українською та англійською мовою. Наявна також версія звітів у загальнодоступній формі, в якій представлені основні факти та оновлена інформація щодо видобувної галузі у форматі, зручному для користувача (презентація з елементами інфографіки), завдяки чому звіт може бути цікавим для ширшої цільової аудиторії⁹⁸. Версія звіту в загальнодоступній формі наявна як у форматі PDF, так і у вигляді слайдів.

⁹⁵ <http://eiti.org.ua/2015/11/dobuvaj-pravdu-dixi-group-vypustyla-videorolyk-prysvyachenyi-ipvh/>

⁹⁶ https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=ku3dlsDYKWw

⁹⁷ <http://eiti.org.ua/category/novyny/>

⁹⁸ https://issuu.com/romannitsovych/docs/uaeiti_2014-2015_ukr-eng_short

Підсумкові дані за 2014 та 2015 роки були надані Міжнародному секретаріату в березні 2017 року. Всі звіти ІПВГ та додатки до них доступні на національному веб-сайті ІПВГ⁹⁹ та у друкованому вигляді в Міненерговугілля.

Національний Секретаріат ІПВГ оприлюднює інтерв'ю та блоги різних зацікавлених осіб у розділі «Думка експерта» на веб-сайті.¹⁰⁰ Відповідно до Річного звіту про прогрес, у 2016 році в рамках ІПВГ в Україні було проведено понад 74 комунікаційних заходів у різних регіонах (УАЕІТІ, 2017).

Популяризація: Секретаріат ІПВГ України та БГЗО здійснювали активну популяризацію інформації щодо ІПВГ шляхом проведення прес-конференцій, інформаційних заходів, обговорень за участю зацікавлених осіб, у соціальних мережах та на учбових семінарах. У Річному звіті про прогрес («РЗП») за 2016 рік надається інформація про численні статті та заходи в ЗМІ, що відбулися в 2016 році (УАЕІТІ, 2017). Секретаріат регулярно оприлюднює прес-релізи¹⁰¹ на своєму веб-сайті та тісно співпрацює з Інтернет-ЗМІ, зокрема, ua-energy.org, epravda.com.ua тощо. Представники громадянського суспільства разом зі спеціалістами з комунікацій Національного секретаріату ІПВГ ініціювали проведення щонайменше десяти телевізійних програм з питань, що пов'язані з прозорістю видобувних галузей; всі вони доступні в мережі Інтернет¹⁰². Учасники БГЗО від громадянського суспільства підготували низку брошур та інфографіку¹⁰³ з метою сприяння прийняттю проекту закону щодо прозорості у видобувних галузях.

Національні конференції ІПВГ, що були проведені у грудні 2015 та у лютому 2017 року, також надали основну багатосторонню платформу для дискусій за результатами, що представлені у Звітах ІПВГ, визначення суспільної думки та інформування про річний план робіт. БГЗО провела семінар, присвячений попередній валідації, та проаналізувала Звіт ІПВГ за 2014-15 роки.

Національний Секретаріат ІПВГ та учасники БГЗО активно здійснювали заходи з інформування громадськості як у столиці Києві, так і у основних видобувних регіонах, що має важливіше значення. У рамках стратегії комунікації, Національним Секретаріатом ІПВГ, спільно з відповідними зацікавленими особами, було проведено 74 інформаційно-просвітницьких заходів в м. Києві та у регіонах у 2016 році та не менш ніж 50 заходів у січні-липні 2017 року¹⁰⁴; всі ці заходи висвітлювалися в ЗМІ (УАЕІТІ, 2017) (Додаток 1). Заходи, що були проведені у регіонах, допомогли поінформувати громадськість про результати, представлені у двох звітах ІПВГ, та мали результатом обговорення певних питань, зокрема, субнаціональних платежів, соціальних витрат, впливу видобувних галузей на місцеві громади та конфліктів між підприємствами та громадами.

Доступність для громадськості: Національний секретаріат ІПВГ вживав ініціативних заходів щодо

⁹⁹ <http://eiti.org.ua/biblioteka/>

¹⁰⁰ <http://eiti.org.ua/expert-comments/>

¹⁰¹ <http://eiti.org.ua/category/novyny/ofitsijno/>

¹⁰² <https://drive.google.com/drive/folders/0BzQ1g61NKgtDRkpTT190U1NYNFk>

¹⁰³ <https://drive.google.com/drive/folders/0BzQ1g61NKgtDRlmcGtNWDBWVUk>

¹⁰⁴ <https://drive.google.com/drive/folders/0BzQ1g61NKgtDRkpTT190U1NYNFk>

забезпечення доступу до інформації про ІПВГ для широкого кола осіб як через онлайн-канали, так і у друкованому вигляді, шляхом проведення інформаційно-просвітницьких заходів. Звіт ІПВГ за 2014-15 роки включає додатки в форматі excel. Активні облікові записи користувачів підтримуються в соціальних мережах Twitter¹⁰⁵ та Facebook¹⁰⁶. Персонал секретаріату використовує розділ новин на своєму веб-сайті для надання зацікавленим особам інформації щодо подій та заходів у рамках ІПВГ та документування їх впливу.

Політика відкритих даних: У грудні 2016 Національний Секретаріат УАЕІТІ оприлюднив політику відкритих даних (УАЕІТІ, 2016), що включає в себе всю необхідну інформацію Стандарту ІПВГ. Відповідно до політики, Національний Секретаріат ІПВГ зобов'язується конвертувати основні дані звітів ІПВГ у відкриті формати, у цьому випадку – файли Excel, та оприлюднити їх на веб-сайті. У політиці не зазначається, чи застосовується це зобов'язання також до попередніх звітів або виключно до нових публікацій, однак вказується, що дані надаватимуться якомога скоріше після оприлюднення нового звіту та оновлюватимуться щорічно. У політиці також визначено, що дані надаватимуться «з посиланням на джерело. Під словом «використання» мається на увазі використання для аналізу, розробки та поширення матеріалів на основі даних із відповідного звіту ІПВГ.» (УАЕІТІ, 2016).

Україна також досягла успіху у розкритті інформації паралельно з ІПВГ. Як реєстр ліцензій «Геоінформ України» (2017), так і реєстр бенефіціарних власників в Україні оприлюднені, хоча й не завжди доступні у форматах відкритих даних. Платформи є інтерактивними, з можливостями пошуку, але інформація лише частково доступна у відкритих форматах, таких як файли xlsx або csv¹⁰⁷. Національний секретаріат насправді розкриває інформацію у відкритих форматах. На його веб-сайті є декілька форм даних, що доступні для завантаження, які в основному стосуються розкриття інформації, що має значення для процесу звірки (УАЕІТІ, 2017). Немає супровідних описів, які б допомогли зрозуміти дані, та Національний Секретаріат ІПВГ не надає прикладів використання.

Внесок до публічних дебатів: Інформації у ЗМІ про діяльність у рамках ІПВГ з часом стало набагато більше. Команда спеціалістів з комунікації Національного секретаріату ІПВГ здійснює постійний моніторинг висвітлення інформації у ЗМІ, готуючи щомісячні звіти з аналізу¹⁰⁸ публікацій, телевізійних новин та заходів. Наявні факти, що підтверджують активне використання даних ІПВГ кожною з трьох груп зацікавлених осіб. Громадянське суспільство проявило себе як найактивніший користувач даних ІПВГ – від створення онлайн-карти енергетичного сектору¹⁰⁹ до використання даних ІПВГ як основи для підтримки ширших реформ енергетичної галузі¹¹⁰.

Дані ІПВГ застосовувались у галузі для послаблення напруженості у відносинах з місцевими громадами та залучення нових бізнес-партнерів з ЄС. АТП, що координує представництво компаній, включає ІПВГ у свій річний офіційний документ щодо реформ у нафтогазовій галузі з 2014 року

¹⁰⁵ <https://twitter.com/UaEiti>

¹⁰⁶ <https://www.facebook.com/UAEITI>

¹⁰⁷ CSV – Comma Separated Value file

¹⁰⁸ <https://drive.google.com/drive/folders/0BzQ1g61NKgtDRDPZmFjanRTYU0>

¹⁰⁹ <http://map.ua-energy.org/en>

¹¹⁰ <http://dixigroup.org/eng/comments/yak-rozkrittva-kontraktiv-vidobuvnikh-kompaniy-dopomozhe-derzhavi-biznesu-i-miscevim-gromadam/>

(American Chamber of Commerce in Ukraine, 2014-2015), (American Chamber of Commerce in Ukraine, 2016).

Завдяки політиці відкритих даних, що була схвалена БГЗО, Міненерговугілля розпочало розкривати статистичні дані¹¹¹ щодо вугілля та електроенергії на урядовому порталі¹¹². Міненерговугілля вважає ІПВГ одним з своїх найуспішніших проєктів¹¹³ та використовує дані ІВПГ як для залучення іноземних інвесторів, так і для формування довіри у місцевих громадах видобувних регіонів. Так, зокрема, Звіт ІПВГ за 2014-15 роки став єдиним джерелом даних щодо видобування вугілля з почату конфлікту у Донецькому та Луганському видобувних регіонах. ІПВГ є невіддільною частиною плану дій уряду в рамках ініціативи «Партнерство «Відкритий уряд» (OGP Ukraine, 2016).

Національний секретаріат ІПВГ та члени БГЗО від ОГС також провели інформаційні заходи для членів парламенту, включаючи круглі столи для законодавців та громадські обговорення щодо їх ролі у ІПВГ, у жовтні 2016 року¹¹⁴ та лютому 2016¹¹⁵, та двосторонні зустрічі з окремими представниками та членами парламенту, зокрема, з питань законодавства, пов'язаного з ІПВГ, а також ширших реформ галузі енергетики¹¹⁶ та антикорупційних реформ.

Думка зацікавлених осіб

Зрозумілість інформації: Національний секретаріат ІПВГ пояснив, що всі заходи, що пов'язані з ІПВГ, були анонсовані та висвітлювалися у новинах, що оприлюднені на веб-сайті. Було зазначено, що інформація на веб-сайті оновлюється, але веб-сайт є старим та має технічні обмеження. Секретаріат шукав підтримку для оновлення веб-сайту. Всі члени БГЗО підтвердили, що для них були доступні дані з національного веб-сайту ІПВГ. Представники громадянського суспільства з регіонів зазначили, що Звіт ІПВГ слугував єдиним джерелом надійних даних від видобувних галузей.

Популяризація інформації: Представники громадянського суспільства пояснили, що проєктом GIZ була надана підтримка щодо розробки стратегії комунікації на 2016-2017 роки. Стратегія комунікації враховує заходи, передбачені робочим планом ІПВГ. Здійснюється регулярна оцінка прогресу щодо досягнення цілей імплементації. Більша частина роботи з громадами фінансувалася GIZ та Агентством міжнародного розвитку США. Існує п'ять регіональних НУО, що координують інформаційно-просвітницьку діяльність у відповідних регіонах. Національний секретаріат ІПВГ пояснив, що з метою впровадження стратегії комунікації GIZ залучив PR-консультанта, який координує роботу. Ці заходи були визнані надзвичайно корисними та добре керованими. Було відзначено, що до заходів на регіональному рівні, як правило, були залучені зацікавлені особи з усіх представництв, зокрема, видобувних компаній, місцевих урядів, НУО та громад. Менеджери з комунікації повідомили про отримання великої кількості позитивних відгуків за результатами проведення інформаційно-

¹¹¹ <http://eiti.org.ua/2017/01/initsiatyva-z-rozkryttya-danyh-minenerhovuhillya-dala-pershi-rezultaty/>

¹¹² http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=245171668

¹¹³ Natalya Boyko, Deputy Minister of Energy and Coal, http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245223176

¹¹⁴ <http://eiti.org.ua/2016/10/zakonoproekt-4840-rozshyryuje-perelik-informatsiji-scho-maje-buty-dostupna-publichno/>

¹¹⁵ http://dixigroup.org/eng/news/obgovorennya_komitet/

¹¹⁶ <http://dixigroup.org/eng/news/uryad-maye-zvazhen-pidiyti-do-vidatkiv-na-subsidii--doslidzhennya-dixi-group/>

просвітницьких заходів у регіонах. Було зазначено, що громадяни найбільше цікавляться такими питаннями, як володіння компаніями, питання щодо довкілля, соціальної відповідальності, а також практичними питаннями.

Національний секретаріат ІПВГ надав інформацію про випадок, що відбувся у великому видобувному регіоні на заході України – у Івано-Франківську. Губернатор попросив декана Університету нафти та газу надати поради щодо того, як забезпечити підзвітність місцевих компаній, як відстежувати місцеві рентні платежі (5%) та як знаходити дані щодо доходів підприємств видобувної галузі з їх регіону, для того щоб проводити у місцевому парламенті обговорення на основі фактичних даних? У підсумку, декан повідомив про ІПВГ як інструмент, що є найбільш придатним та надійним, та пояснив, як за допомогою нього можна отримати відповідь на запит губернатора.

Всі члени БГЗО погодились із тим, що інформаційно-просвітницькі заходи у Києві та видобувних регіонах були націлені на відповідних зацікавлених осіб, та що інформація про звіти ІПВГ наявна та вони використовуються на місцевому рівні. Представники від уряду повідомили, що ІПВГ стала платформою для змістовного обговорення та вважається надійним механізмом протидії корупції у видобувних галузях. Представник компанії відзначив, що найбільші видобувні підприємства-платники податків підтримали ІПВГ, та у лютому 2017 року Голова Правління ПАТ «Укргазвидобування» взяв участь у національній конференції ІПВГ.

Незалежний адміністратор прокоментував, що Національний секретаріат ІПВГ працював з бізнес-асоціаціями та пояснював їм переваги імплементації ІПВГ. Компанією «ЕУ» був проведений семінар щодо заповнення шаблонів звітів для підприємств нафтогазової та гірничодобувної галузі.

Доступність для громадськості та відкриті дані: Персоналом Національного секретаріату ІПВГ було зазначено, що БГЗО просила надати дані у відкритому форматі, та Незалежний адміністратор включив додатки у форматі excel для другого звіту ІПВГ, що охоплює 2014 та 2015 роки. Всі члени БГЗО погодились з тим, що Звіти БГЗО були доступні для громадськості та інтенсивно використовувалися на веб-сайті ІПВГ. Співробітники Національного секретаріату ІПВГ пояснили, що вся відповідна інформація постійно завантажувалася на веб-сайт, у тому числі повні та скорочені версії Звітів ІПВГ. Співробітники секретаріату зауважили, що Звіт ІПВГ за 2014-15 роки та його скорочена версія були оприлюднені українською та англійською мовою у зв'язку з обмеженим фінансуванням.

Публічні дебати: Представники громадянського суспільства повідомили, що робота з громадами у видобувних регіонах розпочалася три роки тому. Вони відзначили прогрес: інтерес до ІПВГ підвищився, та місцеві громади стали добре обізнаними щодо своїх прав. Було відзначено, що місцеві громади розпочали регулярні контакти з ОГС, що входили до складу БГЗО, з питань видобувних галузей у відповідних регіонах, та деякі старі конфлікти з компаніями були вирішені.

Менеджер з комунікацій відзначив, що у 2016 році було проведено 74 регіональні заходи, та у 1 та 2 кварталі 2017 року 50 заходів. Інформаційно-просвітницька діяльність також включає заходи в державних університетах Івано-Франківська, Полтави та Харкова, та Національний секретаріат ІПВГ запросили для проведення низки лекцій про ІПВГ.

Декілька представників уряду повідомили, що СФС та Мінфін були найактивнішими учасниками

інформаційно-просвітницьких заходів у регіонах. Також було повідомлено, що заступник Міністра екології взяв участь у конференції ІПВГ у Львові – ще одному видобувному регіоні. Заступник міністра енергетики та вугільної промисловості Наталія Бойко, спільно з членами БГЗО, взяла участь у навчальному візиті ІПВГ до Німеччини. Національний секретаріат ІПВГ прокоментував, що представники уряду висловили бажання та зацікавленість у відвіданні регіонів у рамках заходів ІПВГ, але це для них пов'язано з досить бюрократичним процесом.

Деякі представники ЗМІ повідомили, що вони поінформовані про ІПВГ та використовували інформацію про неї для сюжетів щодо реформи енергетичної галузі та європейської практики прозорості, однак при цьому деякі журналісти вважають дані ІПВГ застарілими.

Первісна оцінка

Первісна оцінка Міжнародного Секретаріату полягає у тому, що Україна досягла **задовільного прогресу** у виконанні цієї вимоги. Звіти ІПВГ є зрозумілими, активно популяризуються різними каналами (включаючи друковані, онлайн ЗМІ та активні інформаційно-просвітницькі заходи), є доступними для громадськості та зробили відчутний внесок у публічні дебати з питань видобувних галузей в Україні. З точки зору Секретаріату, Україна перевиконала мінімальні вимоги завдяки здійсненню ширших реформ законодавства, ініціативного проведення інформаційно-просвітницьких заходів на місцевому рівні та великій роботі з місцевими громадами. Три групи зацікавлених осіб також зробили активний внесок у розповсюдження звітів ІПВГ.

Доступність даних (#7.2)

Документування прогресу

Україна впевнено просувається вперед у питанні доступності даних. Станом на грудень 2016 року, Національний секретаріат ІПВГ оприлюднив власну політику відкритих даних, якою він зобов'язується оприлюднювати основну інформацію звітів ІПВГ у форматах відкритих даних. Дані про доходи для Звіту ІПВГ за 2014-2015 роки оприлюднені на веб-сайті Національного секретаріату¹¹⁷. Тоді як у звіті включені національні коди бюджету, пов'язані з кожним з доходів, в усьому документі, дані не надають такої інформації.

Національний секретаріат ІПВГ надав підсумкові дані за 2014 та 2015 роки до Міжнародного секретаріату. У наданих підсумкових даних не застосовується міжнародний стандарт класифікації державних доходів; *Керівництво по статистиці державних фінансів 2014 року* (IMF, 2017).

Ані у Звіті ІПВГ, ані у супровідній документації не надається коротка інформація та порівняння кожного потоку доходів з загальними державними доходами. При цьому Звіт ІПВГ містить деякі показники, що порівнюються, для різних секторів та регіонів, та доходи розрізняються для кожного рівня уряду (стор.133-146). Національним секретаріатом ІПВГ також були підготовлені підсумкові звіти, як для його першого (2013), так і другого (2014-2015) Звіту ІПВГ, інформація в яких надається як

¹¹⁷ <http://eiti.org.ua/en/library/>

англійською, так і українською мовою, на менш ніж 40 сторінках (UAEITI, 2017a). Повний звіт також оприлюднений англійською та українською мовою.

Один з ключових напрямків, що стосується доступності даних, передбачений пунктом 7.2.c Стандарту ІПВГ, що рекомендує національним секретаріатам та БГЗО розглянути можливість застосування автоматизованих систем для розкриття інформації в режимі онлайн. У Річному звіті про прогрес (РЗП) наголошується на тому, що це є пріоритетним питанням, порушеним ІПВГ з потенційними партнерами з фінансування (UAEITI, 2017, р. 5), та у політиці відкритих даних явно передбачено включення такої платформи, в тому числі, можливість її інтеграції у проекти електронних послуг, що наразі впроваджуються (UAEITI, 2016). У самому Звіті ІПВГ рекомендується впровадження електронної системи стандартизації звітності для обох компаній та для українського уряду (UAEITI, 2017b, pp. 218-219).

Щодо розвитку потенціалу та інформування, у РЗП зазначено 74 заходи (без урахування чотирьох зустрічей БГЗО). До більшості з них залучені представники як державних органів, так і НУО, тоді як деякі з них передбачали аналіз, призначений для журналістів та науковців. Деякі заходи також були присвячені компаніям. При цьому у РЗП міститься досить вражаючий список досягнень щодо підвищення рівня обізнаності.

Думка зацікавлених осіб

Усі зацікавлені особи підтвердили, що були докладені зусилля для забезпечення більшої доступності даних ІПВГ та більшого поширення інформації. Проте не всі зацікавлені особи знали, що ця інформація надавалася у відкритих форматах. Підвищення доступності було також визначено як напрямок, якому необхідно приділити увагу, зокрема, необхідне подальше просування у напрямку забезпечення доступності даних за декілька років, із можливістю інтертемпорального аналізу. Одна зацікавлена особа з уряду наголосила на тому, що Україна відповідає міжнародним нормативним документам та стандартам, оскільки звітує міжнародним організаціям, але не побачив жодних спроб встановлення діалогу з організаціями, що забезпечують надання звітності, з питань стандартизації та класифікації даних. При зверненні до представників ЗМІ основні думки полягали у тому, що дані ІПВГ є застарілими, що знижає актуальність інформації для сюжетів останніх новин. Вони закликали до покращення своєчасності надання даних ІПВГ, особливо щодо виробництва, експорту та доходів.

При цьому особи з усіх представництв явно зазначили, що секретаріат відіграє важливу роль у організації заходів на субнаціональному рівні. Всіма представництвами було відзначено декілька заходів, до яких національний секретаріат залучав не лише зацікавлених осіб від компаній, уряду та громадянського суспільства на загальнонаціональному рівні, а й відповідних партнерів у регіонах.

Декілька міністерств та відомств уряду України наразі зазнають численних змін або готуються до них. Міненерговугілля, на базі якого розміщений Національний секретаріат, було визначено як рушійну силу впровадження стратегії, що включає цифрову трансформацію як один з основних напрямків. У зв'язку з роботою щодо забезпечення цифрового розкриття інформації, а також систем звітності, в рамках міністерства здійснюється перегляд існуючих вимог до звітності, з метою спрощення та вдосконалення такої діяльності. Це надає Національному секретаріату ІПВГ можливість долучитись до ширших існуючих структур звітності.

Первісна оцінка

Вимога 7.2 заохочує БГЗО до забезпечення доступу до Звітів ІПВГ у форматах відкритих даних. Національний секретаріат ІПВГ зробив це як на національному, так і на міжнародному рівні. Проте ця вимога не оцінюється при визначенні відповідності Стандарту ІПВГ. При цьому важливо визнати, що всі бажані умови, що передбачені цією вимогою, або вже були виконані, або наразі розглядаються БГЗО та Національним секретаріатом в Україні.

Висновки на основі отриманого досвіду та контроль виконання рекомендацій (#7.3)

Документування прогресу

У Додатку 2 до Річного звіту про прогрес 2016 року представлена інформація щодо реакції БГЗО на рекомендації, представлені у Звіті БГЗО за 2014-15 роки. У річному звіті про прогрес наведено 12 рекомендацій, шість з яких вже надавалися у першому Звіті ІПВГ, зокрема, щодо посилення процедур забезпечення достовірності даних компаній; введення санкцій за ненадання звітності; перегляд граничного значення суттєвості розбіжностей; розкриття ліцензійних угод та договорів; звірка платежів за методом нарахування; та прийняття нового Закону щодо ІПВГ. Рекомендації пов'язані як з Вимогами ІПВГ, так і з ширшими покращеннями у державних системах, в тому числі:

- Прийняття проекту Закону про прозорість інформації у видобувних галузях;
- Введення санкцій за ненадання звітності;
- Надання доступу до інформації про запаси титану та відкриття інформації контрактів;
- Перегляд граничного значення суттєвості для розбіжностей;
- Покращення часових рамок підготовки звіту ІПВГ;
- Впровадження єдиної методології оцінки природних ресурсів, відповідно до стандартної світової класифікації;
- Заохочення компаній до звірки даних обліку за методом нарахування з даними державних органів, що обліковуються на основі надходження грошових коштів;
- Аудит фінансових звітів компаній;
- Надання Листів-підтверджень або інших відповідних підтверджуючих документів;
- Внесення змін до нормативних документів для забезпечення доступу громадськості до моніторингу розподілу доходів видобувної галузі у державний бюджет та місцеві бюджети та їх витрату;
- Впровадження системи звітності у інтерактивному режимі;
- Оцінка непрямого внеску видобувних галузей для кращого бачення ролі видобувних галузей.

29 травня 2017 року члени БГЗО обговорили всі рекомендації Звіту ІПВГ за 2014-15 роки та повторні рекомендації, що вже були представлені у Звіті ІПВГ за 2013 рік, для того щоб відстежити рівень досягнутого прогресу або його відсутність. У протоколі зустрічі БГЗО зазначається, що більшість рекомендацій було виконано (UA-EITI, 2017g). У РЗП надається інформація щодо прогресу у виконанні рекомендацій. Зокрема, більшість рекомендацій з обох звітів було включено до проекту Закону про прозорість у видобувних галузях (Закон ІПВГ), що був поданий до парламенту. Так, наприклад, проект закону запроваджує обов'язкову звітність за Стандартом ІПВГ, систему штрафних

санкцій за ненадання звітів, прозорість договорів тощо. БГЗО відзначила істотний прогрес у забезпеченні доступу до даних ліцензування та геологічних даних у результаті тісної співпраці з профільними міністерствами. БГЗО виконала повторну рекомендацію щодо перегляду граничного значення суттєвості для розбіжностей 6 вересня 2016, встановивши 5% граничне значення для розбіжностей у Звіті ІПВГ за 2014-15 роки (UA-EITI, 2016c). Усі розбіжності в Звіті ІПВГ за 2014-15 роки були нижчі за поріг суттєвості, отже, перед НА не було поставлено завдання дослідити їх.

У РЗП також зазначається, що деякі рекомендації зі Звіту ІПВГ за 2013 рік були виконані, зокрема, щодо проведення семінарів з процедур звітності для видобувних компаній та уряду; підготовки інструкцій щодо заповнення шаблонів звітів, а також більш своєчасного надання Звітів ІПВГ. Було відзначено, що деякі компанії видобувної галузі вже розпочали звірку своїх фінансових звітів щодо нарахувань з грошовими доходами, що обліковуються ДФС.

Робочий план на 2017 рік включає діяльність щодо “обговорення БГЗО виконання рекомендацій Звіту ІПВГ» (UA-EITI, 2017f). Крім цього, Захід 1.3 робочого плану щодо інших заходів у рамках імплементації ІПВГ в Україні демонструє плани БГЗО щодо розробки рекомендацій стосовно ширших реформ у видобувній галузі за результатами наступного Звіту ІПВГ, у тому числі, дослідження розбіжностей та надання пропозицій уряду (кінцевий термін – грудень 2017 року) (UA-EITI, 2017f).

Під час зустрічі БГЗО 1 лютого 2017 року НА порушив питання щодо дослідження розбіжностей та впевненості ДФС у точності наданих даних. У випадках, коли дані компаній відрізнялися, НА було складно надати пояснення цього (UA-EITI, 2017g).

Думка зацікавлених осіб

Усі члени БГЗО підтвердили, що вони розглянули рекомендації звітів БГЗО та включили їх до законопроекту щодо прозорості інформації у видобувних галузях. Було зазначено, що у зв'язку з деякими рекомендаціями БГЗО зверталася до відповідних державних установ, наприклад, Державної служби геології та надр України та ДФС.

Представники компаній підтвердили, що деякі видобувні компанії почали слідувати рекомендаціям щодо звірки їх фінансових звітів з обліковими даними уряду, що отримані на основі надходження грошових коштів.

Представник громадянського суспільства зауважив, що БГЗО провела окреме обговорення рекомендацій та домовилася про те, як виконати їх у наступному звіті.

Національний секретаріат відзначив, що питанню виконання рекомендацій звітів ІПВГ була присвячена не одна зустріч, та БГЗО та спеціальні робочі групи детально розглянули та обговорили рекомендації з ВА. Також було відзначено, що деякі рекомендації, пов'язані з технічними коригуваннями, було легко виконати. З іншого боку, рекомендація щодо створення системи звітності в режимі онлайн була позитивно сприйнята БГЗО, але вимагатиме істотного фінансування.

Представник ДФС пояснив, що одною з основних причин розбіжностей було використання різних систем обліку та те, що ДФС формує звітність за касовим методом, а компанії – за методом

нарахування. Також було відзначено, що ДФС не отримувала жодних офіційних запитів щодо надання пояснень розбіжностей з інформацією звітів, наданих компаніями.

НА визнав, що можна було б детальніше дослідити розбіжності, але через затримки надання звітності компаній залишилося надто мало часу.

Первісна оцінка

Відповідно до первісної оцінки Міжнародного секретаріату, **Україна** досягла **задовільного прогресу** в дотриманні цієї вимоги. РЗП та протоколи засідань БГЗО демонструють, що БГЗО вжила заходів на основі отриманого досвіду, щодо визначення слабких сторін процесу ІПВГ та розгляду рекомендацій щодо покращень, наданих НА. Незважаючи на те, що БГЗО повною мірою не дослідила та не усунула причини розбіжностей, вона усвідомила проблему та додала її до робочого плану на 2017 рік.

Для подальшого посилення впровадження БГЗО за узгодженням з урядом має вживати подальших заходів на основі отриманого досвіду, визначати, досліджувати та усувати причини розбіжностей.

Результати та вплив впровадження (#7.4)

Документування прогресу

Національний секретаріат ІПВГ підготував чотири річних звіти про діяльність за період 2013-2016 років, що оприлюднені українською та англійською мовою та доступні на веб-сайті Національного секретаріату ІПВГ¹¹⁸. БГЗО затвердила річний звіт про прогрес за 2016 рік та оприлюднила його на веб-сайті Національного секретаріату ІПВГ у червні 2017 року.

Річний звіт про прогрес включає коротку інформацію про діяльність за 2016 рік. У звіті зазначається, що впровадження ІПВГ було сконцентровано на таких напрямках: покращення законодавчої та нормативної бази для впровадження ІПВГ в Україні; продовження здійснення діяльності ІПВГ у регіонах; оприлюднення другого звіту ІПВГ (стор. 3-4). У Додатку 1 наведений список з 74 інформаційно-просвітницьких та інших заходів, що здійснювалися протягом 2016 року, з короткими описами та посиланнями на прес-релізи та новини (UAEITI, 2017).

У РЗП міститься інформація про роботу, проведену БГЗО, щодо розгляду рекомендованих вимог ІПВГ, таких як, зокрема: управління доходами та витратами, транспортні платежі, дискреційні соціальні витрати, спеціальні субнаціональні перекази, бенефіціарна власність та договори. Щодо оцінки результатів виконання вимог ІПВГ, у річному звіті про прогрес надається таблиця, в якій міститься оцінка прогресу виконання кожної вимоги ІПВГ (стор. 10-11) (UAEITI, 2017b). Однак вимога щодо квазіфіскальних витрат не розглядається у Звіті ІПВГ за 2014-15 роки, та РЗП не передбачає конкретних заходів щодо покращення прогресу.

У Додатку 2 до РЗП представлений огляд відповідей БГЗО та прогресу, досягнутого у виконанні

¹¹⁸ <http://eiti.org.ua/biblioteka/>

рекомендацій Звітів ІПВГ за 2013 та 2014-15 роки. У ньому також зазначений рівень просування у виконанні кожної рекомендації та надані відповідні посилання на Звіт ІПВГ. Однак інформація про рівень просування потребує більшої деталізації щодо подальших кроків для деяких рекомендацій.

Було визначено сім цілей для робочого плану на 2016 рік, а саме: розвиток потенціалу для БГЗО та національного секретаріату; приведення законодавства у відповідність до Стандарту ІПВГ; оприлюднення другого Звіту ІПВГ; розкриття інформації про бенефіціарну власність; досягнення статусу країни, що відповідає вимогам ІПВГ (стор. 5-6). У РЗП надаються коментарі щодо рівня виконання діяльності в рамках робочого плану та висвітлюються невирішені питання. У РЗП представлена самооцінка БГЗО щодо впливу та результатів впровадження цілей ІПВГ (стор. 3-5).

РЗП включає опис сильних та слабких аспектів процесу ІПВГ в Україні (стор. 12-13). Зазначається, що зміст другого Звіту був істотно розширений та включає інформацію про метал, марганцеву та титанову руду; дані деталізовані за компаніями; надається більш детальна інформація на регіональному рівні. РЗП висвітлює інші аспекти впровадження ІПВГ в Україні, зокрема, заходи, яких вживають задля підвищення залученості зацікавлених осіб та для публічних дебатів. У РЗП надається коментар щодо усунення слабких сторін. У ньому відзначається, що більшість заходів спрямована на підвищення рівня обізнаності та розуміння звітів ІПВГ громадянами.

РЗП висвітлює інформацію про прогрес у впровадженні «Дорожньої карти щодо розкриття інформації про бенефіціарних власників». У звіті наголошується на надзвичайному прогресі України у досягненні прозорості інформації щодо бенефіціарної власності, однак відзначається низка наявних недоліків та те, як БГЗО планує усувати ці недоліки. У РЗП також зазначається, що розкриття інформації про бенефіціарних власників включено до другого Звіту ІПВГ.

Загальна сума витрат на впровадження представлена у короткій інформації про витрати та донорів. У розділі щодо загальних витрат представлена детальна інформація про фінансування, надане Світовим Банком та названі інші донори, що надали підтримку процесу впровадження, а також зазначені суми фінансування.

У кінці звіту зазначається, що члени БГЗО розповсюдили РЗП у межах їх представництва. Зазначено, що у 2016 році відбулося чотири зустрічі БГЗО.

Думка зацікавлених осіб

Зацікавлені особи, до яких зверталися за інформацією, дотримувалися спільної думки, що впровадження ІПВГ мало явний вплив в Україні, хоча різною мірою. Персонал Національного секретаріату ІПВГ відзначив використання річного звіту про прогрес як одного з інструментів моніторингу та оцінки БГЗО для впровадження ІПВГ.

Члени БГЗО пояснили, що Національний секретаріат, як звичайно, підготував проект звіту про прогрес та розповсюдив його для надання коментарів. Представники компанії підтвердили свій внесок до РЗП, проте не надали жодних конкретних коментарів щодо використання річних звітів про прогрес. Високопосадовець уряду зазначив, що ІПВГ дала зелене світло для іноземних інвесторів та забезпечила доступ до даних.

Представники громадянського суспільства надали детальні коментарі щодо досягнутого впливу та напрямків, над якими необхідно далі працювати. Зокрема, було наголошено на тому, що ІПВГ ефективно використовувалася для інформування громадян у видобувних регіонах; впровадження ширших реформ, такі як сплата роялті на субнаціональному рівні; надання платформи для змістовних обговорень за участю багатьох зацікавлених осіб; зниження напруженості у відносинах з видобувними компаніями на місцевому рівні; внесок до місцевого самоврядування; та забезпечення підзвітності уряду та компаній.

Представники галузі зазначили, що приєднання до ІПВГ було одним з перших заходів уряду щодо забезпечення прозорості видобувних галузей. Вони зазначили, що ІПВГ створив тренд щодо прозорості, який став популярним. Багато представників підтвердили використання Звітів ІПВГ для своїх потреб – проведення презентацій, зустрічей з партнерами та інвесторами. Деякі представники, які використовували Звіти ІПВГ для перевірки даних від Державної фіскальної служби, виявили певні розбіжності в даних щодо отриманих доходів, що пізніше були узгоджені з ДФС.

Первісна оцінка

Відповідно до первісної оцінки Міжнародного секретаріату, Україна досягла **задовільного прогресу** у виконанні цієї вимоги. БГЗО регулярно розглядала прогрес та результати впровадження, в тому числі, шляхом оприлюднення річних звітів про прогрес протягом останніх чотирьох років. У РЗП відзначені сильні та слабкі сторони процесу ІПВГ в Україні. У ньому висвітлені основні приклади впливу та розглянуті рекомендації з попереднього Звіту ІПВГ.

Для подальшого посилення впровадження, БГЗО може розглянути можливість здійснення оцінки впливу, для визначення рівня внеску БГЗО до покращення державного фінансового менеджменту та управління гірничодобувною та нафтогазовою галуззю.

Таблиця 2: Підсумкова таблиця щодо первісної оцінки: результати та вплив

Положення ІПВГ	Підсумкова інформація про основні результати	Рекомендація валідатора щодо відповідності положенням ІПВГ (має бути заповнено для «необхідних» положень)
Публічні дебати (#7.1)	Звіти ІПВГ є зрозумілими, активно популяризуються різними каналами (включаючи друковані, онлайн ЗМІ та активні інформаційно-просвітницькі заходи), є вільно доступними та зробили відчутний внесок у публічні дебати з питань видобувних галузей в Україні. На думку Секретаріату, Україна перевиконала мінімальні вимоги завдяки активній інформаційно-просвітницькій діяльності на місцевому рівні. Три групи зацікавлених осіб також зробили активний внесок у розповсюдження звітів ІПВГ.	Перевищує вимоги
Доступність даних (#7.2)	Дані щодо ІПВГ в Україні доступні у форматах, придатних для зчитування комп'ютером, через веб-сайт ІПВГ в Україні та глобальний веб-сайт ІПВГ. БГЗО оприлюднила підсумкові звіти на багатьох мовах та наразі розглядає можливості автоматизованого або більш своєчасного надання інформації.	Не застосовується
Висновки та виконання рекомендацій, (7.3)	БГЗО вжила заходів на основі отриманого досвіду щодо визначення слабких сторін процесу ІПВГ та розгляду рекомендацій стосовно покращень, наданих НА. Незважаючи на те, що БГЗО повною мірою не дослідила та не усунула причини розбіжностей, вона усвідомлювала проблему та додала її до робочого плану на 2017 рік.	Задовільний прогрес
Результати та вплив впровадження (#7.4)	БГЗО регулярно розглядала прогрес та результати впровадження, в тому числі, шляхом оприлюднення річних звітів про прогрес, протягом останніх чотирьох років. У РЗП відзначені сильні та слабкі сторони процесу ІПВГ в Україні. У ньому висвітлені основні приклади впливу та розглянуті	Задовільний прогрес

	рекомендації з попереднього Звіту ІПВГ.	
<p>Рекомендації Секретаріату:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Для подальшого посилення впровадження, БГЗО може розглянути можливість здійснення оцінки впливу, для того щоб визначити міру, якою ІПВГ зробив внесок до покращення державного фінансового управління та управління у гірничодобувній та нафтогазовій галузі.2. Для подальшого посилення впровадження, БГЗО за узгодженням з урядом має вжити заходів на основі отриманого досвіду щодо визначення, дослідження та усунення причин розбіжностей.		

8. Аналіз впливу (не має розглядатися при оцінці відповідності положенням ІПВГ)

Документування прогресу

Вплив

Цілі впровадження ІПВГ в Україні, що погоджені БГЗО, включають: покращення прозорості та зниження рівня корупції у видобувних галузях; посилення партнерства між зацікавленими особами для зниження рівня напруженості; та прийняття більш масштабних галузевих реформ. БГЗО ретельно переглядає цілі, для того щоб забезпечити узгодженість п'ятирічного плану впровадження. Спостерігаються позитивні зрушення у досягненні цих цілей, та результати впровадження продемонстрували відчутний вплив.

ІПВГ виступало важливою платформою для **посилення прозорості та підзвітності** в уряді та видобувних галузях України. ІПВГ допомагає покращити системи та процедури управління, особливо щодо ліцензування. Так, наприклад, відповідно до вимог ІПВГ, Мінприроди та Державна служба екології та надр України створили інтерактивний кадастр для ліцензій підприємств видобувної галузі¹¹⁹ та інтерактивну карту геологічних резервів¹²⁰. Після оприлюднення першого Звіту ІПВГ у 2015 році Державна фіскальна розпочала щоквартально оприлюднювати дані щодо податкових доходів від видобувних галузей¹²¹ у форматі excel. У процесі підготовки Звіту ІПВГ за 2014-15 роки деякі компанії видобувної галузі подали дані про доходи добровільно, поза рамками ІПВГ.

ІПВГ сприяла **покращенню доступу до інформації**. Більша частина інформації раніше не була доступна громадськості, при цьому Звіти ІПВГ стали та залишаються основним джерелом інформації щодо видобувних галузей в Україні. Звіти щорічно покращувалися завдяки більш своєчасному наданню даних, розширенню рамок кількості компаній, що надають звітність, та шляхом додання більш значущих даних, зокрема, щодо місцевого змісту та соціальних платежів.

ІПВГ спричинила та/або впливала на певні **законодавчі та адміністративні реформи**. Одним з найбільших досягнень ІПВГ в Україні став її внесок у законодавство, що дозволяє децентралізацію сплати роялті з обсягу продукції, що видобувається, компаніями нафтогазової галузі. Починаючи з 1 січня 2018 року, п'ять відсотків платежів ренти від компаній нафтогазової галузі направлятиметься у регіони, де здійснюється видобування, що буде істотним внеском до покращення діалогу та розділення доходів між місцевими громадами, видобувними компаніями та органами влади. 16 червня 2015 року парламент прийняв Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях», що вимагає від видобувних компаній звітування згідно з вимогами ІПВГ (Law on Introduction of Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Ensuring Transparency in Extractive Industries, 2016). Кабінет міністрів оприлюднив Положення #1039

¹¹⁹ <http://geoinf.kiev.ua/wp/interaktyvna-karta-rodovyshch-korysnykh-kopalyn.htm>

¹²⁰ <http://geoinf.kiev.ua/wp/interaktyvna-karta-rodovyshch-korysnykh-kopalyn.htm>

¹²¹ <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/informatsiya-pro-splatu-podatki/319895.html>

для визначення механізму збору та розповсюдження інформації, що вимагається за Стандартом ІПВГ (Regulation №1039 on "Ensuring Transparency in the Extractive Industries", 2016). Відповідно до рекомендацій звітів ІПВГ, уряд за підтримки БГЗО розробив проект Закону щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях», що був наданий Парламенту в червні 2017 року.

Національний секретаріат ІПВГ ініціював заходи щодо сприяння **діалогу про децентралізацію та розвиток місцевого самоврядування** між різними зацікавленими сторонами, в тому числі, галузевими міністерствами та агентствами, місцевими органами влади, місцевими громадами та видобувними компаніями. Постійна робота забезпечила відкрите та доступне для громадськості обговорення з таких питань: переваги для місцевих громад; зменшення напруженості на місцевому рівні; та практичне застосування нового законодавства на субнаціональному рівні. Національний секретаріат ІПВГ та члени БГЗО активно здійснювали інформаційно-просвітницькі заходи в столиці Києві, та, що важливіше, у основних видобувних регіонах. У рамках стратегії комунікації, Національний секретаріат ІПВГ спільно з відповідними зацікавленими особами провели 74 інформаційно-просвітницькі заходи в Києві та регіонах в 2016 році та не менш ніж 50 заходів у січні-липні 2017¹²²; всі вони висвітлені у ЗМІ.

Україна є одним з лідерів у запровадженні **прозорості інформації щодо бенефіціарної власності**. У рамках антикорупційних реформ, у жовтні 2014 року парламент прийняв закон # 1701-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів». Міністерство юстиції України здійснює нагляд за публічно доступним реєстром бенефіціарних власників¹²³. Весною 2017 року Україна також стала першою країною, що офіційно долучилася до Глобального реєстру бенефіціарних власників, що був запервіснаний організацією "Open Ownership". Публічні діячі зобов'язані декларувати свої активи та інформувати про будь-яку форму прямої та непрямої (бенефіціарної) власності. Група громадянського суспільства з протидії корупції започатковує публічний реєстр публічних діячів¹²⁴.

Конструктивна співпраця: ІПВГ допомогла створити можливості для діалогу та конструктивної співпраці з питань управління видобувними галузями, допомагає розпочати формування діалогу та довіри між трьома представництвами на національному та місцевому рівнях. Багато з членів БГЗО погодилися з тим, що участь у підготовці звітів ІПВГ та присутність за зустрічах БГЗО дозволила частіше спілкуватися відповідним сторонам.

Розуміння громадськості: Інформація, що розкривається через ІПВГ, широко визнана як надійна та зрозуміла, при цьому наявні підтвердження поступового покращення розуміння громадою управління природними ресурсами. Всі зацікавлені особи погодилися з тим, що вони краще зрозуміли видобувні галузі завдяки участі у обговореннях БГЗО. Інформаційно-просвітницькі заходи ІПВГ на субнаціональному рівні виявилися ефективним засобом інформування місцевих співтовариств про різні аспекти внеску видобувної галузі у їх регіони. Громадянським суспільством була відзначена важливість прозорості ІПВГ у підвищенні довіри громади до підзвітності уряду та

¹²² <https://drive.google.com/drive/folders/0BzQ1g61NKgtDRkpTT190U1NYNFk>

¹²³ <https://usr.minjust.gov.ua/>

¹²⁴ <https://pep.org.ua/en/>

галузей.

Посилення систем державного управління: ІПВГ забезпечила істотний ефект через реформу державного управління, посилення залученості видобувних компаній та кращу обізнаність місцевих громад про свої права. Так, наприклад, урядом були внесені зміни до Бюджетного кодексу, що дозволило передати місцевим громадам 5% роялті, що сплачуються нафтогазовими компаніями. ІПВГ робить свій внесок у розвиток механізму прозорої звітності щодо розподілу та використання субнаціональних доходів.

Завдяки спільним зусиллям членів БГЗО, буда прийнята нормативно-правова база для звітності ІПВГ. Зокрема, Закон # 521-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях», розпорядження кабінету міністрів # 910-r «Про затвердження Плану заходів щодо впровадження Ініціативи прозорості видобувних галузей в Україні» та постанова кабінету міністрів # 1039 «Про затвердження Порядку забезпечення прозорості у видобувних галузях». БГЗО також ініціювала розробку законопроекту # 6299 «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях», що вже був поданий до парламенту.

Визнання: ІПВГ відіграє важливу роль для міжнародного іміджу України. Вона вважається відправною точкою для ширших реформ енергетичного сектора. ІПВГ мала важливе значення для створення основи забезпечення прозорості та підзвітності у платежах компаній уряду, а також бюджетного процесу та соціальних витрат. Впровадження ІПВГ також було важливим для підтримки програми реформ українського уряду в рамках заходів щодо вступу до ЄС та зобов'язань у рамках ініціативи «Партнерство «Відкритий уряд».

Самодостатній розвиток

Фінансування: Процес ІПВГ в Україні в основному фінансується донорами. Звіти ІПВГ та національного секретаріату фінансувалися Світовим банком через Мультидонорський трастовий фонд (MDTF) до 2016 року та його Глобальною програмною допомогою видобувним галузям з 2016 року, тоді як місцеві донори забезпечують інформаційно-просвітницькі заходи та подальші проекти для ОГС. Національний секретаріат від самого початку працював на базі Міненерговугілля. Сильна залежність від зовнішнього фінансування створює ризики щодо самодостатнього розвитку процесу. Тому Міненерговугілля звернулося за отриманням державного фінансування для Звітів ІПВГ та зарплат персоналу в 2018 році. У середньостроковій перспективі, інтегрування звітності ІПВГ у системи уряду та компаній забезпечить самодостатній розвиток ІПВГ у більш довгостроковій перспективі.

Інституціоналізація: БГЗО спільно з депутатами парламенту розробили проект Закону «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях», для того щоб передбачити повне розкриття інформації про компанію національним законодавством. Закон узгоджений з Директивою ЄС щодо прозорості та закріплює ключові вимоги ІПВГ у національному законодавстві. Законопроект одного разу не пройшов голосування у парламенті; однак він не буде повторно внесений до порядку денного парламенту до кінця року. Парламент також прийняв поправки до Бюджетного кодексу, що забезпечує надання п'яти відсотків рентних платежів від нафтогазових компаній видобувним регіонам.

Можливості

В результаті обговорень із зацікавленими сторонами було визначено декілька можливостей щодо підвищення впливу ІПВГ.

Навіть незважаючи на підвищення прозорості у видачі ліцензій, декілька зацікавлених осіб зазначають, що **система ліцензування** є складною, бюрократичною та сприяє корупції. Правове та фінансове середовище, що постійно змінюється, ускладнює дотримання вимог компаніями, оскільки існує дублювання звітів/вимог, а також через непевність чинних правил та процедур. Це може потенційно відвернути інвесторів у зв'язку з підвищеним ризиком. Потенційним рішенням для України є перехід до **інтегрованого розкриття**, що дозволяє уточнювати закони та нормативні документи у режимі реального часу.

Зважаючи на вплив та основну частку власності державних компаній у активах видобувної галузі та виклики, пов'язані з розкриттям інформації державними підприємствами, що висвітлені у цій первісній оцінці, уряд України може працювати над підвищенням рівня прозорості в управлінні державними підприємствами, власності, фінансових операціях, кредитуванні та витраті коштів, використовуючи вказівки ОЕСР для державних підприємств та інший успішний досвід. Уточнення повного списку державних підприємств, їх дочірніх компаній та всіх фінансових відносин між цими компаніями сприятиме реалізації програми дій уряду щодо приватизації державних підприємств.

Україні рекомендується продовжити обговорення **прозорості договорів**. Громадянське суспільство висловило бажання розкриття всіх договірних умов, особливо щодо соціальних витрат, охорони довкілля, рекультиватії та інвестицій у інфраструктуру. Це забезпечить відповідальність уряду та компаній. Розкриття інформації договорів сприяє покращенню бізнес-середовища у видобувних галузях.

Нарешті, роль **забезпечення якості фінансової звітності** в Україні ще не з'ясована. ІПВГ в Україні має прекрасну можливість отримати інформацію про існуючі державні установи та їх поточну роботу. Подальше посилення використання внутрішніх та незалежних аудитів, що здійснюються Державною службою аудиту та Рахунковою палатою, може допомогти відобразити реальну якість даних ІПВГ та, можливо, покращити державну інформацію про видобувну та інші галузі.

Додатки

Додаток А – Список членів БГЗО та контактні дані

Уряд	Наталія Бойко, заступник міністра енергетики та вугільної промисловості	
	Антон Гудаченко, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	gudachenko@nerc.gov.ua
	Андрій Григораш, Державна служба геології та надр	0661762658 grygorashag@ukr.net
	Олена Дьяченко, Міністерство економічного розвитку і торгівлі	0675085504 odiachenko@me.gov.ua
	Лариса Мельниченко, Міністерство фінансів	0677704667 larisam@minfin.gov.ua
	Олександр Пономаренко, Міністерство енергетики та вугільної промисловості	0503868877 oleksandr.ponomarenko@mev.gov.ua
	Олександр Тарасенко, Міністерство екології та природних ресурсів	o.tarasenko@menr.gov.ua
	Олександр Шумський, Державна фіскальна служба	0502036064 shumskiy.alex@gmail.com
	Компанії	Ольга Адамовська, ЕНІ Україна
Андрій Білий, Кадоган Україна		Andrey.Belyi@cadoganpetroleum.com
Наталія Гребенюк, ДТЕК Нафтогаз		GrebenyukNA@dtek.com

	Сергій Косянчук, Нафтогаз Україна	kosia@naftogaz.com
	Ольга Луцик, АрселорМіттал	Olga.Lutsyk@arcelormittal.com
	Дмитро Прищепка, ДТЕК Енерго	prischepada@dtek.com
	Андрій Тимошенко, Укргазвидобування	Andriy.Tymoshenko@ugv.com.ua
	Мілан Найда, Укртрансгаз	
Громадянське суспільство	Олена Павленко, Діксі Груп	olepav@dixigroup.org
	Денис Казанський, Центр дослідження проблем Східної України	
	Влад Дейнеко, Аналітичний центр регіонального співробітництва	0975990983 acrc@ukr.net
	Максим Карпаш, НУО «Бюро розвитку, інновацій та технологій»	0673420128 mkarpash@hotmail.com
	Ганна Кіященко, суспільна організація «Полтавська філія Суспільної Служби України»	dvv.poltava@gmail.com
	Олексій Орловський, МФВ	orlovsky@irf.kiev.ua
	Андрій Чубик, Стратегія XXI	0979811141 a.geostrategy@gmail.com
	Віталій Філенко, НУО «Нова енергія»	0979257249 fystenko@gmail.com

Додаток В – Присутність на зустрічах БГЗО

Зустріч ІПВГ	29 травня 2017	22 лютого 2017	1 лютого 2017	15 лист. 2016	бересня 2016	24 травня 2016	21 березня 2016	25 грудня 2015	30 листопада 2015	24 вересня 2015	6 серпня 2015	5 травня 2015	31 березня 2015	24 лютого 2015	Відсутній	Присутній	Не був членом
Уряд																	
Голова БГЗО															11	3	
Міністерство енергетики та вугільної промисловості															0	14	
Міністерство фінансів															8	6	
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг															1	13	
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України															3	11	
Державна фіскальна служба України															4	10	
Міністерство екології та природних ресурсів України															6	8	
Державна служба геології та надр України															1	6	
Громадянське суспільство																	
Міжнародний Фонд Ренесанс															0	14	

Validation of Ukraine: Report on initial data collection and stakeholder consultation

Додатки

НУО «Центр глобалістики «Стратегія XI»																	2	12		
НУО «Діксі Груп»																		0	14	
НУО «Всеукраїнський народний контроль»																		2	11	1
НУО «Інститут сталого розвитку»																		5	3	6
НУО «Бюро розвитку, інновацій та технологій»																		3	3	8
НУО «Полтавська філія Суспільної Служби України»																		1	5	8
НУО «Нова енергія»																		0	6	8
НУО «Центр дослідження проблем Східної України»																		5	1	8
НУО «Аналітичний центр регіонального співробітництва»																		5	9	
Компанії																				
НАК «Нафтогаз України»																		1	13	
ПАТ «Укргазвидобування»																		3	11	
ПАТ «Укртрансгаз»																		2	12	
ТОВ «ДТЕК Нафтогаз»																		7	7	
ТОВ «Кадоган Україна»																		6	1	7
ТОВ «Ені Україна»																		3	10	1
«Шелл Юкрейн»																		3	2	9

ТОВ «Шеврон Юкрейн»																1	0	13
ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»																1	5	8
ТОВ «ДТЕК Енерго»																1	5	8

Додаток С – Вартість звітів ІПВГ

Звіт за 2013 рік: 120 000 дол. США

Звіт за 2014-2015 роки: 220 000 дол. США

Часові рамки звітності:

Дата затвердження ТЗ для Незалежного адміністратора (НА):

- Звіт за 2013 рік: 31.03.2015
- Звіт за 2014-2015 роки: 21.03.2016

Дата запиту на надання пропозицій:

- Звіт за 2013 рік: 5.05.2015
- Звіт за 2014-2015 роки: 4.04.2016

Дата вибору переможця:

- Звіт за 2013 рік: травень 2015
- Звіт за 2014-2015 роки: 28.04.2016

Дата затвердження БГЗО переможця:

- Звіт за 2013 рік: 6.08.2015
- Звіт за 2014-2015 роки: 24.05.2016

Дата підписання договору НА:

- Звіт за 2013 рік: 31.07.2015
- Звіт за 2014-2015 роки: 27.08.2016

Дата затвердження БГЗО шаблонів звітів:

- Звіт за 2013 рік: 06.08.2015
- Звіт за 2014-2015 роки: 06.09.2016

Додаток D – Список зацікавлених осіб, з якими проводилися консультації

Уряд

АНТОН ГУДАЧЕНКО, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

ДАРІЯ ЯКУШКО, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

ІГОР НАСАЛИК, Міністр енергетики та вугільної промисловості України

ЛАРИСА МЕЛЬНИЧЕНКО, Міністерство фінансів

МИКОЛА ФОЩІЙ, Перший заступник Голови Державної служби геології та надр України

НАТАЛІЯ БОЙКО, заступник міністра енергетики та вугільної промисловості

ОЛЕКСАНДР КАСЬЯНЧУК, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

ОЛЕКСАНДР ШКУРОПАТ, перший заступник голови державної фінансової інспекції

України

ОЛЕКСАНДР ШУМСЬКИЙ, керівник Департаменту оподаткування юридичних осіб, Державна фіскальна служба

ОЛЕКСАНДР ЖАРУК, Департамент контролю у галузі ЖКГ, інфраструктури та зв'язку, Державна аудиторська служба

СВІТЛАНА ДНІЩЕНКО, Державна аудиторська служба

СВІТЛАНА МИХАЙЛОВСЬКА, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

ТЕТЯНА БОРОВКОВА, Управління контролю за станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, Державна аудиторська служба

ТЕТЯНА ДНІПРОВА, Управління євроінтеграції та методології, Державна аудиторська служба

ВІТАЛІЙ КУШНІРОВ, Генеральний директор, Директорат стратегічного планування та європейської інтеграції, Міністерство енергетики та вугільної промисловості

ВІКТОРІЯ ТРАЙТЛІ, Управління розвитку державного фінансового аудиту та євроінтеграції, Державна аудиторська служба

ВОЛОДИМИР ЛАБА, Департамент контролю у галузі промисловості, енергетики, транспорту та фінансових послуг, Державна аудиторська служба

ЮЛІЯ СОЛЯНИК, Заступник Голови, Державна аудиторська служба

Парламент

ОЛЕКСІЙ РЯБЧИН, Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки

ОЛЬГА БЕЛЬКОВА, Заступник Голови Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки

ОЛЕГ ДОМБРОВСЬКИЙ, Голова Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки

ОСТАП ЄДНАК, Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки

Промисловість

АНДРІЙ ТИМОШЕНКО, Укргазвидобування

ІРИНА ЗОЛОТАРЬОВА, Фінансово-економічний департамент, Укртрансгаз

МІЛАН НАЙДА, начальник управління зовнішньоекономічних зв'язків; Укртрансгаз

ОЛЬГА АДАМОВСЬКА, ЕНІ Україна

ОЛЬГА ЛУЦИК, Арселор Міттал

СЕРГІЙ ГЛАДУН, Укртрансгаз

СЕРГІЙ КОСЯНЧУК, Нафтогаз Україна

ТЕТЯНА ПРОКОПЧУК, віце-президент Американської торговельної палати

ТЕТЯНА ТЕМНЮК, менеджер з питань стратегічного розвитку (енергетика), Американська торговельна палата

ВІТАЛІЙ ГРИЩЕНКО, управління реалізації та розрахунків, Укртрансгаз

ВОЛОДИМИР КУШІЛЬ, менеджер із зв'язків з органами влади, Укргазвидобування

ЯРОСЛАВ КУПЕЦЬ, відділ розрахунків тарифів та вартості послуг, Укртрансгаз

ЮЛІЯ БОЖЕМСЬКА, ДТЕК

Громадянське суспільство

АНДРІЙ ЧУБИК, Виконавчий директор, Стратегія XXI

ГАННА КІЯЩЕНКО, суспільна організація «Полтавська філія Суспільної Служби України»

ОЛЕКСІЙ ОРЛОВСЬКИЙ, Директор програмної ініціативи «Демократична практика», Міжнародний Фонд «Відродження»

ОЛЕНА ПАВЛЕНКО, Президент, Діксі Груп

РОМАН НІЦОВИЧ, Діксі Груп

ТАНЯ КУПЕР, директор представництва «Human Rights Watch» в Україні

ТЕТЯНА ШЕВЧУК, Центр протидії корупції

ВІТАЛІЙ ФІЛЕНКО, НУО «Нова енергія»

ВЛАД ДЕЙНЕКО, Аналітичний центр регіонального співробітництва

Незалежний адміністратор

АНДРІЙ КІТУРА, керівник відділу послуг в галузі сталого розвитку, EY

ІРИНА КАЛИТА, директор податкової практики, EY

ЗМІ

АЛЛА ЄРЬОМЕНКО, Дзеркало Тижня

АНАСТАСІЯ ЄРМАКОВА, «Українська енергетика», Діксі Груп

ДМИТРО СИДОРОВ, УНІАН

НІНА ЛИСЕНКО, Всеукраїнська асоціація користувачів надрами

РОМАН ІВАНЧЕНКО, Інтерфакс Україна

ВІКТОРІЯ ІЛЬЧЕНКО, журналіст

Інші

АНДРЕАС БРУННБАУЕР, GIZ

АНДРІЙ НЕСТЕРЕНКО, Регіональна місія USAID в Україні, Білорусі та Молдові

Кеті Коттрел, Перший секретар з питань енергетичної політики та керівник торгового відділу Посольства Великобританії в Києві

ДІНА НАРЕЖНЕВА, Голова Національного секретаріату ІПВГ

ФРЕДРІК АРТУР, Радник/Заступник Голови місії, посольство Королівства Норвегія в Україні

ДЖУЗЕППЕ ГРИМАЛЬДІ, ЄБРР

ЛЕСЯ ХОМ'ЯК, PR-менеджер, Національний секретаріат ІПВГ

НАСІМА НАЗРІЄВА, координатор, Інститут управління природними ресурсами

ОКСАНА СУХІНА, економіст, Посольство США в Україні

ОЛЕСЯ НЕХОРОШКО, фінансовий менеджер, Національний секретаріат ІПВГ

СУКРУ БОГУТ, Регіональна місія Агентства міжнародного розвитку в Україні, Білорусі та Молдові

СВІТЛАНА МІЗІНА, PR-консультант, GIZ

Додаток Е – Посилання

Список використаних джерел

Agency for Development of Stock Market Infrastructure of Ukraine, 2017. *SMIDA*. [Online]
Available at: <https://smida.gov.ua/db/emitent>
[Accessed 25 July 2017].

Bielkova, O., 2017. *Management of natural resources requires further reform*. [Online]
Available at: <http://solydarnist.org/?p=129787>

Cabinet of Ministers, 2009. [Online]
Available at: www.kmu.gov.ua

Cabinet of Ministers, 2012. [Online]
Available at: <http://www.kmu.gov.ua/>

Decree №112-k (2017) Ministry of Energy and Coal Industry.

Decree №785 (2012).

Dombrovsky, O., 2016. *Oleksandr Dombrovskiy: Activities of the extractive industries in Ukraine should be transparent*. [Online]
Available at: <http://eiti.org.ua/expert-comments/oleksandr-dombrovskiy-diyalnist-vydobuvnyh-haluzej-v-ukrajini-povynna-buty-prozoroyu/>

EITI International Secretariat, 2016. *The EITI Standard 2016*. [Online]
Available at: <https://eiti.org/standard/>
[Accessed 10 November 2016].

Geoinform of Ukraine SRPE, 2017. *Geoinform of Ukraine SRPE*. [Online]
Available at: <http://geoinf.kiev.ua/>
[Accessed 21 July 2017].

GMRU, 2017a. *Agreements on conditions of use of subsoil*. [Online]
Available at: <http://www.geo.gov.ua/storinka/ugody-pro-umovy-korystuvannya-nadramy>
[Accessed 24 July 2017].

IMF, 2017. *Government Finance Statistics Manual 2014*. [Online]
Available at: <https://www.imf.org/external/np/sta/gfsm/>
[Accessed 31 July 2017].

Law on the Introduction of Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Ensuring Transparency in Extractive Industries (2016).

Ministry of Energy and Coal Industry, 2017. *Ministerial Order*. [Online]

Available at: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=245187220>

Ministry of Justice of Ukraine, 2017. *Unified State Register of Legal Entities, Individuals-Entrepreneurs and Public Units*. [Online]

Available at: <https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>

[Accessed 25 July 2017].

OGP Ukraine, 2012. *Action plan 2012-2013*. [Online]

Available at: <https://www.opengovpartnership.org/documents/ukraine-action-plan-2012-2013>

OGP Ukraine, 2014. *Second Action plan 2014-2015*. [Online]

Available at: <https://www.opengovpartnership.org/documents/ukraine-second-action-plan-2014-15>

OGP Ukraine, 2016. *Third Action plan 2014-2015*. [Online]

Available at: <https://www.opengovpartnership.org/documents/ukraine-third-national-action-plan-2016-2018>

OpenOwnership, 2017. *Global Beneficial Ownership Register*. [Online]

Available at: <https://register.openownership.org/>

[Accessed 26 July 2017].

Regulation №1039 On Ensuring Transparency in the Extractive Industries (2016).

Resource Contracts, 2002. *Ukrnafta PJSC, Lateral Vector Resources Inc., IPEC Closed Joint Stock Company, Bugruvativsk Field, Amendment, JVA, 2002*. [Online]

Available at: <http://www.resourcecontracts.org/contract/ocds-591adf-3556799773/view#/pdf>

[Accessed 5 September 2017].

State Property Fund of Ukraine, 2005a. *Register of Concession Agreements*. [Online]

Available at: <http://www.spfu.gov.ua/ru/content/spf-rent-concessions.html>

[Accessed 24 July 2017].

State Statistics Service of Ukraine, 2017. *Publications*. [Online]

Available at: http://ukrstat.org/en/menu/publikac_e.htm

[Accessed 27 July 2017].

U.S. Geological Survey, 2016. *Mineral commodity summaries 2016*. [Online]

Available at: <http://dx.doi.org/10.3133/70140094>

[Accessed 27 July 2017].

UAEITI, 2016a. [Online]

Available at: <http://eiti.org.ua/2016/09/kurs-na-prozorst-u-vydobuvnij-haluzi-proholosheno-uryadom-krajiny/>

UAEITI, 2016a. *Terms of Reference for Independent Administrator of Ukraine's 2014-2015 EITI Report*, Kiev: Ukraine EITI.

UAEITI, 2016b. *Beneficial Ownership in Ukraine. Description and road map*. [Online]

Available at: <https://eiti.org/document/ukraine-beneficial-ownership-roadmap> or <http://eiti.org.ua/download/2092/>

[Accessed 26 July 2017].

UA-EITI, 2016b. *MSG ToRs*, s.l.: UA-EITI.

UAEITI, 2016c. *Ukraine Multi-stakeholder group meeting minutes 15 November 2016*, Kiev: UAEITI.

UAEITI, 2016. *UAEITI Open data policy*. [Online]

Available at: <https://eiti.org/document/ukraine-open-data-policy>

[Accessed 27 July 2017].

UAEITI, 2017a. *2014-2015 Ukraine EITI Report, the abbreviated version*. [Online]

Available at: <http://eiti.org.ua/download/2270/>

[Accessed 31 July 2017].

UAEITI, 2017b. *EITI National Report of Ukraine 2014-2015*, Kiev: Ukraine EITI.

UAEITI, 2017d. *MSG meeting minutes 29 May 2017*. [Online]

[Accessed 7 September 2017].

UAEITI, 2017. *Ukraine 2016 Annual Progress Report*. [Online]

Available at: <https://eiti.org/document/ukraine-2016-annual-progress-report>

[Accessed 31 July 2017].

UAEITI, 2017. *Ukraine EITI website*. [Online]

Available at: <http://eiti.org.ua/en/library/>

[Accessed 31 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 1991a. *"Commercial and Procedural Code of Ukraine" No 1798-XII*. [Online]

Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

[Accessed 26 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 1999b. *"On Concessions" No 997-XIV*. [Online]

Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997-xiv>

[Accessed 24 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 1999c. *"On Production Sharing Agreements" No 1039-XIV*. [Online]

Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1039-14>

[Accessed 20 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 2003. *Law of Ukraine "On State registration of legal entities, private entrepreneurs and public institutions" No 755-IV*. [Online]

Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

[Accessed 26 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 2011a. *"On approval of the Procedure for Holding Auctions for the Sale of Special Subsoil Use Permits" No. 615*. [Online]

Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/615-2011-%D0%BF>

[Accessed 20 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 2014a. *"On Amending Certain Laws of Ukraine Relating to the Identification of Ultimate Beneficiaries of Legal Entities and Public Figures" No 1701-VII*. [Online]

Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1701-18>

[Accessed 25 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 2014b. *Law of Ukraine "On prevention and counteraction of legalization (laundering) of incomes to be obtained through criminal actions, terrorism financing and financing distribution of weapons of mass destruction" No 1702-VII*. [Online]

Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>

[Accessed 26 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 2015a. *Law of Ukraine "On amendments to certain legislative acts of Ukraine on information on final beneficial owner (controlling interest) of legal entity" No 475-VIII*. [Online]

Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/475-19>

[Accessed 26 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 2015b. *Resolution "On state guarantees for the obligations of Naftogaz of Ukraine National Joint-Stock Company" No 540*. [Online]

Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/540-2015-%D0%BF>

[Accessed 27 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 2015c. *Resolution "Stabilization (reserve) energy fund" No 540*. [Online]

Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/540-2015-%D0%BF>

[Accessed 27 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 2017a. *Laws of Ukraine*. [Online]

Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/>

[Accessed 19 July 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 1999c. *The Mining Law of Ukraine, No 1127-XIV*. [Online]

Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1127-14>

[Accessed 5 September 2017].

Verkhovna Rada of Ukraine, 2011b. *Law of Ukraine "On Oil and Gas" No. 615*. [Online]

Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/615-2011-%D0%BF>

[Accessed 5 September 2017].